

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra marketingové komunikace a public relations

Diplomová práce

2024

Mgr. Yelyzaveta Storchak

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra marketingové komunikace a public relations

**Strategické komunikace v podmínkách informační války
mezi Ruskem a Ukrajinou**

Diplomová práce

Autorka práce: Mgr. Yelyzaveta Storchak

Studijní program: Strategická komunikace

Vedoucí práce: Mgr. Anna Shavit, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 21.12.2023

Yelyzaveta Storchak

Bibliografický záznam

STORCHAK, Yelyzaveta. *Strategické komunikace v podmínkách informační války mezi Ruskem a Ukrajinou*. Praha, 2024. 124 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra marketingové komunikace a public relations. Vedoucí diplomové práce Mgr. Anna Shavit, Ph.D.

Rozsah práce: 149 001 znaků

Abstrakt

Diplomová práce "Strategická komunikace v informační válce mezi Ruskem a Ukrajinou" zkoumá složité vztahy mezi oběma zeměmi a zaměřuje se na interakci strategické komunikace a informační války. Teoretická část představuje stručný rozbor hlavních vědeckých publikací, seznamuje čtenáře s pojmy hybridní válka, informační válka jako její součást a metody informační války. V této části je rovněž definován pojem strategické komunikace a strategického narativu. Praktická část práce je prezentována formou případové studie, jejímž cílem je identifikovat a analyzovat různé narativy používané Ruskem a Ukrajinou k popisu událostí prvního týdne invaze (24.02.22 - 03.03.22) s využitím vybraného zpravodajského portálu dané země (Ruska a Ukrajiny). Závěrem je, že Ukrajina a Rusko používají jak odlišné, tak podobné metody informační války a velké množství narativů, čímž formují rozdílné vnímání reality mezi obyvateli země.

Abstract

The thesis "Strategic Communications in the Information War between Russia and Ukraine" explores the complex relations between the two countries, focusing on the interaction of strategic communications and information warfare. The theoretical part presents a brief analysis of the main scientific publications, which introduces the reader to the concepts of hybrid warfare, information warfare as its component, and methods of information warfare. This part also defines the concept of strategic communications and strategic narrative. The practical part of the work is presented in the form of a case study, which aims to identify and analyze different narratives used by Russia and Ukraine to describe the events of the first week of the invasion (24.02.22 - 03.03.22) using a selected news portal of the country (Russia and Ukraine). The conclusion is that Ukraine and Russia use both different and similar methods of information warfare and a large number of narratives, thus forming different perceptions of reality among the people of the country.

Klíčová slova

Informační válka, strategická komunikace, strategický narativ, Ukrajina, Rusko, válka na Ukrajině

Keywords

Information warfare, strategic communication, strategic narrative, Ukraine, Russia, war in Ukraine

Title/název práce

Strategic communications in the conditions of information warfare between Russia and Ukraine.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce Mgr. Anně Shavit, Ph.D. za cenné rady, trpělivost a odborné vedení práce. Ráda bych také poděkovala své rodině, přátelům a kolegům za jejich stálou podporu a motivaci.

Obsah

ÚVOD.....	11
1. TEORETICKÁ ČÁST.	13
1.1. Fenomén hybridní války.....	13
1.2. Informační válka jako součást hybridní války	14
1.3. Metody informační války.....	16
1.3.1. Propaganda.....	16
1.3.2. Dezinformace	18
1.3.3. Diverzifikace veřejného vědomí	19
1.3.4. Šíření fám.....	19
1.4. Strategická komunikace jako jedna z metod informační války	20
1.5. Strategický narativ jako nástroj strategické komunikace	23
2. PŘÍPADOVÁ STUDIE: ANALÝZA MEDIÁLNÍCH NARATIVŮ UKRAJINY A RUSKA	
TÝKAJÍCÍCH SE VYPUKNUTÍ VÁLKY JAKO INVAZE NEBO SPECIÁLNÍ OPERACE.	27
2.1. Cíle výzkumu	27
2.2. Limity výzkumu.....	27
2.3. Výběr médií	28
2.3.1. Proč Ukrajinská pravda.....	28
2.3.2. Proč RT	29
2.4. Metodologie výzkumu.....	30
2.4.1. Kvantitativní výzkum.....	30
2.4.1.1. Sběr dat	31
2.4.1.2. Zpracování textů	35
2.4.1.3. Trénování modelu LDA	40
2.4.1.4. Přiřazení samostatného tématu ke každému z článků.....	41
2.4.1.5. Vizualizace výsledků	42
2.4.2. Kvalitativní výzkum.....	45
2.4.2.1. Interpretace témat na základě výsledků kvantitativní analýzy	46
2.4.2.2. Vytvoření knihy kódů.	46
2.4.2.3. Testování systému kódů.....	47
2.4.2.4. Kódování článků	47
2.4.2.5. Vizualizace výsledků.	48
2.5. Analýza ukrajinských narativů.....	48

2.5.1.	Výsledky kvantitativního výzkumu	48
2.5.2.	Výsledky kvalitativního výzkumu	52
2.5.2.1.	Interpretace témat na základě výsledků kvantitativní analýzy.	52
2.5.2.2.	Vytvoření knihy kódů	53
2.5.2.3.	Testování systému kódů.....	54
2.5.2.4.	Kódování dat.....	55
2.5.2.5.	Výsledky kódování dat	56
2.6.	<i>Hlavní narativy</i>	61
2.6.1.	Neporazitelná Ukrajina	61
2.6.2.	Podpora Západu	63
2.6.3.	Válečné zločiny Ruské federace	65
2.7.	<i>Sekundární narativy</i>	68
2.7.1.	Příčiny války	68
2.7.2.	Role Běloruska v konfliktu	69
2.7.3.	Lidé Ruska – probud'te se	71
2.7.4.	Evropská válka.....	72
2.8.	<i>Analýza ruských narativů</i>	73
2.8.1.	Výsledky kvantitativního výzkumu	73
2.8.2.	Výsledky kvalitativního výzkumu	76
2.8.2.1.	Interpretace témat na základě výsledků kvantitativní analýzy.	76
2.8.2.2.	Vytvoření systému kódování	77
2.8.2.3.	Testování systému kódů.....	77
2.8.2.4.	Kódování dat.....	78
2.8.2.5.	Výsledky kódování dat	79
2.9.	<i>Hlavní narativy</i>	83
2.9.1.	Příčiny speciální vojenské operace	83
2.9.2.	Kyjevský režim	87
2.9.3.	Sankce	90
2.10.	<i>Sekundární narativy</i>	91
2.10.1.	Sport je mimo politiku	91
2.10.2.	Vše jde podle plánu.....	92
2.10.3.	Rusofobní svět	93
	ZÁVĚR	95
	SUMMARY	100

3.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	106
4.	SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ	109
5.	SEZNAM VLOŽENÝCH SOUBORU	122
6.	SEZNAM PŘÍLOH.....	123

Úvod

V době geopolitického napětí a technologického pokroku se bojiště konfliktů přesunula za tradiční hranice do digitální sféry. Dynamika vztahů mezi Ruskem a Ukrajinou, charakterizovaná historickou složitostí, regionálními ambicemi a bojem o moc, byla svědkem vzniku mnohostranného paradigmatu války. Tato práce se zabývá složitostmi tohoto komplexního vztahu a zaměřuje se na vzájemné působení strategické komunikace a informační války jako klíčových složek probíhajícího konfliktu.

Teoretická část představuje stručný rozbor hlavních vědeckých publikací a seznamuje čtenáře s pojmy hybridní válka a informační válka jako její součást. Tato část rovněž identifikuje hlavní metody informační války na základě přehledu relevantních publikací. Tato analýza nám umožňuje formulovat první výzkumnou otázku:

1. Jaké taktiky a strategie používají Rusko a Ukrajina v informační válce?

Hlubší ponor do teoretického rámce práce zkoumá roli strategické komunikace v kontextu informační války. Strategický narativ se zde ukazuje jako mocná zbraň při formování vnímání a ovlivňování veřejného mínění. Na základě této části je formulována druhá výzkumná otázka:

2: Jaké jsou hlavní narativy používané Ruskem a Ukrajinou k popisu vypuknutí války?

Druhá část práce, která přechází od teorie k praxi, se odvíjí jako případová studie. Tato studie s názvem *Analýza mediálních narativů Ukrajiny a Ruska o vypuknutí války jako invaze nebo speciální operace* si klade za cíl odhalit nuance mediálního pokrytí v obou zemích. Případová studie, která se zaměřuje na kritické období zahrnující první týden invaze (24. 2. 22 - 3. 3. 22), využívá vybrané zpravodajské portály v obou zemích ke zkoumání a analýze různých narativů provázejících tyto události. Výzkumnou metodou byla kombinace kvantitativní a kvalitativní analýzy, konkrétně tematického modelování LDA a tematické analýzy.

Tato studie vychází ze dvou hypotéz.

Hypotéza 1: Mediální narativy Ukrajiny a Ruska interpretují stejné události v kontextu vypuknutí války různými způsoby.

Hypotéza 2. Liší se v používání termínů a témat událostí, což odráží rozdílné interpretace konfliktu a rolí zúčastněných stran.

Proces výzkumu je obvykle dynamický a jeho fáze se mohou měnit v závislosti na okolnostech zjištěných v jeho průběhu. V případě této práce bylo provedeno několik změn v návrhu práce, konkrétně v cílech, hypotézách a výzkumných metodách, aby lépe odpovídaly aktuální situaci.

Původní cíl, zaměřený na odhalení podstaty informační války a představení strategické komunikace jako metody boje proti ní, se vyvinul v konkrétnější cíle zaměřené na studium specifických aspektů informační války mezi Ukrajinou a Ruskem, jako jsou narativy a jejich proměny. Novým cílům byly přizpůsobeny a zpřesněny také hypotézy. Místo obecných představ o rozdílech mezi narativy byly nastoleny konkrétní otázky týkající se interpretace událostí v různých kontextech a používání termínů a aktérů.

Změna metodologie, která zahrnuje jak kvantitativní analýzu prostřednictvím tematického modelování LDA, tak kvalitativní analýzu prostřednictvím tematické analýzy, zdůrazňuje adaptivní reakci na výzvy, které představuje dynamická povaha informační války. Metodika případových studií, která uznává potřebu zkoumat narativy z první ruky, umožňuje hlouběji prozkoumat různé interpretace událostí a poskytuje tak diferencovanější pochopení konfliktu.

1. Teoretická část.

1.1. Fenomén hybridní války

Při konceptualizaci předmětné oblasti studie vycházíme ze dvou základních pojmů – hybridní a informační válka. Odborníci a vědci označují jako hybridní válku politické, propagandistické, ekonomické a další aspekty související s moderními válkami, stejně jako samotné vojenské operace.

Pojem "hybridní válka" se objevil na počátku jednadvacátého století, ačkoli kombinace taktik a bojových akcí, které tento pojem zahrnuje, mají hluboké historické kořeny, nový je pouze samotný termín.^{1 2} Zpopularizoval jej americký vojenský teoretik Frank Hoffman: "[Hybridní válka] zahrnuje různé způsoby vedení války, včetně konvenčních schopností, nepravidelných taktik a formací, teroristických činů, včetně bezohledného násilí a nátlaku, a kriminálních nepokojů."³

Hybridní válka je nebezpečná, protože hranice války, scénáře jejího začátku a konce jsou fakticky rozmazané, často je obtížné identifikovat nepřítele, změna z vojenského stavu na mírový často konflikt nevyřeší a situace může v budoucnu eskalovat.

Hybridní hrozby mají zlý úmysl manipulovat s politickými rozhodovacími procesy cílového státu tím, že ovlivňují chování a postoje klíčového publika, jako jsou mediální organizace, široká veřejnost a političtí představitelé.⁴ Proto je při analýze hybridních hrozeb nutné rozlišovat mezi fyzickým světem, kde probíhají různé akce, a konceptuálním světem, kde existují informace a probíhá komunikace a kde lidé přemýšlejí, chápou a rozhodují se.⁵

Právě na konceptuální úrovni, kde se vytváří a působí propaganda, hrají významnou roli kulturní rozdíly, nedorozumění, představy, předsudky a stereotypy, které umožňují

¹ Murray, W., & Mansoor, P. R. (Eds.). (2012). *Hybrid Warfare: Fighting Complex Opponents from the Ancient World to the Present*. Cambridge University Press., str. 329.

² Hoffman, M., & Rojansky, M. (2015). *A Closer Look at Russia's 'Hybrid War'*. Kennan Cable.

³ Hoffman, F. G. (2007). *Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars*. Arlington: Potomac Institute for Policy Studies., str. 18.

⁴ Tamtéž., str. 19.

⁵ Tamtéž.

poškozovat cílový národ a prosazovat a upevňovat zájmy agresora. V obratné kombinaci s dezinformacemi, záškodnickými útoky na rozsáhlé informační a komunikační systémy a psychologickým nátlakem může být takové ovlivňování ještě nebezpečnější než tradiční zbraňové systémy, protože je velmi obtížné ho odhalit a bojovat proti němu.⁶

1.2. Informační válka jako součást hybridní války

Ofer Fridman, Vitaly Kabernik a James C. Pearce ve své předmluvě ke kolektivnímu dílu *Hybrid Conflicts and Information Warfare: New Labels, Old Politics* zdůrazňují, že v moderních hybridních konfliktech výrazně roste role informační dimenze jako virtuálního prostoru, kde se prosazují politické cíle na národní i mezinárodní úrovni.⁷ Neustálý rozvoj systému masové komunikace vede ke stírání hranic, k rozsáhlým možnostem manipulativního ovlivňování vědomí obyvatelstva protistrany vnucováním vlastních představ.⁸

Známa definice informační války je následující: "...je to typ konfliktu, v němž je úkolem soupeřících stran chránit vlastní informace a informační systémy, manipulovat nebo zkreslovat informace protivníka a omezovat schopnost protivníka přistupovat k informacím a zpracovávat je".⁹

K teoretickým základům informační války je třeba poznamenat, že první, kdo se tímto fenoménem ve vědě zabýval, byl Harold Lasswell. Jako zastánce koncepce behaviorismu postavil svou koncepci masové komunikace na principu *podnět – reakce*, kdy každé sdělení je vnímáno všemi členy publika stejně. Pod dojmem krvavých událostí druhé světové války navrhl metaforu *kouzelné kulky*, která po vstupu do lidského mozku "...automaticky proměňuje myšlenky, pocity, znalosti a motivaci."¹⁰ Laswellův model masové komunikace, který lze

⁶ Veebel, V. (2015). *Russian Propaganda, Disinformation and Estonia's Experience*. Tallinn: Foreign Policy Research Institute.

⁷ Fridman, O., Kabernik, V., & Pearce, J. C. (Eds.). (2019). *Hybrid Conflicts and Information Warfare: New Labels, Old Politics*. Boulder: Lynne Rienner Publishers., str. 2.

⁸ Смола, Л. Є. (2016). *Аспекти ведення інформаційної та гібридної війни в контексті застосування комунікаційних технологій*. S.P.A.C.E., str. 48.

⁹ Бедрицкий, А. В. (2003). *Эволюция американской концепции информационной войны*. Аналитические обзоры РИСИ, 3, 3-26. str. 3.

¹⁰ Lasswell, H. D. (1958). *Communications as an Emerging Discipline*. *Audio Visual Communication Review*, 6(4), 245–254.

použit k analýze fenoménu informační války, se skládá z pěti bloků odpovědí: *kdo?, co sděluje?, jakým kanálem?, komu?, s jakým účinkem?*.¹¹

Obrátíme-li se k modernějším autorům, měli bychom věnovat pozornost takovým osobnostem, jako jsou Jonahtan B. Stein, Richard Szafranski a Dorothy Deningová.

J. Stein ve svém článku uvádí následující definici informační války: "*informační válka je dosahování národních cílů prostřednictvím informací*".¹² Za účel informační války označil ovládnutí lidské mysli, zejména mysli těch, kteří činí důležitá rozhodnutí. Informační válka se podle něj v zásadě týká myšlenek a epistemologie, neboť se zabývá způsobem, jakým lidé myslí a rozhodují.

Podobnou problematikou se zabýval i R. Szafranski, který za předmět informační války označil donucení protivníka, aby se podřídil jeho vůli. Došel k následujícímu závěru: "*Znalost hodnot protivníka a využití jeho reprezentačního systému nám umožňuje korelovat hodnoty, komunikovat s mozky protivníka verbálním a neverbálním jazykem protivníka*".¹³

Poněkud odlišný směr výzkumu je vlastní D. Deningové, která se pokusila analyzovat především technickou složku informační války. Podle jejího názoru je informační válka zaměřena především na technické prostředky.¹⁴ Velmi zajímavým a svébytným prvkem koncepce Deningové je, že vypracovala vlastní typologii informačních válek a rozdělila je na útočné a obranné. Je zřejmé, že každá z těchto válek má své vlastní metody vedení, technologie, mechanismy atd. Ofenzivní informační válka se vyznačuje přítomností několika útočných cest a defenzivní informační válka řadou filtrů nacházejících se na stejných útočných cestách.¹⁵

Účinná informační válka se zaměřuje na informační politiku státu. Úkolem informační politiky státu v průběhu informační války je vytvořit v lidské mysli jediný nedělitelný obraz světa. Za této podmínky se často ukazuje, že hodnotové postoje konkrétního člověka, který se nachází v centru rozhodování, jsou provázány s celkovým programem informační války.

¹¹ Tamtéž.

¹² Stein J.B. (1984). *From H-bomb to star wars: the politics of strategic decision making*. Lexington Books., str. 12.

¹³ Szafranski, R. (1995). *Theory of Information Warfare*. Airpower Journal.

¹⁴ Denning D. E. R. (1999). *Information warfare and security*. ACM Press ; Addison-Wesley. str. 52

¹⁵ Tamtéž.

1.3. Metody informační války

Informační válka není možná bez rozsáhlého používání speciálních metod a technik ovlivňování, z nichž někteří autoři považují za nejčastější propagandu, dezinformace, diverzifikace veřejného vědomí a šíření fám.¹⁶

1.3.1. Propaganda

Jedním z hlavních nástrojů informační války je propaganda, neboť se jedná o formu komunikace, jež se snaží vyvolat reakci, která podpoří realizaci vlastních cílů propagandisty. Model propagandy popisuje, jak lze do propagandistické komunikace začlenit prvky informační a sugestivní komunikace.¹⁷

Současně propaganda zahrnuje i operativní sdělení, která jsou šířena s cílem příznivě působit na veřejné mínění, vyvolat naprogramované emoce a změnit postoje k určité situaci nebo chování určité skupiny lidí, přímo či nepřímo výhodné pro organizátory. Propaganda často není nic jiného než soubor manipulativních technologií. Charakter propagandy však získávají tehdy, když se stanou systémovými, mají převážně strategické, nikoli reaktivní cíle, a jsou vysílány prostřednictvím velkého počtu kanálů a zdrojů vlivu. Vzdělávání, věda, kultura, umění a média jsou ve službách propagandy.¹⁸

Poprvé byla propaganda analyzována v pracích Harolda Lasswella, který ji definoval jako zvláštní druh zbraně, která působí na morální (tj. psychický) stav nepřítele.¹⁹ Mezi hlavními cíli propagandy autor identifikuje následující: vzbuzování nenávisti k nepříteli; udržování přátelských vztahů se spojenci; udržování dobrých vztahů s neutrálními zeměmi a pokud možno snaha o spolupráci s nimi; demoralizace nepřítele.²⁰

Mezi hlavní techniky propagandy patří: vytváření v masovém povědomí obrazu oběti osoby, která je ve skutečnosti zločincem; přesouvání odpovědnosti a připisování vlastních zločinů protivníkovi; ignorování faktů a stigmatizace každého, kdo s propagandou nesouhlasí;

¹⁶ Szafranski, R. (1995). *Theory of Information Warfare*. Airpower Journal.

¹⁷ Jowett, G. S., & O'Donnell, V. (2012). *Propaganda and Persuasion* (5th ed.). London: Sage.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Lasswell, H. (2013). *Propaganda technique in the world war*. Martino Publishing.

²⁰ Tamtéž.

záměrné a účelové poskytování informací s intenzivním emocionálním zabarvením s cílem potlačit racionální myšlenkové procesy publika, které je vystaveno informačnímu útoku; vytváření stabilního obrazu nepřítele.²¹

O posledně uvedeném je třeba informovat podrobněji. Obraz nepřítele vytvářený propagandou má následující charakteristiky:

- mobilizuje obyvatelstvo kolem vlády, která *zaručuje* zbavení se hrozby zničení;
- je nositelem antihumánních a nelidských vlastností a rysů, a proto ve vztahu k nepříteli připouští jakékoli prostředky, formy a metody;
- je stálým objektem pozornosti médií, která zpravidla používají techniku kognitivní disonance;
- pomáhá rozlišovat mezi všemi ostatními společenstvími jako nepřátelskými, neutrálními a přátelskými;
- poskytuje příležitost k negativnímu zacházení se všemi lidmi patřícími k *nepřátelské* komunitě, aniž by se brala v úvahu jejich individualita;
- ospravedlňuje jakékoli výroky, činy atd. *naší* komunity, uznává jejich pravdivost a upřímnost ve srovnání s výroky, činy *nepřátelské* komunity; Je možné se bránit proti vlivu nepřátelské propagandy.²²

Propaganda se dělí na bílou, šedou a černou propagandu podle zdroje a důvěryhodnosti informací. U bílé propagandy lze její zdroje identifikovat s velkou přesností a informace víceméně odpovídají skutečnosti. U šedé propagandy nelze přesně identifikovat zdroj a důvěryhodnost informací je sporná. Černá propaganda používá falešný zdroj, šíří lži a vymyšlené zprávy, a proto je považována za velkou lež. Propaganda je tedy postavena na široké škále sdělení, od pravdivých až po lživé. Zároveň je založena na určitých hodnotách a ideologii. Její prostředky mohou sahát od obvyklých tendenčních informací až po naprosté lži, ale cíle jsou vždy předem určeny ve prospěch propagandisty.²³

²¹ Jowett, G. S., & O'Donnell, V. (2012). *Propaganda and Persuasion* (5th ed.). London: Sage.

²² Vuorinen M. (2012). *Enemy images in war propaganda*. Cambridge Scholars Publishing.

²³ Jowett, G. S., & O'Donnell, V. (2012). *Propaganda and Persuasion* (5th ed.). London: Sage.

1.3.2. Dezinformace

Richard Schultz a Roy Godson, badatelé v oblasti mezinárodních vztahů a národní bezpečnosti, definují dezinformaci takto: jde o "...*nepravdivé, neúplné nebo zavádějící informace zaměřené na určitého jednotlivce, skupinu nebo zemi.*"²⁴. Z této definice lze rozlišit následující charakteristiky dezinformace: jedná se o druh informace; informace může být polopravdivá; dezinformace je zaměřena na konkrétního aktéra nebo aktéry.

Americký badatel Don Fellis vymezuje tři charakteristické znaky dezinformace: jde o typ informace (tj. něco, co určitým způsobem reprezentuje svět, sémantický obsah); dezinformace je zavádějící informace (a dezinformace zůstává dezinformací, i když není dosaženo účelu zavádění, protože by mohla poškodit individuálního nebo kolektivního aktéra); dezinformace je záměrně zavádějící informace (nonaccidentally misleading information).²⁵

Podle Valentyna Petryka se dezinformace a manipulace s informacemi dosahuje prostřednictvím:

- zkresleným podáváním faktů (informování, které spočívá v tendenčním podáváníí faktů nebo jiných informací o událostech pomocí speciálně vybraných pravdivých údajů; tato metoda se zpravidla používá k dávkovanému předkládání speciálně vytvořených informací, a to za účelem stále většího napětí);
- dezinformace od protistrany (probíhá poskytováním pravdivých informací ve zkreslené podobě nebo v situaci, kdy je cíl vnímá jako nepravdivé; v důsledku toho vzniká situace, kdy cíl skutečně zná pravdu o záměrech nebo konkrétních činech protistrany, ale vnímá ji neadekvátně, není připraven se negativnímu vlivu bránit);
- *šedá* dezinformace (spočívá v používání syntézy pravdivých informací s dezinformacemi);
- *černá* dezinformace (používání převážně nepravdivých informací).²⁶

²⁴ Shultz, R. H., & Godson, R. (1984). *Dezinformatsia: Active Measures in Soviet Strategy*. Pergamon-Brassey's, str. 37–38.

²⁵ Fallis, D. (2015). *What is disinformation?* Library trends, 63(3), 401–426. str. 411.

²⁶ Петрик, В. (2009). *Сутність інформаційної безпеки держави, суспільства та особи*. Юстініан, 122-135. str. 125.

1.3.3. Diverzifikace veřejného vědomí

Další technikou informační války je diverzifikace veřejného vědomí – rozptýlení pozornosti veřejnosti k drobným událostem, jednotlivým, soukromým problémům nebo odvedení pozornosti vládnoucí elity státu k řešení různých uměle vytvořených problémů a tím zpomalení řešení prioritních úkolů společensko-politického a ekonomického rozvoje.²⁷

Metody diverzifikace veřejného vědomí: vytváření "informačního šumu", zahlcování rozhlasových vln různými skandálními materiály, destabilizace situace v zemi nebo jejích jednotlivých regionech; zintenzivnění kampaně proti politickému kurzu vládnoucí elity státu a jejích jednotlivých představitelů v různých mezinárodních institucích; iniciování různých skandálních procesů, iniciování mezinárodních sankcí.²⁸

1.3.4. Šíření fám

Fámy jsou specifickým typem informací, které vznikají spontánně v informačním vakuu nebo je někdo záměrně šíří, aby ovlivnil veřejné mínění.²⁹ Záměrné šíření fám s cílem vytvořit určité veřejné mínění, vyvolat určité jednání a hodnocení je metodou informační války, kterou zkoumáme.

Existenci takového jevu, jakým jsou fámy, vysvětlujeme tím, že lidé, kteří jsou konfrontováni s nepochopitelným, ale důležitým jevem, mají tendenci hledat informace, které by jim poskytly potřebné vysvětlení a zmírnily psychický stres. To vyvolává vznik fám, v nichž se jedinec snaží vysvětlit problematickou situaci pomocí svých obvyklých představ a postojů.³⁰ Hlavním důvodem vzniku fám je nedostatek nebo nedostatečná úplnost oficiálních informací. Za takových podmínek má společnost tendenci vytvářet a vnímat fámy. O těchto zákonitostech píše i H. Počepcov, který poukazuje na to, že nedostatek oficiálních informací je okamžitě kompenzován fámami.³¹

²⁷ Sidak, V. (2013). *Diversification Of Social Consciousness As A Threat To Information And Economic Security Of A State*. International Journal of Economics and Law, 3(8), Fakultet za poslovne studije i pravo.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Szafranski, R. (1995). *Theory of Information Warfare*. Airpower Journal.

³⁰ Бадер, А. В. (2016). *Засоби та методи формування інформаційної складової збройного насилля*. Науково-теоретичний альманах «Грані».

³¹ Почепцов, Г. Г. (2000). *Психологические войны*. Москва: Рефл-бук; Київ: Ваклер. str. 211-216.

K důvodům, které vyvolávají fámy, patří kromě výše uvedeného i šíření rozporuplných, nedostatečně podložených informací o událostech a faktech, zejména v podmínkách nízké důvěry ve zdroje informací. Psychologové zdůrazňují, že důležitým důvodem šíření fám je nedostatečné emocionální zabarvení šířených informací. Kompenzace emoční nedostatečnosti se realizuje prostřednictvím fám. Nestabilní, krizová situace v zemi je příznivým prostředím pro vznik fám. K hlavním faktorům, které vyvolávají šíření fám, je třeba přiřadit také nízkou politickou informovanost občanů a nekompetentnost v některých aktuálních otázkách. Pokud člověk nedokáže problém pochopit a vysvětlit racionálním způsobem, je náchylný k "výmyslům" a "fantaziím", které složité věci vysvětlují přístupným způsobem.³²

1.4. Strategická komunikace jako jedna z metod informační války

Nové výzvy si vyžádaly hledání nového způsobu vedení informační války, který umožňuje organizovat koordinovanou součinnost mezi veřejnou správou a institucemi občanské společnosti za účelem zajištění národních zájmů, včetně bezpečnosti. Vhodným komplexním nástrojem veřejné správy v kontextu nových hrozeb informačního a komunikačního prostoru je systém strategické komunikace.

Zpráva Královského institutu pro mezinárodní záležitosti (Chatham House) definuje strategickou komunikaci jako "*...systematickou řadu konzistentních opatření realizovaných na strategické, operativní a taktické úrovni s cílem porozumět cílovému publiku, jakož i specifikovat efektivní komunikační kanály a podpořit určité typy chování...*"³³.

Podle Rosy Brookse strategická komunikace zahrnuje promyšlenou integraci naléhavých problémů do státní agendy s cílem zapojit zainteresované strany do procesu tvorby politiky na různých úrovních řízení, protože jakákoli akce nebo nečinnost může být interpretována v různých kontextech různě a podle toho bude mít dopad na konečný výsledek politických rozhodnutí.³⁴ Státní struktury proto mají zájem utvářet obsah klíčových

³² Бадер, А. В. (2016). *Засоби та методи формування інформаційної складової збройного насилля*. Науково-теоретичний альманах «Грані».

³³ Cornish, P., Lindley-French, J., & Yorke, C. (2011). *Strategic Communications and National Strategy*. Chatham House Report. September, str. 4.

³⁴ Brooks, R. (2012). *Confessions of a Strategic Communicator*. Tales from Inside the Pentagon's Message Machine. Foreign Policy.

informačních sdělení a následně ovlivňovat jejich interpretaci publikem prostřednictvím specifických komunikačních kanálů.

Tyto definice se zaměřují na informační potenciál strategické komunikace při realizaci klíčových národních zájmů prostřednictvím zavedeného systému politické a komunikační interakce politických aktérů se zainteresovanými stranami na základě společných zájmů a hledání způsobů harmonizace vztahů na různých úrovních státní správy.

Moderní státy stále častěji využívají strategickou komunikaci k řešení naléhavých otázek souvisejících s národní bezpečností a realizací klíčových národních zájmů. Je to dáno následujícími faktory: 1) potřeba zapojit zdrojový potenciál zainteresovaných stran do řešení naléhavých problémů, přijímání efektivních politických rozhodnutí na základě dlouhodobé partnerské spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany a kolektivní odpovědnosti; 2) potřeba cíleně komunikačně ovlivňovat dynamiku krizových a konfliktních politických situací.³⁵

Strategická komunikace je zaměřena na utváření vnitřního i vnějšího veřejného mínění o politice státu nebo o činnosti jeho vysokých představitelů s cílem dále specifikovat strategie rozvoje státu, a to jak v době míru, tak v době války.

Pro Ukrajinu se význam a důležitost strategické komunikace staly obzvláště výraznými od začátku ruské agrese v roce 2014. Představitelé Bezpečnostní služby Ukrajiny uvádějí: *"Správně vybudovaná strategická komunikace je jednou z oblastí boje v hybridní válce. A pouze konsolidací úsilí celé odborné komunity – vědců, pedagogů a praktiků z civilního i vojenského sektoru – můžeme dosáhnout společného vítězství."*³⁶

Fáze rusko-ukrajinské války, která začala 24. února 2022, je spojena s novými výzvami nejen na bojišti, ale i v oblasti informací. Jedná se o eskalaci konfrontace, která přesahuje tradiční propagandu Ruské federace a je plná agrese nejen proti Ukrajině a ukrajinské společnosti, ale také proti západním hodnotám. Odborníci konstatují, že v informační

³⁵ Hallahan, K., Holtzhausen, D., Ruler, B., Verčič, D., & Sriramesh, K. (2007). *Defining Strategic Communication*. International Journal of Strategic Communication, 1. 3-35. str. 5.

³⁶ В Академії СБУ презентували монографію про стратегічні комунікації в умовах гібридної війни. *Укрінформ*. (2021). [Online] Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-antifake/3337964-v-akademii-sbu-prezentuvali-monografiyu-pro-strategichni-komunikacii-v-umovah-gibridnoi-vijni.html>

konfrontaci vítězí Ukrajina.³⁷ To je obzvláště důležité, protože Ukrajina vede asymetrickou válku proti jaderné mocnosti s vyššími vojenskými schopnostmi.³⁸

Od roku 2014, během první fáze rusko-ukrajinské války, a dále od 24. února 2022 (druhá fáze války) byl a je ukrajinský mediální prostor prostorem aktivních informačních a psychologických bitev, kde se bojuje nejen o emoce, ale také o vědomí, přesvědčení, hodnocení a chování objektů vlivu. Předpokládáme, že na jedné straně jsou média nástrojem strategické komunikace, na druhé straně strategická komunikace dostává v mediálním prostoru nový "život" a tyto proměny strategické komunikace jsou reprezentovány v mediálních tématech

V kontextu boje proti hybridní válce je tedy třeba na strategickou komunikaci nahlížet jako na činnost, která je koordinována na strategické (vojensko-politické) úrovni řízení a jejímž cílem je řídit rozhodovací procesy jak uvnitř země (skupiny zemí), tak v zahraničí s cílem dosáhnout vítězství nad nepřítelem.³⁹

K dosažení tohoto cíle plní strategická komunikace dvě hlavní funkce:

- vnitřní – zajišťuje komunikaci se stranami konfliktu;
- vnější – zajišťuje komunikaci s okolím.

Vnější komunikace zajišťuje udržitelnost systému protiopatření. Vnitřní komunikace souvisí s řízením vojenského konfliktu, zajišťuje neustálou komunikaci mezi subjekty a objekty řízení, což určuje důležitost informací.⁴⁰

Nedostatek spolehlivých informací vede ke stagnaci struktury řízení. Ta začne pracovat setrvačně, bezvýsledně, což vede k úplnému zhroucení systému. Proto je nejdůležitějším prvkem boje proti hybridní válce komunikační proces, přímá a zpětnovazební komunikace všech objektů.

³⁷ Feiner, L. (2022). *Ukraine is winning the information war against Russia*. CNBC. [Online] Available at: <https://www.cnbc.com/2022/03/01/ukraine-is-winning-the-information-war-against-russia.html>

³⁸ Корсунський, С. (2022). *Інформаційна складова війни: як Росія намагається послабити підтримку Заходу*. Радіо Свобода. [Online] Available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/in-formatsiy-na-viyna-rosiyskyu-plyv/31811302.html>

³⁹ Goldman E. *Strategic Communication: A Tool for Asymmetric Warfare*. [Online] Available at: <https://smallwarsjournal.com/blog/strategic-communication-a-tool-for-asymmetric-warfare>.

⁴⁰ Tamtéž.

Hlavní úkoly strategické komunikace v kontextu boje v hybridní válce jsou následující: démonizace a demoralizace nepřítele; legitimizace vlastních akcí v očích obyvatelstva; mobilizace cílových skupin; podpora vlastních politických elit.⁴¹

K řešení těchto úkolů strategická komunikace navíc zahrnuje: modelování chování nepřítele; napodobování jeho rozhodnutí v závislosti na podmínkách; výběr nejúčinnějšího informačního působení; výběr kanálů působení.⁴²

1.5. Strategický narativ jako nástroj strategické komunikace

Mezi metodami, technikami a postupy používanými v systému strategické komunikace má strategický narativ největší dopad na společnost z hlediska národní bezpečnosti. V politologii jsou narativy chápány jako *"...účel narativu používaných k vytváření politických obrazů prostřednictvím médií nebo k realizaci "kolektivního vědomí" zaměřeného na potlačení sociálních konfliktů nebo k upevnění kolem pozitivních idejí svobody a demokracie..."*,⁴³ *"...hypertext, který se skládá z velkého počtu konkrétních textů sjednocených určitou politickou událostí."*⁴⁴.

Strategický narativ je představován jako *"...prostředek, jímž se političtí aktéři pokoušejí konstruovat společnou vizi minulosti, současnosti a budoucnosti mezinárodní politiky s cílem formovat žádoucí chování domácích a mezinárodních aktérů."*⁴⁵. Vzhledem k tomu, že subjektem komunikace je stát, obsahuje strategický narativ příběhy, které jsou prezentovány jménem státu a jejichž cílem je dosáhnout určitých cílů a ovlivnit vnímání zájmů státu, jakož i

⁴¹ Cornish, P., Lindley-French, J., & Yorke, C. (2011). *Strategic Communications and National Strategy*. Chatham House Report.

⁴² Goldman E. *Strategic Communication: A Tool for Asymmetric Warfare*. [Online] Available at: <https://smallwarsjournal.com/blog/strategic-communication-a-tool-for-asymmetric-warfare>.

⁴³ Зражевська, Н. (2014). *Метаоповіді та медійний образ політика в мас-медіа*. Наукові записки Інституту журналістики, 56, 78–82. str. 80.

⁴⁴ Кобзева, О. (2008). *Структура та функції політичного наративу "вибори президента"*. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 38, 161–165. str. 163.

⁴⁵ Miskimmon, A., & O'Loughlin, B. (2017). *Understanding International Order and Power Transition: A Strategic Narrative Approach*. In A. Miskimmon, B. O'Loughlin, & L. Roselle (Eds.), *Forging the World: Strategic Narratives and International Relations* (pp. 276-310). University of Michigan Press.

utvářet představy o tom, jak stát jedná a jak by měl jednat. Narativy nepopisují průběh událostí a skutečnosti s chronologickou přesností. Zjednodušují skutečný obraz, který pak vypadá jako fascinující, snadno pochopitelný příběh apod. Strategický narativ také poskytuje rámec pro pochopení složitých událostí, které se odehrávají v moderním světě.⁴⁶

Strategické narativy jsou "...nástroji, jimiž národní státy, korporace, společenské a stranické struktury artikuluji své zájmy, hodnoty a aspirace..."⁴⁷ a vytvářejí významy velké politiky. Navíc je důležité nejen vytvářet sociokulturní realitu uvnitř státu, ale také předávat narativy jako informační sdělení o identitě zahraničnímu publiku, protože to vyžaduje jejich konstrukci v přístupném a srozumitelném hodnotově-sémantickém systému.

Narativy a kultura jsou na sobě vzájemně závislé, jsou schopny se navzájem "vytvářet" a právě narativy se stávají základem pro formování národních mýtů, tradic a historické paměti, což může v konečném důsledku determinovat krizové a konfliktní situace mezi národy (představiteli různých věkových skupin, nositeli různých kulturních, ideologických či náboženských vzorců v rámci společnosti jednoho státu) a státy (civilizacemi) v globálním informačním a komunikačním či společensko-politickém prostoru. Výzkumníci identifikují následující narativy, které státy používají ve vnitropolitickém prostoru, extrapolují je do konkurenčního mezinárodního prostoru a využívají v procesech geopolitické konfrontace:

- misionářství a vizionářství,
- konspirační teorie;
- "vítězná osobnost",
- "společenství dobrotivých stejně smýšlejících lidí",
- "barbaři před branami",
- "zkažený představitel establishmentu".⁴⁸

⁴⁶ Allenby, B., & Garreau, J. (Eds.). (2017). *Weaponized Narrative: The New Battlespace*. Washington, DC: Center of the Future of War.

⁴⁷ Labov, W. (1972). *The Transformation of Experience in Narrative Syntax*. In *Language in the Inner City: Studies in the Black English Vernacular*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

⁴⁸ Ожеван, М. (2016). *Глобальна війна стратегічних наративів: виклики та ризики для України*. Стратегічні пріоритети, серія "Політика", 4, 30–40. str. 35.

V souvislosti se vznikem a vedením informační konfrontace v moderních hybridních nelineárních konfliktech se podle mého názoru jedná o informační válku, kdy se konfrontace přesouvá do informačního a komunikačního prostředí a psycho-emocionální roviny, mění se v plnohodnotnou arénu bojů (zejména mezi státy). Strategické narativy jako emocionálně zabarvené, kontextuální, narativní texty jsou schopny vytvářet realitu, konstruovat národní identitu, transformovat vědomí a působit jako hlavní nástroje a prvky státní moci.

Právě strategické narativy mají pro společnosti a státy mocnou sílu díky následujícím rysům:

- schopnost ovlivňovat citlivé psychologické struktury lidského vědomí nebo podvědomí a "nahrazovat" významy a konstruovat "falešnou realitu";
- staticčnost, která téměř znemožňuje proměnu narativu, lze jej překonat pouze nahrazením novým narativem, obsahově diametrálně odlišným a založeným na faktech;
- konzervatismus (může působit jako časovaná bomba po dlouhou dobu);
- virulence, tj. vysoká míra "patogenity" narativů, které se podobají virům, jež mohou zasáhnout nejen přímé účastníky vlivu, ale šíří se i k "sekundárním příjemcům" prostřednictvím médií, reklamy, sociálních sítí, drbů apod. Zároveň jsou pokaždé modifikovány, obohacovány a doplňovány o detaily a podrobnosti, které je činí pro společnost mimořádně "důvěryhodnými", což jim dodává ještě větší stabilitu a znaky sociálního mýtu či stereotypu;
- konfliktnost (založená a orientovaná především na manipulaci s etnickými, jazykovými, regionálními, sociálními a historickými rozpory pro sebeidentifikaci "Já" a "Jiný" ("Nepřítel"), vycházející z národní identity, určované vzorci "oddělenosti" a "jinakosti");
- pseudohistoričnost (jako zúžení metanarativu na nealternativní oficiální verzi jsou nejnovější narativy konstruovány na již zfalšované minulosti, která "obsahuje" slavné hrdiny, osudy národa, vítězství nad nepřáteli, mytologizovanou velikost a ideální budoucnost, která je historicky determinovaná);
- disperze (dezintegrační charakter), jejímž cílem je především destruktivní působení na vědomí společnosti státu, na který jsou informační útoky zaměřeny. Může být hlavním

nástrojem behaviorálních difuzních válek, jejichž výsledkem je zničení státu zevnitř vyvoláním veřejných protestů, revolucí a občanských válek;

- mobilita, způsobená rozvojem nejnovějších informačních a komunikačních technologií, transparentností globálního informačního prostředí, rostoucí rychlostí a počtem kanálů pro šíření škodlivého informačního obsahu.⁴⁹

⁴⁹ Herrmann, J. (2017). Nine Links in the Chain : The Weaponized Narrative , Sun Tzu , and the Essence of War.

2. Případová studie: Analýza mediálních narativů Ukrajiny a Ruska týkajících se vypuknutí války jako invaze nebo speciální operace.

2.1. Cíle výzkumu

Cílem této případové studie je pomocí vybraného zpravodajského portálu v zemi (Rusko a Ukrajina) zjistit a analyzovat rozdílné narativy, které Rusko a Ukrajina používají k popisu událostí prvního týdne invaze (24.02.22 – 03.03.22).

VO: Jaké hlavní narativy používají Rusko a Ukrajina při popisu vypuknutí války?

Hypotéza 1: Mediální narativy Ukrajiny a Ruska prezentují odlišné interpretace stejných událostí v souvislosti s vypuknutím války.

Hypotéza 2. Liší se v používání pojmů a subjektů událostí, což odráží rozdílné interpretace konfliktu a role zúčastněných stran.

2.2. Limity výzkumu

Pro účely této práce byl stanoven výzkumný limit, který zahrnuje časové omezení a kontext výzkumu. Tento limit byl zaveden proto, aby bylo možné přesněji a cíleněji analyzovat hlavní narativy v ukrajinských médiích od začátku plnohodnotné invaze. Při výběru jednoho týdne pro studii jsem se řídila několika racionálními důvody. Zaprvé, první týden plnohodnotné invaze se vyznačuje zvláštní naléhavostí a intenzitou událostí, což nám umožňuje získat představu o reakci médií a veřejnosti na aktuální dění. Zadruhé, se v tomto období formují primární narativy a informace ještě neprošly úplným cyklem zpracování, což činí analýzu obzvláště zajímavou pro identifikaci trendů ve formování veřejného mínění. Volba krátkého časového intervalu nám umožňuje zachytit relevantní a důležité události a reakce. Časové vymezení umožňuje hlubší analýzu konkrétního období a identifikaci důležitých trendů a změn v mediálním pokrytí.

Jedním z limitů této studie je jazykový překlad zkoumaných materiálů. Vzhledem k tomu, že v rámci studie byly analyzovány články v ukrajinštině a ruštině, ale tato práce je zpracována v češtině, byly citace příkladů v kvalitativní části, příklady uvedené v metodologii

výzkumu, výsledky synonymické analýzy a výsledky tematického modelování přeloženy do češtiny autorkou studie. Rozdíly mezi jazyky mohly vést k obtížím při zprostředkování přesného významu jednotlivých slov a výrazů. V zájmu zachování objektivity byly v práci ponechány všechny původní texty, a to buď v poznámce pod čarou, nebo jako příloha na konci práce.

Dalším limitem, který je třeba v této práci zmínit, je objektivita zvoleného tématu. Autorka práce pochází z Ukrajiny a k válce mezi Ruskem a Ukrajinou má zaujatý postoj, který nelze označit z akademického hlediska za objektivní. Právě kvůli svému zájmu o téma a situaci ve své vlasti si téma práce vybrala. Autorka se však snažila vést výzkum odborně a racionálně, a hledat odpovědi na výzkumné otázky aniž by podléhala vlastnímu hodnocení.

2.3. Výběr médií

2.3.1. Proč Ukrajinská pravda

Výzkum vycházel z publikací jednoho z nejstarších internetových médií v zemi, Ukrajinské pravdy. Podle výzkumu provedeného profesionálními nevládními organizacemi, Institutem masových informací (IMI) a Detektorem médií, je toto vydání považováno za nejpopulárnější na Ukrajině a vykazuje vysokou úroveň dodržování profesionálních standardů.⁵⁰

Ukrajinskou pravdu založili v dubnu 2000 Georgij Gongadze, Olena Prytula a Serhij Šoloch. Online projekt byl spuštěn den po celoukrajinském referendu v roce 2000, které inicioval prezident Leonid Kučma.⁵¹

Po smrti Georgije Gongadzeho získala online publikace obrovskou popularitu. Vražda Gongadzeho vyvolala široký ohlas na Ukrajině i v zahraničí, zejména po kazetovém skandálu⁵², a je považována za jeden z nejzávažnějších kriminálních případů na současné

⁵⁰ *Моніторинг ІМІ визначив дев'ять найякісніших онлайн-медіа України.* (2023). Detector Media. [Online] Available at: <https://detector.media/infospace/article/209605/2023-03-31-monitoring-imi-vyznachyv-devyat-nayyakisnishykh-onlayn-media-ukrainy/інфопростір>

⁵¹ *Українська правда» відзначає 20 років.* (2020). Detector Media. [Online] Available at:

<https://detector.media/community/article/176419/2020-04-16-ukrainska-pravda-vidznachaie-20-rokiv/>

⁵² *Who is Georgiy Gongadze and why is freedom of speech in Ukraine inextricably linked to his life story?*

(2023). Visit Ukraine. [Online] Available at: <https://visitukraine.today/blog/2844/who-is-georgiy-gongadze-and-why-is-freedom-of-speech-in-ukraine-inextricably-linked-to-his-life-story>

Ukrajíně. Podle nejrozšířenější verze se na novinářově dopadení a vraždě podíleli vysocí úředníci blízcí Leonidu Kučmovi, který údajně osobně nařídil Gongadzeho únos.⁵³

Od začátku plnohodnotné války IMI zaznamenal, že návštěvnost některých ukrajinských médií se v důsledku války zvýšila o 300 %. V prvním čtvrtletí roku 2022 se lídrem v počtu zhlédnutí stala Ukrajinská pravda s rekordním průměrem 136 milionů zhlédnutí měsíčně. Pro srovnání, předchozí rok byl lídrem Cenzor s 41,2 milionu zhlédnutí.⁵⁴

2.3.2. Proč RT

Pro analýzu ruských médií byl vybrán zpravodajský portál RT (Russia Today). Russia Today vznikl na základě jedné z nejstarších zpravodajských agentur RIA Novosti, jejíž historie sahá až do dob Sovětského svazu. Za léta nezávislosti Ruska tento mediální zdroj neztratil na popularitě a v době studie byl v Rusku jedním z nejpopulárnějších a nejcitovanějších na sociálních sítích.⁵⁵

Historie ruské mezinárodní informační agentury "RIA Novosti" začíná v roce 1941, tj. vytvořením Sovinformbureau (Sovětské informační kanceláře) na základě usnesení Rady lidových komisařů SSSR a Ústředního výboru Vsesvazové komunistické strany.⁵⁶ V roce 1961 se Sovinformbureau přeměnilo na tiskovou agenturu Novosti, která se později stala vedoucím informačním a publicistickým orgánem sovětských veřejných organizací. Zanedlouho, v roce 1991, se agentura transformovala na Ruskou informační agenturu "Novosti", která se prezidentským dekretem z 15. září 1993 stala státní informační a analytickou agenturou.⁵⁷

Dne 6. června 2005 bylo oznámeno chystané spuštění kanálu RT, který měl odrážet ruský postoj k hlavním otázkám mezinárodní politiky a informovat diváky o událostech a jevech ruského života. Zpravodajský kanál založila agentura RIA Novosti prostřednictvím své

⁵³ *Who is Georgiy Gongadze and why is freedom of speech in Ukraine inextricably linked to his life story?* (2023). Visit Ukraine. [Online] Available at: <https://visitukraine.today/blog/2844/who-is-georgiy-gongadze-and-why-is-freedom-of-speech-in-ukraine-inextricably-linked-to-his-life-story>

⁵⁴ *ЧЕРЕЗ ВІЙНУ ТРАФІК ДЕЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА ЗБІЛЬШИВСЯ НА 300%* – IMI. (2022, April 27). [Online] Available at: <https://imi.org.ua/monitorings/через-війну-трафік-деяких-українських-медіа-збільшився-на-300-imi-i45225>

⁵⁵ *Федеральные СМИ: ноябрь 2023.* (2023). Медialogия. <https://www.mlg.ru/ratings/media/federal/11733/>

⁵⁶ RIA Novosti. ZnanieRussia. (2019). [Online] Available at: https://znanierussia.ru/articles/РИА_Новости

⁵⁷ Tamtéž.

dceřině společnosti TV Novosti. RT je financována převážně z ruského státního rozpočtu, což vytváří předpoklad, že tento zdroj může poskytovat pohled shodný s oficiálním stanoviskem ruské vlády.

2.4. Metodologie výzkumu

Pro tuto studii byla použita kombinace kvantitativní a kvalitativní analýzy textu. Pro kvantitativní analýzu bylo zvoleno tematické modelování, konkrétně metoda Latentní Dirichletovy alokace (LDA). Pro kvalitativní výzkum byla použita tematická analýza textu.

2.4.1. Kvantitativní výzkum

V této studii se používá jazyk Python a prostředí Google Colab pro psaní a provádění kódu. Hlavním úkolem kódu je extrahovat hlavní témata článků pomocí metody Latentní Dirichletovy alokace.

LDA je pravděpodobnostní modelovací technika, která považuje dokument za soubor latentních (skrytých) témat definovaných pravděpodobnostním rozdělením nad množinou slov v textu. Slova jsou určena přítomností určitého latentního tématu v dokumentu.⁵⁸

Tento algoritmus používá model bag-of-words, který uvažuje slova v dokumentech mimo jejich lineární posloupnost. Pro tento model je důležitá pouze frekvence určitých slov, nikoli jejich okolí. Tímto způsobem se berou v úvahu implicitní vztahy mezi slovy a dokumenty, včetně polysémie (vícevýznamovost).⁵⁹

Jednou z výhod modelu LDA je jeho interpretace rozložení témat. Předpokládá se tedy, že každý dokument obsahuje několik témat vyjádřených několika klíčovými slovy, přičemž různá témata mohou být přítomna v různých dokumentech současně. Tento předpoklad umožňuje zbavit se mnoha frekventovaných, ale pro téma textů nedůležitých slov a najít skrytá

⁵⁸ Maier, D., Waldherr, A., Miltner, P., Wiedemann, G., Niekler, A., Keinert, A., Pfetsch, B., Heyer, G., Reber, U., Häussler, T., et al. (2021). *Applying LDA Topic Modeling in Communication Research: Toward a Valid and Reliable Methodology*. In *Computational Methods for Communication Science* (1st ed., pp. 26). Routledge.

⁵⁹ Jelodar, H., Wang, Y., Yuan, C., et al. (2019). *Latent Dirichlet allocation (LDA) and topic modeling: models, applications, a survey*. *Multimedia Tools and Applications*, 78, 15169–15211

témata v různých dokumentech. V praxi se tento přístup ukazuje jako efektivnější při rozpoznávání tematicky důležitých slov a při korelaci slov s tématy.⁶⁰

Programovací jazyk Python používá různé knihovny, které zjednodušují psaní kódu a které lze použít k řešení konkrétních úloh bez nutnosti psát kód od začátku. Používáme mnoho různých knihoven, jejichž funkčnost bude popsána v příslušných částech této studie.

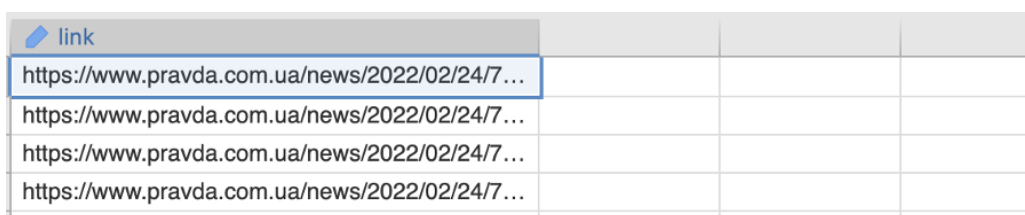
Náš kvantitativní výzkum bude rozdělen do několika fází: sběr dat, zpracování textu, trénování modelu LDA, přiřazení samostatného tématu ke každému z článků a vizualizace výsledků.

2.4.1.1. Sběr dat

Tato etapa zahrnuje sběr textů článků z vybraného mediálního zdroje za období od 24. 2. 2022 do 3. 3. 2022.

Pro účely experimentu byly shromážděny URL zpravodajských oznámení zveřejněných na oficiální stránce vybraného mediálního portálu za období od 24. února 2022 do 3. března 2022 včetně. Odkazy na články za vybrané časové období byly ručně zkopírovány do jednoduché CSV tabulky. Tabulka s odkazy na články měla následující podobu:

Obrázek 1. Odkazy na články za vybrané časové období.

link			
https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7...			
https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7...			
https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7...			
https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7...			

Zdroj: Autorka

V prostředí GoogleColab pro práci s daty ve formě tabulky byla použita knihovna pandas.⁶¹ Knihovna byla použita k načtení a zpracování dat ze souboru CSV a také k vytvoření nových sloupců v datovém souboru.

⁶⁰ Maier, D., Waldherr, A., Miltner, P., Wiedemann, G., Niekler, A., Keinert, A., Pfetsch, B., Heyer, G., Reber, U., Häussler, T., et al. (2021). *Applying LDA Topic Modeling in Communication Research: Toward a Valid and Reliable Methodology*. In *Computational Methods for Communication Science* (1st ed., pp. 26). Routledge.

⁶¹ Pandas. (n.d.). Powerful Python data analysis toolkit. [Online] Available at: <https://pypi.org/project/pandas/>

Ke stažení textů článků z existujících webových odkazů byla použita knihovna BeautifulSoup.⁶² Hlavním účelem knihovny je extrahovat data z webových stránek, která lze použít pro další analýzu, vizualizaci nebo zpracování. Vzhledem k tomu, že webové stránky ukrajinského a ruského zpravodajského portálu se liší, bylo nutné použít dvě varianty analýzy dat. K extrakci dat z ukrajinské webové stránky byl použit následující kód.

Kód 1. Sběr dat z ukrajinské webové stránky.

```
title_element = soup.find('h1', class_='post_title')
if title_element:
    article_titles.append(title_element.get_text())
else:
    article_titles.append("Title not found")

date_element = soup.find('div', class_='post_time')
if date_element:
    article_dates.append(date_element.get_text())
else:
    article_dates.append("Date not found")

article_text = ""
article_element = soup.find('div', class_='block_post')
if article_element:
    paragraphs = article_element.find_all('p')
    for paragraph in paragraphs:
        article_text += paragraph.get_text() + "\n"
else:
    article_text = "Text not found"

article_texts.append(article_text)

tags_element = soup.find('div', class_='post_tags')
if tags_element:
    tags = tags_element.find_all('a')
    tag_text = [tag.get_text() for tag in tags]
    article_tags.append(", ".join(tag_text))
else:
    article_tags.append("Tags not found")

rt_data = pd.DataFrame({'Title': article_titles, 'Date': article_dates,
                        'Text': article_texts, 'Tags': article_tags})
```

⁶² Richardson L., (2022). *BeautifulSoup4*. Version 4.12.2. [Online] Available at: <https://pypi.org/project/beautifulsoup4/>


```
rt_feed = pd.concat([rt_feed, rt_data], axis=1)
```

Zdroj: Autorka

Tato varianta kódu analyzuje data z webové stránky a pomocí tříd prvků HTML vyhledává konkrétní značky, které obsahují informace o názvu, datu, textu článku a značkách. Pokud některá informace (například název článku, datum nebo text) chybí, kód to řeší přidáním příslušných výchozích hodnot.

K získání dat z ruského zpravodajského portálu byla použita jiná metoda sběru dat.

Kód 2. Sběr dat z ruské webové stránky.

```
title_element = soup.find('h1', class_='article__heading
article__heading_article-page')
date_element = soup.find('div', class_='article__date
article__date_article-page')
summary_element = soup.find('div', class_='article__summary
article__summary_article-page js-mediator-article')
text_element = soup.find('div', class_='article__text
article__text_article-page js-mediator-article')

if title_element and date_element:
    article_titles.append(title_element.get_text())
    article_dates.append(date_element.get_text())

    if text_element:
        article_texts.append(text_element.get_text(separator=" "))
    elif summary_element:
        article_texts.append(summary_element.get_text(separator="
"))
    else:
        article_texts.append("Text not found")
else:

    title_element = soup.find('h1', class_='title')
    date_element = soup.find('div', class_='date')
    text_element = soup.find('div', class_='ArticleView-text')
    summary_element = soup.find('div', class_='ArticleView-
summary')

    if title_element and date_element:
        article_titles.append(title_element.get_text())
        article_dates.append(date_element.get_text())

        if text_element:
```

```

        article_texts.append(text_element.get_text(separator="
"))
    elif summary_element:
        article_texts.append(summary_element.get_text(separator=" "))
    else:
        article_texts.append("Text not found")
else:
    article_titles.append("Title not found")
    article_dates.append("Date not found")
    article_texts.append("Text not found")

rt_data = pd.DataFrame({'Title': article_titles, 'Date': article_dates,
'Text': article_texts})

rt_feed = pd.concat([rt_feed, rt_data], axis=1)

```

Zdroj: Autorka

Tato varianta kódu zahrnuje dvě různé struktury HTML pro různé typy stránek. Namísto použití tříd kontroluje přítomnost konkrétních značek, například "h1" a "div", a poté provádí extrakci informací. V případě, že požadované značky nebo třídy nejsou nalezeny, kód také poskytuje výchozí hodnoty pro nadpis, datum a text článku.

Obě metody používají BeautifulSoup k parsování kódu HTML a přidávají získaná data do seznamů, které jsou poté sloučeny do souboru dat pomocí knihovny pandas. Poté byla tato data uložena do datového souboru.

Celkový počet shromážděných článků je 330 článků z ukrajinských médií a 412 z ruských médií. V surové podobě jsou zpravodajské články řadou textových řetězců. Níže (Obrázek 2) je uveden fragment vygenerovaného datového souboru ukrajinských médií.

Obrázek 2. Fragment vygenerovaného datového souboru.

#	link	Title	Date	Text	Tags
0	https://www....	Зеленський зверну...	24.02.2022	Президент України Володимир Зеленський зв...	Зеленський, Росія, війна
1	https://www....	Кива в ефірі ростБ...	24.02.2022	Нардеп від партії "Опозиційна платформа – За...	Кива
2	https://www....	ПУТІН ПОЧАВ ВІЙНУ	24.02.2022	Президент Росії Володимир Путін виступив з е...	Путін, війна
3	https://www....	У МІСТАХ УКРАЇН...	24.02.2022	З різних міст України місцеві жителі повідомля...	вибух
4	https://www....	У Києві і Харкові п...	24.02.2022	По центрах військового управління у Києві та ...	Теги не найдені
5	https://www....	Розпочалися ракет...	24.02.2022	Військові об'єкти в Україні зазнають ракетних ...	війна
6	https://www....	ЗЕЛЕНСЬКИЙ СК...	24.02.2022	Президент скликає Раду Національної безпеки...	Теги не найдені

Zdroj: Autorka

Tematické modelování zpravidla předpokládá jako zkoumanou jednotku poměrně dlouhé textové objekty (například celý text článku), což je dáno tím, že větší počet slov v dokumentu pomáhá jasněji nastínit potenciální téma a také sestavit objemný tematický slovník.⁶³ Je třeba také poznamenat, že celkový objem shromážděných záznamů poskytl dostatečnou hloubku analýzy dat, pro vybrané období.

2.4.1.2. Zpracování textů

Pro tematické modelování použijeme pouze údaje ze sloupce Text. Před zpracováním vypadal text následovně:

"Prezident Ukrajiny Volodymyr Zelenskyj se obrátil na občany Ruské federace s dotazem, zda chtějí válku, a ujistil je, že lid Ukrajiny chce mír."⁶⁴(text v ukrajinštině)

"Přijal jsem rozhodnutí provést speciální vojenskou operaci," řekl Putin. Vysvětlil, že takové rozhodnutí bylo přijato vzhledem k tomu, že se předtím na Rusko obrátili šéfové Doněcké a Luhanské lidové republiky Denis Pušilin a Leonid Pasečnik s žádostí ...".⁶⁵(text v ruštině)

Cílem této fáze je připravit již shromážděné texty pro další tematické modelování. Jde o odstranění nadbytečných informací (např. interpunkčních znamének), lemmatizaci (redukcí slov na základní tvar), odstranění stop slov (často používaných slov, která nenesou podstatnou informaci), vytvoření bi-gramů a tri-gramů, vytvoření matice TF-IDF a trénování modelu LDA. Pro lepší pochopení studie je třeba se každému z těchto procesů věnovat podrobněji.

⁶³ Maier, D., Waldherr, A., Miltner, P., Wiedemann, G., Niekler, A., Keinert, A., Pfetsch, B., Heyer, G., Reber, U., Häussler, T., et al. (2021). Applying LDA Topic Modeling in Communication Research: Toward a Valid and Reliable Methodology. In *Computational Methods for Communication Science* (1st ed., pp. 26). Routledge. eBook ISBN 9781003082606.

⁶⁴ «Президент України Володимир Зеленський звернувся до громадян Російської Федерації із запитанням, чи хочуть вони війни, а також запевнив, що народ України пргне миру»

⁶⁵ «Мной принято решение о проведении специальной военной операции», — заявил Путин. Он пояснил, что такое решение принято в связи с тем, что ранее главы Донецкой и Луганской народных республик Денис Пушилин и Леонид Пасечник обратились к России с просьбой ...»

Prvním krokem počátečního zpracování textu je odstranění interpunkčních znamének, pomocí knihovny string.⁶⁶ Interpunkční znaménka, jako jsou tečky, čárky, apostrofy, uvozovky atd., mohou ovlivnit výsledky analýzy textu. Provádí se pomocí následujícího kódu.

Kód 3. Odstranění interpunkčních znamének.

```
import string
cleaned_corpus = []
for text in corpus:
    cleaned_text = ''.join([char for char in text if char not in
string.punctuation])
    cleaned_corpus.append(cleaned_text)
```

Zdroj: Autorka

Tento kód je určen k vyčištění textového korpusu, o kterém se předpokládá, že je již vytvořen a uložen v proměnné corpus. Pro každý text v korpusu pomocí modulu string se z textu odstraní všechna interpunkční znaménka. Vyčištěné texty jsou poté přidány do seznamu cleaned_corpus.

Po dokončení tohoto kódu se vytvoří nový seznam cleaned_corpus obsahující texty bez interpunkčních znamének z původního korpusu.

Po odstranění interpunkčních znamének je text podroben lemmatizaci a filtrování stop slov. Lemmatizace je proces redukce slov na jejich základní tvar (lemma), který umožňuje považovat různé tvary slov za stejné. K tomu jsme použili knihovnu stanza.⁶⁷ Knihovna poskytuje předem natrénované modely pro různé jazyky, což umožňuje analýzu textu podle jazyka.

Kód 4. Lemmatizace textu.

```
lemmatized_corpus = []
for text in cleaned_corpus:
    doc = nlp(text)
```

⁶⁶ Pankaj. (2022). *Python String Module*. DigitalOcean. [Online] Available at: <https://www.digitalocean.com/community/tutorials/python-string-module>

⁶⁷ Qi, P., Zhang, Y., Zhang, Y., Bolton, J., & Manning, C. D. (2020). *Stanza: A Python Natural Language Processing Toolkit for Many Human Languages*. In Association for Computational Linguistics (ACL) System Demonstrations.

```
lemmas = [word.lemma.lower() for sent in doc.sentences for word in
sent.words if word.lemma.lower() not in stop_words_ua]
lemmatized_corpus.append(' '.join(lemmas))
```

Zdroj: Autorka

Pro každý text ve `cleaned_korpus` kód používá předem natrénovaný lemmatizační model reprezentovaný proměnnou `nlp`. Poté jsou pro každou větu v textu extrahována lemmata (normalizované tvary slov), přičemž jsou vyloučena stop slova (často se vyskytující, ale neinformativní slova, jako jsou předložky a spojky) definovaná v položkách `stop_words_ua` při zpracování ukrajinského textu a `stop_words_ru` při zpracování ruského textu.

Filtrování stop slov se používá k odstranění zájmen, interjekcí, částic, číslovek, speciálních znaků a slov v nerelevantním jazyce, všechny texty jsou převedeny na malá písmena a zbaveny zbytečných odsazení a mezer. Slovníky pro ukrajinský a ruský text byly převzaty odděleně z otevřeného zdroje a do prostředí GoogleColab byly nahrány samostatně.⁶⁸ Lemmata jsou převedena na malá písmena a poté spojena do řetězce a přidána do seznamu `lemmatized_corpus`.

Po výše uvedených krocích vypadal text takto:

['prezident ukrajina volodymyr zelenskyj oslovit občan ruská federace otázka válka ujistit lid ukrajina toužit mír zdroj prohlášení zelenskyj podrobnosti zelenskyj denní prohlášení informovat vyhlášení ukrajina mimořádný stav další zdroj financování sektor obrana zavést rusko sankce významý část projev...']⁶⁹ (text v ukrajinštině)

⁶⁸ Skupriienko. (2021). Add more than 300 Ukrainian stopwords [commit 187c14a]. GitHub. [Online] Available at: <https://github.com/skupriienko/Ukrainian-Stopwords/commit/187c14a>

⁶⁹ *['президент україна володимир зеленський звернувся громадянин російський федерація запитання війна запевнив народ україна пргне мир джерело звернення зеленський деталі зеленський щоденний зверненні повідомити введення україна надзвичайний стан додатковий ресурс фінансування сектор оборона запроваджені росія санкція значна частина промова...']*

['přijatý rozhodnutí o provedení speciální vojenská operace oznámit Putin, vysvětlit rozhodnutí přijatý ve spojitost s dřívější prohlášení šéf Doněcká a Luhanská lidová republika, Denis Pušilin a Leonid Paščenko...']⁷⁰ (text v ruštině)

Pro zlepšení kvality tematického modelování jsou texty transformovány tak, aby byly zvýrazněny bigramy (skládající se ze dvou slov) a trigramy (skládající se ze tří slov). K tomu používáme knihovnu gensim.⁷¹ Například "válečný stav" lze zvýraznit jako bigram, což pomáhá zachovat význam fráze v analýze. Trigramy umožňují zohlednit i složitější vztahy mezi slovy.

Kód 5. Bigramy a trigramy.

```
bigram = Phrases([text.split() for text in lemmatized_corpus],
min_count=2, threshold=1)
trigram = Phrases(bigram[[text.split() for text in lemmatized_corpus]],
min_count=2, threshold=1)

bigram_corpus = [bigram[text.split()] for text in lemmatized_corpus]
trigram_corpus = [trigram[bigram_text] for bigram_text in
bigram_corpus]

corpus_with_ngrams = [" ".join(text) for text in trigram_corpus]
```

Zdroj: Autorka

Tento kód implementuje proces generování bigramů a trigramů v textovém korpusu pomocí knihovny gensim. Nejprve jsou bigramy vytvořeny na základě lemmatizovaného textového korpusu pomocí třídy Phrases. Tyto bigramy jsou poté aplikovány na korpus za účelem vytvoření trigramů. Textový korpus je poté transformován s ohledem na bigramy a trigramy. Výsledné bigramy a trigramy jsou kombinovány s lemmatizovanými texty a vytvářejí jeden korpus.

Vzniknou například následující kombinace slov:

⁷⁰ *['принятый решение проведение специальный военный операция заявить путин пояснить решение принятый связь ранее глава донецкий луганский народный республика денис пушилин леонид пасечник обратиться...']*

⁷¹ Radim Rehurek. (2009-2023). *Gensim (Version 4.3.2) [Software]*. GNU Lesser General Public License, version 2.1. [Online] Available at: <https://pypi.org/project/gensim/>

['prezident_Ukrajina', 'Volodymyr_Zelenskyj', 'oslovit_občana', 'Ruská_federace', 'invaze_rusko', 'vojsko_Ukrajina', 'prezident_Rusko', 'Vladimir_Putin'...] ⁷²

['ruský_agrese_Ukrajina', 'ministr_zahraniční_věc_Ukrajina', 'prezident_USA_Joe_Biden', 'prezident_Francie_Emanuel_Macron', 'vyhlášení_válečného_stavu'...] ⁷³ (text v ukrajinštině)

['národní_bezpečnost', 'světový_bezpečnost', 'speciální_vojenský', 'Vladimir_Putin', 'operace_obrana', 'Obrana_Donbas'...] ⁷⁴

['ruský_voják_důstojník_jednat', 'statečně_pravý_hrdina', 'odejít_z_oblast_bojový_akce', 'stavět_Ukrajina_na_ofenzíva_výzbroj', 'speciální_vojenská_operace_Ukrajina'...] ⁷⁵ (text v ruštině)

Dalším krokem při analýze textových dat je použití metody TF-IDF. K tomuto účelu použijeme knihovnu scikit-learn, konkrétně třídu `TfidfVectorizer`.⁷⁶ TF-IDF je metoda vektorizace textu, která zohledňuje důležitost slov v dokumentu a jejich četnost v celém korpusu. TF-IDF vypočítává relativní četnost slov v dokumentu ve srovnání s celým korpusem, čímž pomáhá odhadnout důležitost každého slova v rámci konkrétního dokumentu.

Kód 6. Metoda TF-IDF.

```
tfidf_vectorizer = TfidfVectorizer(max_df=0.85, min_df=8)
tfidf_matrix = tfidf_vectorizer.fit_transform(corpus_with_ngrams)
```

Zdroj: Autorka

První řádek vytvoří objekt `TfidfVectorizer` se zadanými parametry, jako je `max_df` (maximální frekvence dokumentu) a `min_df` (minimální frekvence dokumentu), které řídí zařazení termínů do slovníku.

⁷² ['президент_україна', 'володимир_зеленський', 'звернувся_громадянин', 'російський_федерація', 'вторгнення_російський', 'військо_україна', 'президент_росія', 'володимир_путін'...]

⁷³ ['російський_агресія_україна', 'міністр_закордонний_справа_україна', 'президент_сша_джо_байден', 'президент_франція_еммануель_макрон', 'введення_воєнний_стан'...]

⁷⁴ ['российский_солдат_офицер_действовать', 'мужественно_настоящий_герой', 'покинуть_зона_боевой_действие', 'ставить_украина_наступательный_вооружение', 'специальный_военный_операция_украина'...]

⁷⁵ ['национальный_безопасность', 'мир_безопасность', 'специальный_военный', 'владимир_путин', 'операция_защита', 'защита_донбасс'...]

⁷⁶ Pedregosa, F., Varoquaux, G., Gramfort, A., Michel, V., Thirion, B., Grisel, O., ... & Duchesnay, É. (2011). *Scikit-learn: Machine Learning in Python*. Journal of Machine Learning Research, 12, 2825-2830.

Vektorizátor TF-IDF je poté natrénován na bigramovém a trigramovém korpusu pomocí metody `fit_transform`, která vypočítá váhy TF-IDF pro každý termín v dokumentech korpusu. Provedením tohoto kódu vznikne matice TF-IDF (`tfidf_matrix`), kde je každý dokument reprezentován jako vektor s váhami termínů, které zohledňují jejich důležitost v kontextu celého korpusu. Matice vypadá následovně:

Obrázek 3. Matice TF-IDF.

	евросоюз	ект	ес	інформація	інфраструктура	існувати	іхати
0	0.0	0.000000	0.000000	0.000000	0.0	0.000000	0.0
1	0.0	0.000000	0.000000	0.000000	0.0	0.000000	0.0
2	0.0	0.000000	0.000000	0.000000	0.0	0.000000	0.0
3	0.0	0.000000	0.000000	0.000000	0.0	0.000000	0.0
4	0.0	0.000000	0.000000	0.000000	0.0	0.000000	0.0
..
328	0.0	0.000000	0.000000	0.000000	0.0	0.000000	0.0
329	0.0	0.057078	0.050287	0.082824	0.0	0.063123	0.0
330	0.0	0.000000	0.088161	0.000000	0.0	0.000000	0.0
331	0.0	0.000000	0.000000	0.000000	0.0	0.000000	0.0
332	0.0	0.288606	0.000000	0.000000	0.0	0.000000	0.0

Zdroj: Autorka

2.4.1.3. Trénování modelu LDA

V této fázi se k identifikaci témat v textových datech používá metoda tematického modelování LDA na matici TF-IDF s ohledem na bigramy a trigramy. Pro inicializaci trénování modelu LDA je nutné určit konečný počet témat a klíčových slov ke každému tématu. V našem případě bylo experimentováním s různým počtem témat a klíčových slov vybráno 13 témat a 10 klíčových slov.

Kód 7. Tematické modelování LDA

```
from sklearn.decomposition import LatentDirichletAllocation
num_topics = 13

lda = LatentDirichletAllocation(n_components=num_topics,
random_state=50)

lda.fit(tfidf_matrix)

topic_terms = []
for topic in lda.components_:
    term_weights = [(tfidf_vectorizer.get_feature_names_out()[i],
topic[i]) for i in topic.argsort()[::-1]]
    topic_terms.append(term_weights)

for i, topic in enumerate(topic_terms):
```



```
print(f"Topic {i + 1}:")
for term, weight in topic[:10]:
    print(f"{term}: {weight:.2f}")
print()
```

Zdroj: Autorka

Výstupem modelu LDA je seznam slov, která jsou pro jednotlivá témata nejcharakterističtější.

K inicializaci modelu LDA byla použita třída `LatentDirichletAllocation` z knihovny `scikit-learn`.⁷⁷ V této fázi se identifikují témata a jejich rozložení v korpusu textů. Každé téma je souborem klíčových slov a jejich vah, které odrážejí důležitost každého slova v daném tématu.

Na základě identifikovaných témat získáme určité sémantické vektory, které nám pomohou vytvořit knihu kódů pro tematickou analýzu v kvalitativním výzkumu. Výsledky tematického modelování budou uvedeny v kapitole **Error! Reference source not found.**

2.4.1.4. Přiřazení samostatného tématu ke každému z článků

Po natrénování modelu LDA a získání seznamu témat bylo pro každý článek určeno nejvhodnější téma.

Kód 8. Přiřazení témat do jednotlivých článků.

```
topic_distribution = lda.transform(tfidf_matrix)
```

Zdroj: Autorka

Je stanoven práh pravděpodobnosti (`threshold`), který slouží jako kritérium pro přiřazení tématu k článku.

Kód 9. Stanovení práhu pravděpodobnosti.

```
threshold = 0.5
```

Zdroj: Autorka

Pro každý článek je téma určeno výběrem tématu s nejvyšší pravděpodobností, pokud tato pravděpodobnost přesahuje prahovou hodnotu. Pokud žádná z pravděpodobností nesplňuje prahovou hodnotu, je téma článku nastaveno na -1.

⁷⁷ Pedregosa, F., Varoquaux, G., Gramfort, A., Michel, V., Thirion, B., Grisel, O., ... & Duchesnay, É. (2011). *Scikit-learn: Machine Learning in Python*. *Journal of Machine Learning Research*, 12, 2825-2830.

Kód 10. Nastavení pravidla pro prahovou hodnotu.

```
assigned_topics = [topic.argmax() if topic.max() > threshold else -1  
for topic in topic_distribution]
```

Zdroj: Autorka

Tím jsme do stávajícího souboru dat přidali další sloupec (Topic) a automaticky jsme identifikovali nejvhodnější téma pro každý článek.

Kód 11. Aktualizace datového souboru.

```
topics = assigned_topics  
data['Topic'] = topics
```

Zdroj: Autorka

Níže je uveden fragment aktualizovaného souboru dat.

Obrázek 4. Soubor dat.

Unnamed: 0	link	Title	Date	Text	Tags	Topic
0	0 https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325...	Зеленський звернувся до громадян Росії	24.02.2022	Президент України Володимир Зеленський звернув...	Зеленський, Росія, війна	7
1	1 https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325...	Кива в ефірі ростБ заявив, що Україна "поневола..."	24.02.2022	Нардеп від партії "Опозиційна платформа – За ж..."	Кива	-1
2	2 https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325...	ПУТІН ПОЧАВ ВІЙНУ	24.02.2022	Президент Росії Володимир Путін виступив з екс...	Путін, війна	-1
3	3 https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325...	У МІСТАХ УКРАЇНИ ЧУТНІ ВИБУХИ	24.02.2022	З різних міст України місцеві жителі повідомля...	вибух	9

Zdroj: Autorka

2.4.1.5. Vizualizace výsledků

Po natrénování modelu LDA je důležité vizualizovat výsledky. V této studii jsme vytvořili vizuální znázornění, například rozložení témat v čase a grafické znázornění četnosti slov v článcích. Grafické znázornění četnosti slov (Word Cloud) je vizualizace, kde velikost každého slova je úměrná jeho váze v kontextu textového korpusu.

Tento kód používá knihovnu Matplotlib⁷⁸ ve spojení s knihovnou WordCloud⁷⁹ k vytvoření a zobrazení grafického znázornění četnosti slov na základě lemmatizovaného textového korpusu.

Kód 12. Stažení příslušných knihoven.

```
import matplotlib.pyplot as plt
import matplotlib.pyplot as plt
from wordcloud import WordCloud
```

Zdroj: Autorka

Nejprve se všechny řetězce z proměnné `lemmatized_corpus` spojí do jediného řetězce s mezerami mezi slovy, který představuje text, jenž bude použit k vytvoření Word Cloudu.

Kód 13. Spojení všech textů do jediného řetězce.

```
lemmatized_text = ' '.join(lemmatized_corpus)
```

Zdroj: Autorka

Poté se vytvoří objekt `WordCloud`, v němž se zadají parametry šířky, výšky a barvy pozadí grafického znázornění četnosti slov. Pomocí metody `generate` se na základě připraveného textu vygeneruje samotný obrázek.

Kód 14. Objekt `WordCloud`.

```
wordcloud = WordCloud(width=800, height=400,
background_color='white').generate(lemmatized_text)
```

Zdroj: Autorka

Nakonec se pomocí `Matplotlib` vytvoří grafické znázornění četnosti slov, kde se zadá velikost obrázku (`figsize`), a pomocí metod `imshow` a `axis` se zobrazí a přizpůsobí vzhled.

Kód 15. Grafické znázornění četnosti slov.

```
plt.figure(figsize=(10, 5))
plt.imshow(wordcloud, interpolation='bilinear')
plt.axis('off')
plt.show()
```

Zdroj: Autorka

Vzhledem k tomu, že `Word Cloud` je vytvořen z ukrajinských, resp. ruských slov, byl následně výsledek pro pohodlí čtenáře přeložen do angličtiny. Získaná slova v ukrajinském znázornění byla převedena do textového formátu seznamu slov.

⁷⁸ Hunter, J. D. (2007). *Matplotlib: A 2D Graphics Environment*. *Computing in Science & Engineering*, 9(3), 90-95.

⁷⁹ Mueller, A. (n.d.). *word_cloud*. [Online] Available at: <https://pypi.org/project/wordcloud/>

License: MIT License

Kód 16. Převod slov do textového formátu.

```
word_list = list(wordcloud_words.keys())
print(word_list)
```

Zdroj: Autorka

Poté bylo každé slovo z výstupního seznamu přeloženo do angličtiny a vloženo do podmíněného slovníku. Slovník měl následující podobu:

Kód 17. Vytvoření slovníku.

```
translation_dict = {
    'україна': 'ukraine',
    'росія': 'russia',
    'джерело': 'source',
    'російський': 'russian',
    'деталі': 'details',
    'місто': 'city',
    'київ': 'kyiv', ...
}
```

Zdroj: Autorka

Následně bylo pomocí tohoto slovníku každé slovo v ukrajinštině nebo ruštině nahrazeno anglickým slovem.

Kód 18. Nahrazení každého slovo v ukrajinštině nebo ruštině anglickým slovem.

```
english_text = ' '.join(translation_dict.get(word, word) for word in
ukrainian_text.split())
```

Zdroj: Autorka

A stejným způsobem jako v případě předchozího grafického znázornění četnosti slov byl vytvořen anglický obrázek.

Dále bylo analyzováno rozložení témat v čase. Stažený soubor dat byl zpracován, sloupec s daty byl převeden do formátu data a poté byla data seskupena podle dat a témat. Pomocí knihovny Matplotlib byl sestrojen spojnicový graf zobrazující změnu počtu článků pro jednotlivá témata v námi zvoleném časovém období (od 24.02 do 03.03).

Nejprve se sloupec "Datum" v datovém souboru převede na formát data pro snadnější časovou analýzu. Poté se data filtrují tak, aby se vyloučily články přiřazené k tématům s čísly -1 a 0.

Kód 19. Převod sloupce Datum do formátu data.

```
data['Date'] = pd.to_datetime(data['Date'], format='%d.%m.%Y')
```

```
filtered_data = data[data['Topic'].isin([-1, 0]) == False]
```

Zdroj: Autorka

Po filtrování se data seskupí podle data a tématu a spočítá se počet článků pro každou jedinečnou kombinaci data a tématu.

Kód 20. Seskupení data a tématu.

```
data_grouped = filtered_data.groupby(['Date',  
'Topic']).size().unstack(fill_value=0)
```

Zdroj: Autorka

Výsledky jsou vizualizovány v čárovém grafu, kde osa X zobrazuje datum a osa Y počet článků. Každá čára v grafu představuje jiné téma a barvy označují příslušná témata, jež jsou popsána v legendě.

Kód 21. Rozložení témat v čase.

```
fig, ax = plt.subplots(figsize=(12, 6))  
  
ax.xaxis.set_major_formatter(mdates.DateFormatter('%d.%m.%Y'))  
  
data_grouped.plot(kind='line', ax=ax)  
plt.xlabel('Date')  
plt.ylabel('Number of articles by topic')  
plt.title('Change of topics along the time axis (excluding -1, 0,  
topics)')  
plt.legend(title='Topic', bbox_to_anchor=(1.05, 1), loc='upper left')  
plt.grid(True)  
plt.xticks(fontsize=10)  
plt.yticks(fontsize=10)  
plt.legend(fontsize=10, title_fontsize=12)  
plt.show()
```

Zdroj: Autorka

Výsledky vizualizace budou uvedeny v kapitole **Error! Reference source not found..**

2.4.2. Kvalitativní výzkum

Pro kvalitativní výzkum byla zvolena metoda obsahové analýzy.

Obsahová analýza umožňuje hloubkové pochopení názorů, postojů a chování účastníků tím, že zachycuje jejich hlavní zkušenosti, perspektivy a narativy. Tento proces zahrnuje kategorizaci a kódování dat s cílem identifikovat opakující se témata, koncepty a myšlenky. Obsahová analýza identifikuje a vysvětluje hlavní vzorce, témata a významy kvalitativních dat.

Aby bylo možné získat hlubší porozumění zkušenostem, perspektivám a vyprávěním účastníků, je cílem tohoto výzkumu jít nad rámec povrchního obsahu.⁸⁰

Účelem kvalitativní analýzy bylo identifikovat hlavní narativy používané oběma zeměmi v prvním týdnu po zahájení invaze v plném rozsahu.

Kvalitativní analýza článků byla provedena pomocí softwaru MAXQDA. Jedná se o software pro analýzu kvalitativních dat., který poskytuje výzkumníkům nástroje pro systematickou analýzu velkého množství textových, zvukových, video a obrazových dat.⁸¹

Hlavními fázemi naší kvalitativní analýzy jsou: interpretace témat na základě výsledků kvantitativní analýzy, vytvoření číselníku, čtení článků a případná úprava číselníku, kódování článků, vizualizace výsledků.

2.4.2.1. Interpretace témat na základě výsledků kvantitativní analýzy

Výsledkem tematického modelování bylo získání určitého počtu témat se seznamem klíčových slov pro každé z témat, která se v člancích vyskytují. Proces interpretace témat v tematickém modelování LDA začíná analýzou klíčových slov spojených s každým extrahovaným tématem. Klíčová slova poskytují kontextualizovaný přehled obsahu tématu a zkoumání jejich vah a vztahů pomáhá výzkumníkům lépe pochopit, jaké pojmy model spojuje s každým tematickým shlukem. Tato fáze vytváří počáteční reprezentace obsahu každého tématu na základě lexikálních komponent.

Další fáze zahrnuje formulaci tematických nadpisů. Úspěšná interpretace vyžaduje propojení výstupů modelu se znalostmi oboru a pečlivé definování obsahu každého tématu. Cílem této fáze je vytvořit smysluplnou a podrobnou interpretaci, která je užitečná pro následnou kvalitativní analýzu dat.

2.4.2.2. Vytvoření knihy kódů.

Na základě interpretace témat byla vytvořena kniha kódů, která odráží klíčové pojmy identifikované v rámci tematického modelování. Vytvoření číselníku je důležitým krokem při

⁸⁰ Harwood, T. G., & Garry, T. (2003). *An Overview of Content Analysis*. The Marketing Review, 3(4), 479-498. Westburn Publishers Ltd.

⁸¹ Kuckartz, U., & Rädiker, S. (2019). *Analyzing Qualitative Data with MAXQDA*.

kvalitativní analýze textu. Tento nástroj slouží k systematizaci kódů, které se používají při analýze článků.

Vytvoření knihy kódů však nezahrnuje pouze lingvistické aspekty. Kódy jsou v doprovodné dokumentaci popsány také z hlediska jejich obsahu a kontextu. Každému tématu je přiřazena tematická rubrika a mapování ke každému tématu (odvozené z tematického modelování) pomáhá ilustrovat podstatu každého kódu.

2.4.2.3. Testování systému kódů

Testování systému kódů je důležitým krokem v procesu obsahové analýzy, kdy se kódy testují na malém množství dat předtím, než se použijí ve velkém měřítku. Tato fáze umožňuje výzkumným pracovníkům vyhodnotit účinnost a přesnost kódovacího systému a také identifikovat případné slabiny nebo nejasnosti.⁸² Během testovacího procesu je vybrán reprezentativní vzorek textů, v našem případě 10 náhodných textů, které jsou následně kódovány podle vytvořeného kódovacího systému.

Výsledky tohoto testování se analyzují a hodnotí se, jak úspěšně kódy odrážejí klíčová témata a pojmy v datech. Zjištěné problémy nebo nedostatky mohou zahrnovat nejednoznačnost výkladu kódů, nesoulad mezi kódy a skutečným obsahem textů a potřebu dalších kódů pro zachycení nových aspektů.

Na základě výsledků testování se systém kódů upravuje. To může zahrnovat revizi hierarchie kódů, změnu popisů, přidání nových nebo opravu stávajících kódů. Cílem přizpůsobení je zlepšit přesnost a vhodnost systému kódů pro analýzu celého množství údajů.

2.4.2.4. Kódování článků

S připravenou knihou kódů jsou články ručně kódovány. Kódování článků neznamenalo pouze přiřazení kódů ke konkrétním slovům v člancích. Kódování zahrnovalo také slovní spojení a větné celky textu, které odpovídaly tématu kódu a odhalovaly jeho kontext. V případě kódování citátů byl kód přiřazen části citátu/věty, která odhalovala význam kódu.⁸³

⁸² Kuckartz, U., & Rädiker, S. (2019). *Analyzing Qualitative Data with MAXQDA*.

⁸³ Tamtéž.

2.4.2.5. Vizualizace výsledků.

Proces vizualizace výsledků výzkumu zahrnuje efektivní znázornění klíčových vzorců a vztahů v textových datech. Pro lepší pochopení obsahu textového korpusu byly zvoleny dvě možnosti vizualizace.

První možnost, graf kódovaných segmentů podle témat, poskytuje jasný pohled na rozložení důrazů ve v tomto výzkumu. Tento graf pomáhá rychle zvýraznit nejoblíbenější témata a poskytuje výzkumníkovi vizuální odhad, jak často jsou zmiňována.

Druhá možnost, analýza synonym prostřednictvím tabulky, přidává analýze na hloubce a umožňuje zvýraznit nejen nejčastěji se vyskytující témata, ale také konkrétní slova a slovní spojení související s pojmy ukrajinská armáda, ruská armáda a válka. Tato tabulka se stává nástrojem pro pochopení kontextu a jemností v jazyce použitém v kódovaných dokumentech.

Použití kvantitativní analýzy v kombinaci s kvalitativní analýzou obohacuje a posiluje studium textových dat. Kvantitativní analýza umožňuje nezaujatě a objektivně identifikovat hlavní témata v textu, která pak mohou být použita jako základ pro kódování textu při kvalitativní analýze.⁸⁴ LDA a kvalitativní analýza se vzájemně doplňují. LDA dokáže identifikovat klíčová témata a strukturu textu, zatímco kvalitativní analýza umožňuje výsledky interpretovat a kontextualizovat, což jim dodává hloubku a vhled.

Výsledkem studie je popis narativů nalezených v médiích.

2.5. Analýza ukrajinských narativů

2.5.1. Výsledky kvantitativního výzkumu

Po modelování témat pomocí LDA byla získána následující témata:

⁸⁴ Thurman, N. (2018). *Mixed methods communication research: Combining qualitative and quantitative approaches in the study of online journalism*. SAGE Research Methods Cases.

Tabulka 1. Výsledky LDA pro ukrajinský text.

Téma 1	charkiv: 2.72, válečný_zločin: 2.64, kyjivsky: 1.92, voják: 1.66, rusko_ukrajina: 1.63, nezbytný: 1.62, nemocnice: 1.61, odolnost: 1.61, objekt: 1.60, raketový_úder: 1.56
Téma 2	lukašenko: 3.46, bělorusko: 2.56, pomoc: 2.53, infrastruktura: 2.42, invaze_na_ukrajinu: 1.83, cesta: 1.74, samozvaný_běloruský_prezident_alexander: 1.69, mezinárodní: 1.60, neděle: 1.42, up: 1.32
Téma 3	věc: 1.24, ukrajinská_armáda: 1.24, oznámit: 0.81, obrátil_se: 0.80, kontrola: 0.73, věřit: 0.70, jazyk: 0.65, znamenat: 0.61, využívat: 0.60, up: 0.57
Téma 4	směr: 0.84, nádrž: 0.83, oz_ukrajina: 0.57, území: 0.44, komplex: 0.43, region: 0.39, ukrajinský_voják: 0.37, okres: 0.34, vojenský: 0.31, ukrajina: 0.27
Téma 5	připojení: 2.44, v_plném_rozsahu: 1.19, jednotka: 0.83, nepřítel: 0.56, 24_únor: 0.53, nutnost: 0.50, protivník: 0.49, vzkaz: 0.40, cíl: 0.39
Téma 6	kyjiv: 10.11, město: 9.41, zdroj: 7.62, doslova: 7.56, nepřítel: 7.54, voják: 7.16, podrobnosti: 7.10, informace: 6.95, ukrajina: 6.95, ukrajinec: 6.85
Téma 7	ministerstvo_obraný: 1.43, ruská_invaze: 1.01, den: 0.98, 2_březen: 0.75, letadlo: 0.72, hrozba: 0.70, jednotka: 0.66, ruský_okupant: 0.57, začátek: 0.52, zničeno: 0.48
Téma 8	ukrajina: 11.86, rusko: 11.21, země: 8.05, sankce: 7.46, president: 6.88, vyjednávání: 6.79, válka: 6.59, ruský: 5.99, eu: 5.53, rozhodnutí: 5.51
Téma 9	podpora: 3.22, objekt: 2.44, swift: 2.38, system: 1.89, dítě: 1.88, agresor: 1.84, ozbrojené_síly_ukrajiny: 1.83, požadovat: 1.71, jednotka: 1.63, pokračovat: 1.57
Téma 10	charkiv: 4.45, výbuch: 2.37, kraj: 2.16, ostřelování: 1.90, teritoriální_obrana: 1.86, bod: 1.85, oda: 1.84, obrana: 1.45, kyjevská_oblast: 1.43, průlom: 1.40

Téma 11	citovat: 1.28, nezbytnost: 1.08, pěškov_prohlašuje: 0.91, provést: 0.90, vojenská_technika: 0.68, facebook: 0.67, novinář: 0.64, cíl: 0.57, úroveň: 0.53, město: 0.46
Téma 12	úroveň: 0.08, cesta: 0.08, invaze_ukrajina: 0.08, invaze: 0.08, dítě: 0.08, zdůrazněno: 0.08, kritická_infrastruktura: 0.08, akceptovat: 0.08, chránit: 0.08, ofenziva: 0.08
Téma 13	den_invaze_číst_rusko: 1.35, útok_kyjiv_vojenský_akce: 1.35, živé_vysílání_bojovat_sankce: 1.35, podrobnosti_záměr_zapad_číst: 1.35, usa_evropa_svět_den: 1.35, začít_útok_kyjiv_onlagna: 1.35, jednání: 1.13, delegace: 1.00, německo: 0.98, rada: 0.72

Zdroj: Autorka

Důležité je také věnovat pozornost množství synonym v klíčových termínech popisujících ruskou armádu, ukrajinskou armádu a válku. Tyto informace jsou nezbytné pro následné hlubší kvalitativní analýzu.

Výsledek grafického znázornění četnosti slov byl vygenerován v ukrajinštině a pro čtenáře studie byl přeložen do angličtiny.

Obrázek 5. Grafické znázornění četnosti slov v ukrajinštině.

Obrázek 6. Grafické znázornění četnosti slov v angličtině.

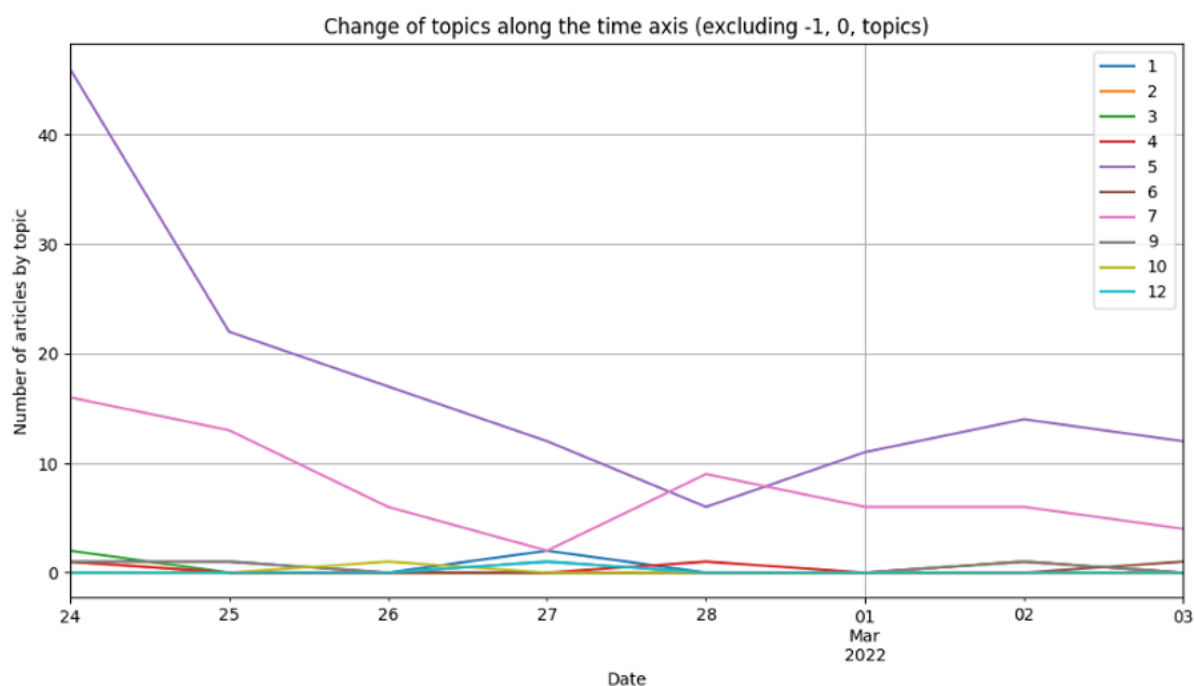

Zdroj: Autorka

Dále bylo analyzováno rozložení témat v čase.

Je třeba poznamenat, že bylo identifikováno poměrně mnoho článků bez tématu; z tohoto důvodu byly z grafu vyloučeny všechny články obsahující témata -1 a 0.

Graf 1. Rozložení témat v čase.

Zdroj: Autorka

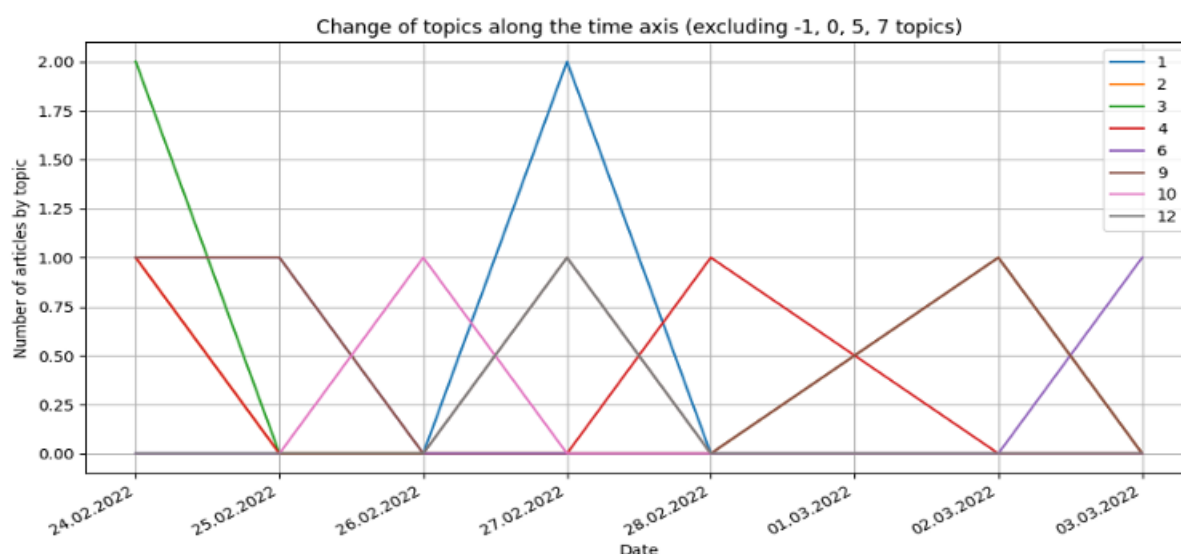
Z grafu je jasně patrné, že nejvíce článků mají témata 5 a 7 a téma 13 není zastoupeno vůbec, protože v souboru dat není ani jeden článek charakterizovaný tímto tématem. Jak je vidět, popularita článků 5 a 7 slábne již v prvním týdnu událostí. Téma 5 obsahuje články popisující začátek a příčiny konfliktu, zatímco téma 7 se týká vojenských ztrát.

Na základě analyzovaných dat lze předpokládat, že v prvním týdnu války věnoval ukrajinský zpravodajský portál větší pozornost popisu průběhu událostí než konkrétním narativům. Témata 5 a 7, která popisují začátek konfliktu, respektive vojenské ztráty, mohou svědčit o snaze médií zprostředkovat informace o hlavních faktech a důsledcích bojů.

Klesající popularita těchto témat ke konci týdne může také odrážet dynamiku zpravodajského cyklu, kdy se zájem veřejnosti a médií může přesouvat od počátečních fází konfliktu k aktuálnějším nebo měnícím se aspektům. To může zahrnovat analýzu širších témat, jako je politický vývoj, humanitární situace, mezinárodní reakce atd.

Ostatní témata jsou zastoupena v mnohem menším objemu, ale vzhledem k omezenému časovému intervalu pro nás tento počet článků zůstává významný. Vyřazením témat 5 a 7 z analýzy získáme jasnější představu o vývoji hlavních témat od začátku plnohodnotné invaze.

Graf 2. Rozložení témat v čase bez témat 5 a 7.

Zdroj: Autorka

V tomto grafu můžeme vidět tendenci některých témat objevovat se nikoliv v průběhu celého týdne, ale v jeden den. Například témata 1 a 12 se objevila pouze 27. února, téma 10 pouze 26. února, téma 6 pouze 3. března a téma 3 pouze první den invaze 24. února. Existují také témata, která se objevovala s převažující frekvencí téměř po celý týden, jako například téma 4 a téma 9.

2.5.2. Výsledky kvalitativního výzkumu

2.5.2.1. Interpretace témat na základě výsledků kvantitativní analýzy.

Pomocí klíčových slov ke každému tématu byl navržen výklad, který nám pomůže při vytváření kódů pro kvalitativní analýzu.

Téma 1 – toto téma souvisí s vojenskými akcemi a událostmi, které se odehrávají v Charkově a Kyjevě. Klíčová slova jako "válečný_zločin", "voják" a "raketový_úder" označují témata související s vojenskými konflikty.

Téma 2 – téma souvisí s rolí Běloruska ve vojenském konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou. To naznačují taková klíčová slova jako např: "lukašenko", "bělorusko", "samozvaný_běloruský_prezident_alexander".

Téma 3 – toto téma se může týkat událostí spojených s ukrajinskou armádou a komunikací. Klíčová slova jako "ukrajinská_armáda", "obrátil_se" a "oznámit" označují témata související s komunikacemi. Také slovo "věřit" může znamenat víru ve vítězství.

Téma 4 – téma může souviset s postupem vojsk a boji v určitých oblastech, to popisují takováto klíčová slova - "území", "region" a "směr".

Téma 5 – klíčová slova označují témata související s vypuknutím války a popisující její příčiny. To označují slova "24_únor", "nepřítel" a "cíl".

Téma 6 – souvisí s městem Kyjev, "kyjiv" a informacemi o válečných akcích. Slova "nepřítel", "voják" a "informace" označují témata související s událostmi v hlavním městě Ukrajiny.

Téma 7 – může se týkat vojenských ztrát. Označují ho tato klíčová slova: "letadlo", "jednotka", "zničeno", "ruský_okupant".

Téma 8 – téma pravděpodobně souvisí s mezinárodní reakcí na dění na Ukrajině. Naznačují to klíčová slova: "sankce", "eu", "vyjednávání", "rozhodnutí".

Téma 9 – klíčová slova "dítě" a "agresor" mohou naznačovat témata související se násilím na dětech. A slova "podpora" a "swift" mohou naznačovat podporu západu.

Téma 10 – může souviset s obranou ukrajinského území a postupem ruských vojsk. Slova "výbuch", "ostřelování" a "teritoriální_obrana" označují témata související s vojenskými akcemi a obranou.

Téma 11 – je spojeno s citáty, žurnalistikou a vojenskou technikou, což zdůrazňuje zaměření na informační aktivity a techniku ve vojenském kontextu. Zmínka "vojenská_technika" a "novinář" naznačuje diskusi o vojenské technologii a roli žurnalistiky v tomto kontextu.

Téma 12 – klíčová slova "invaze_ukrajina", "invaze", "dítě", "kritická_infrastruktura" a "ofenziva" naznačují témata související s ofenzivou a porážkou ruské armády.

Téma 13 – může souviset s přímými přenosy a událostmi souvisejícími s invazí. "usa_evropa_svět_den" a "začit_útok_kyjiv_onlagna" označují témata související s přímými přenosy a mezinárodními reakcemi.

2.5.2.2. Vytvoření knihy kódů

Základem pro kódování dat při kvalitativní analýze bylo využití interpretací témat, které jsme získali jako výsledek kvantitativní analýzy. Na základě interpretací byl vytvořen následující systém kódování článků:

- "Západ podporuje Ukrajinu" (témata 8 a 9).
- Příčiny války (téma 5)
- Role Běloruska v konfliktu (téma 2)
- "Neporazitelná Ukrajina" (téma 3 a 7)
- "Válečné zločiny Ruské federace" (téma 12 a 1)
- Vojenské operace v hlavním městě (téma 10 a 6)

- Vojenské akce v pohraničních oblastech (téma 4)
- Vojenské vybavení (téma 11)

Téma 13 nebylo zastoupeno v žádném z článků. Z tohoto důvodu nebylo do kódování přidáno.

Jak již bylo zmíněno výše, zajímavé bylo také pozorování používání velkého množství synonym při popisu ukrajinské armády, ruské armády a války. Na základě toho bylo rozhodnuto přidat do kódování kódy, které by sledovaly četnost a rozmanitost těchto pojmů.

- Jak se nazývá ruská armáda?
- Jak se nazývá ukrajinská armáda?
- Jak se jmenuje válka?

2.5.2.3. Testování systému kódů

Po přečtení 10 článků byl plán kódování přizpůsoben kontextu a komunikačním rysům. Kódy jako Vojenské operace v hlavním městě, Vojenské akce v pohraničních oblastech a Vojenské vybavení byly odstraněny, protože nenaplnují cíle naší studie.

Primární kódy byly systematicky strukturovány do tří obecnějších tematických bloků. To zahrnuje vytvoření dalších primárních kódů, které kombinují několik sekundárních kódů pro úplnější pochopení. Ke každému narativu bylo přidáno jedno nebo více hlavních sdělení, označených kurzívou. Další kódy byly rovněž identifikovány a přidány v průběhu analýzy článků.

- **Mezinárodní reakce:**
 - Podpora Západu
 - *Západ vyjadřuje silnou podporu Ukrajině v době války*
 - Evropská válka
 - *Válka, která se týká všech: společná odpovědnost za mír v srdci Evropy.*
- **Reakce Ruska a Běloruska:**
 - Příčiny války
 - *Podstata konfliktu: jak Rusko ospravedlňuje invazi.*
 - Role Běloruska v konfliktu
 - *Bělorusko: mírotvůrce, nebo spoluviník?*

- **Reakce ukrajinských orgánů:**
 - Neporazitelná Ukrajina
 - *Vláda jako nástroj motivace a sjednocení lidu Ukrajiny.*
 - *Každá ztráta ruské armády je krokem k vítězství.*
 - Válečné zločiny Ruské federace
 - *Jednání Ruska na Ukrajině je hrubým porušováním lidských práv a odpovědné osoby by měly být potrestány.*
 - *Děti jako nejzranitelnější kategorie vůči válečným zločinům.*
 - Lidé Ruska – probud'te se
 - *Lidé Ruska, je čas podívat se pravdě do očí a převzít odpovědnost za svou zemi*
- Základní pojmy
 - Jak se nazývá ruská armáda?
 - Jak se nazývá ukrajinská armáda?
 - Jak se nazývá válka?

2.5.2.4. Kódování dat

Stejný datový soubor s odkazy na články mediálního portálu Ukrajinská pravda v časovém intervalu od 25. 2. 2022 do 3. 3. 2022 byl importován do softwaru MAXQDA. Dataset obsahoval 341 článků, ale 13 z nich nebylo importováno z důvodu technické chyby.

Slova, slovní spojení nebo věty, které kontextuálně odpovídají kódu z kódové knihy, byly označeny jinou barvou.

Jako příklad uveďme následující úryvek z článku:

"Podle informací velení **Velitelství spojených sil** bylo dnes, 24. července, v prostoru OS **sestřeleno 5 letadel a vrtulník agresorů**.

Sjednocené síly **dávají ruským ozbrojeným silám zabrat**. **Vojenské jednotky** jsou na svých pozicích. **Nepřítel utrpěl ztráty**.

Zachovejte klid a věřte ukrajinským obráncům⁸⁵.

Ve výše uvedené pasáži textu byly použity 4 kódy.

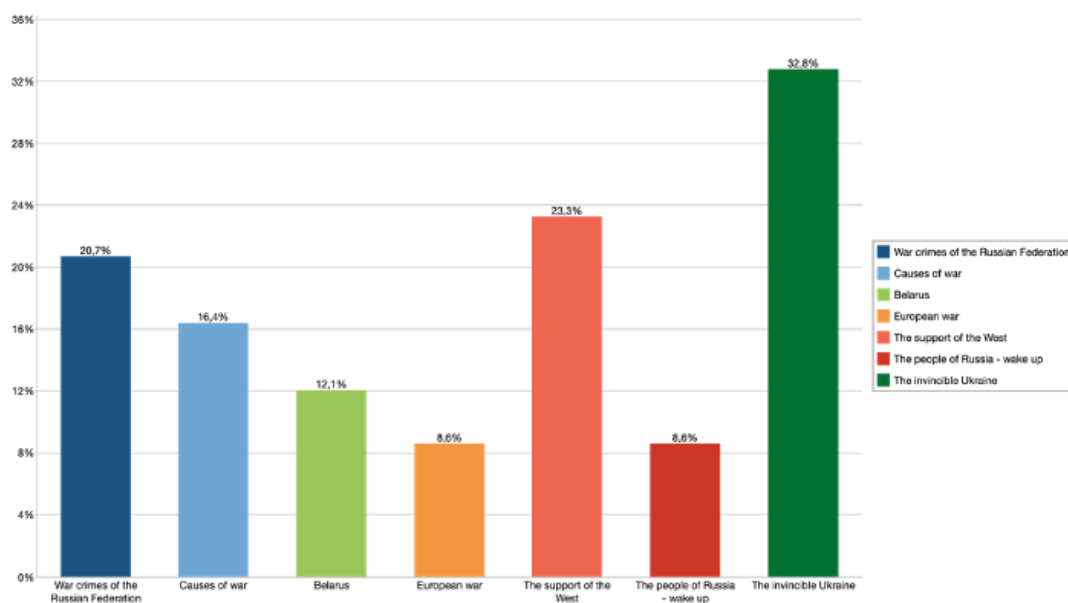
1. Jak se nazývá ukrajinská armáda? – Žluté zvýraznění textu.
2. Ztráty ruské armády. – Modré zvýraznění textu.
3. Moc motivuje lidi. – Zelené zvýraznění textu.
4. Jak se nazývá ruská armáda. – Oranžové zvýraznění textu.

2.5.2.5. Výsledky kódování dat

Z 314 importovaných článků bylo aktivně kódováno 268, protože 46 článků neobsahovalo žádný z narativů, které jsme předtím identifikovali.

Výsledky kódování článků uvádí následující graf.

Graf 3. Výsledky kódování dat (narativy)

Zdroj: Autorka

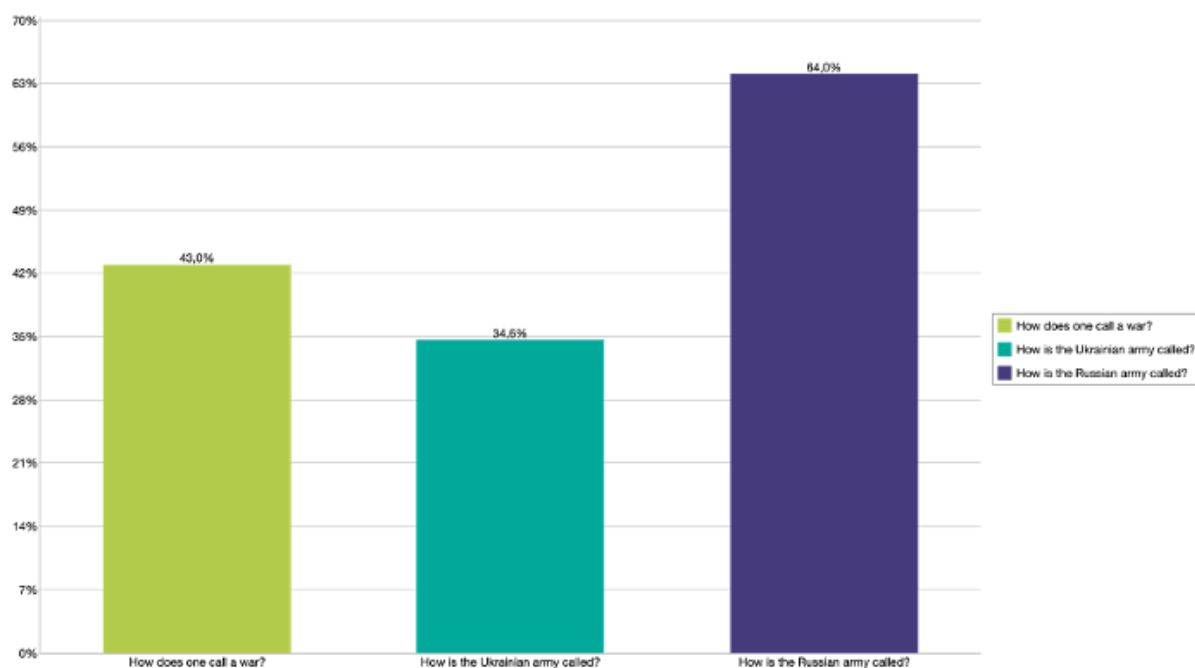
⁸⁵ Під Харковом знищили 4 російських танки. (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325315/>

Nejoblíbenějším tématem je "Neporazitelná Ukrajina", které se skládá ze dvou dílčích témat. Toto vyprávění se objevilo ve 32,8 % článků. Celkem bylo v 87 člancích zakódováno 112 segmentů. Druhým nejoblíbenějším narativem byla Podpora Západu, která se objevila ve 22,3 % článků. Třetí z hlediska četnosti výskytu v člancích byl narativ Válečné zločiny Ruské federace. Tento narativ se objevil ve 20,7 % článků. Tyto tři narativy můžeme označit za hlavní.

Jako vedlejší narativy můžeme identifikovat Příčiny války, který se objevil v 16,4 % článků, Role Běloruska v konfliktu - 12,1 %, Evropská válka a Lidé Ruska – probud'te se, které se v člancích objevily ve stejném počtu, a to 8,6 %.

Při sledování četnosti a rozmanitosti synonym byly získány následující výsledky.

Graf 4. Výsledky kódování dat (základní pojmy)

Zdroj: Autorka

Slova popisující ruskou armádu se v člancích objevovala nejčastěji. Synonyma se objevila v 64 % článků a měla 374 opakování. Pro popis ruské armády byla použita tato synonyma: nepřítel, okupant, agresor, Rusové, dobyvatel, ork.

Níže jsou uvedeny výsledky slov popisujících ruskou armádu, která se v člancích objevují nejčastěji (min. 2), a to ve formě tabulky s frekvencí výskytu. Za povšimnutí stojí, že

nejčastěji se vyskytující slova mají ostře negativní charakter. Méně častá jsou slova s neutrálním zabarvením.

Tabulka 2. Frekvence výskytu slov popisujících ruskou armádu.

Word	Frequency	%	Rank	Documents	Documents %
nepřítel	106	23,30	1	57	39,04
okupant	72	15,82	2	42	28,77
agresor	37	8,13	3	33	22,60
Rusové	37	8,13	3	27	18,49
protivník	34	7,47	5	22	15,07
útočník	30	6,59	6	21	14,38
ruský	25	5,49	7	20	13,70
voják	15	3,30	8	13	8,90
vojsko	13	2,86	9	12	8,22
armáda	11	2,42	10	9	6,16
ruská	11	2,42	10	9	6,16
okupační	7	1,54	12	7	4,79
ruské	6	1,32	13	6	4,11
RF	4	0,88	14	4	2,74
síly	3	0,66	15	3	2,05
agresor	2	0,44	16	2	1,37
boj	2	0,44	16	1	0,68
skupina	2	0,44	16	2	1,37
ozbrojené	2	0,44	16	2	1,37
ozbrojený	2	0,44	16	1	0,68
orkové	2	0,44	16	2	1,37
jednotka	2	0,44	16	1	0,68

Zdroj: Autorka

Druhá v pořadí jsou slova popisující válku, která se vyskytla ve 43 % článků, konkrétně 162krát. Jako synonyma slova válka byla použita tato slova a výrazy: plnohodnotná invaze,

válka, ruský útok, ruská agrese, nová válka, ruská ofenzíva, invazní válka, vojenská intervence, barbarský útok, ozbrojený útok.

Následující tabulka ukazuje nejčastěji opakovaná slova (min. 2). Uvedená slova mají výrazně negativní charakter. Kromě slov, která konkrétně charakterizují vojenské akce, se objevují i slova popisující území Ukrajiny, konkrétně východní Ukrajinu.

Tabulka 3. Frekvence výskytu slov popisujících válku.

Word	Frequency	%	Rank	Documents	Documents %
invaze	87	31,64	1	62	63,27
válka	36	13,09	2	28	28,57
Ukrajina	18	6,55	3	14	14,29
válka	10	3,64	4	9	9,18
Rusko	10	3,64	4	9	9,18
napadení	9	3,27	6	6	6,12
agrese	5	1,82	7	5	5,10
ruská	5	1,82	7	3	3,06
vojenský	4	1,45	9	3	3,06
ofenzíva	4	1,45	9	3	3,06
operace	4	1,45	9	3	3,06
RF	4	1,45	9	4	4,08
útok	3	1,09	13	2	2,04
Donbas	3	1,09	13	2	2,04
ruský	3	1,09	13	3	3,06
barbarské	2	0,73	16	1	1,02
otevřený	2	0,73	16	2	2,04
armáda	2	0,73	16	2	2,04
nový	2	0,73	16	2	2,04
v plném rozsahu	2	0,73	16	1	1,02
převzít	2	0,73	16	2	2,04
Putin	2	0,73	16	2	2,04

rozhodnutí	2	0,73	16	2	2,04
spuštění	2	0,73	16	1	1,02
Ruský	2	0,73	16	2	2,04
východ	2	0,73	16	1	1,02
Ukrajinský	2	0,73	16	1	1,02

Zdroj: Autorka

Popisy ukrajinské armády jsou v grafu zastoupeny v nejmenším počtu, a to v 34,6 % článků se 154 opakováními. Pro popis ukrajinské armády byla použita tato synonyma: ukrajinské síly, ukrajinští obránci, ukrajinští vojáci, ZSU, bojovníci, síly obrany státu, naši chlapi, naši patrioti, naši obránci. Použili jsme také slova, která se vyznačovala zvláštní syntaktickou strukturou, slova jsou brána v uvozovkách pro negativní konotaci. Našli jsme například tato slova: „banderovci“, „neonacisté“, „nacionalistické skupiny“, „nacionalisté“. Tato slova byla použita v kontextu popisu průběhu vojenských operací ruskými médii.

Níže je uvedena tabulka s nejčastěji se opakujícími slovy (min. 2). Slova mají neutrální nebo pozitivní zabarvení. Nejčastější jsou oficiální názvy ukrajinské armády, méně častá jsou slova označující armádu jako obránce území a naše hrdiny.

Tabulka 4. Frekvence výskytu slov popisujících ukrajinskou armádu.

Word	Frequency	%	Rank	Documents	Documents %
OSU	72	32,14	1	40	50,63
ukrajinský	37	16,52	2	27	34,18
obránce	22	9,82	3	17	21,52
armáda	19	8,48	4	16	20,25
síly	13	5,80	5	12	15,19
Ukrajina	11	4,91	6	9	11,39
ozbrojené	9	4,02	7	8	10,13
armáda	6	2,68	8	4	5,06
voják	3	1,34	9	3	3,80
hrdina	3	1,34	9	3	3,80
chlap	3	1,34	9	3	3,80
stát	2	0,89	12	2	2,53

ozbrojené síly	2	0,89	12	2	2,53
----------------	---	------	----	---	------

Zdroj: Autorka

2.6. Hlavní narativy

2.6.1. Neporazitelná Ukrajina

Od samého počátku invaze ukrajinská média aktivně zvažovala a rozvíjela narativ, který jsme nazvali Neporazitelná Ukrajina. Tento narativ zdůrazňuje odolnost a odhodlání ukrajinského lidu v odporu proti agresí a při zachování národní suverenity.

Vláda jako nástroj motivace a sjednocení lidu Ukrajiny

Média zdůrazňovala hrdinství a duchovní sílu ukrajinského obyvatelstva, které se v době války sjednocuje na obranu své země. Zvláštní pozornost byla věnována nezlomnosti a síle ukrajinského lidu, který se postavil na obranu svého území. Zvláště živě to bylo prezentováno v projevech prezidenta Ukrajiny Volodymyra Zelenského.

- *"Ukrajinci se nikdy a nikomu nevzdají své svobody a nezávislosti. Pouze my, všichni občané Ukrajiny, určujeme od roku 1991 naši budoucnost."*⁸⁶
- *"I když se jim podaří shromáždit více lidí a více techniky, nic to pro ně nezmění. Ať už se vydají kamkoli, budou zničeni."*⁸⁷
- *"Nemáme obrovské území – od oceánu k oceánu, nemáme jaderné zbraně, nezaplňujeme světový trh ropou a plynem. Ale máme své lidi a svou zemi. To je pro nás zlato. Nemáme co ztratit, jen svou svobodu a důstojnost. To je pro nás největší poklad."*⁸⁸
- *"Tolikrát nás chtěli zničit, ale nepodařilo se jim to. Chtěli nás vymazat z povrchu zemského, ale podařilo se jim to. Vrazili nám nůž do zad, ale my stojíme na nohou. Chtěli, abychom mlčeli, ale slyšel nás celý svět. Tolik jsme toho prožili!"*⁸⁹

⁸⁶ Цивільним громадянам України варто залишатися вдома. (2022, February 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325238/>

⁸⁷ Кізілова, С. (2022, березня 3). Зеленський – росіянам про їхніх солдатів: Заберіть цих розгублених дітей додому, інакше знищимо. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327622/>

⁸⁸ Роціна, О. (2022, березня 3). Зеленський: Якщо Путін думає, що ми здамося, – він нічого не знає про Україну. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327728/>

⁸⁹ Tamtéž.

Prezident zdůraznil sílu jednoty a odhodlání národa bránit své hodnoty. Zdůraznil význam solidarity a vyjádřil vděčnost těm, kteří se v této těžké době stali hrdiny. Prostřednictvím tohoto narativu se ukrajinská média a prezidentovy projevy snažily podpořit národní vlastenectví a pozvednout morálku společnosti v těžké době.

Zájmeno MY je v projevech Volodymyra Zelenského důležité. V kontextu válečného konfliktu se "my" stává nejen slovním nástrojem, ale také silným symbolem solidarity a síly, který naznačuje připravenost každého Ukrajince být součástí velké rodiny připravené bránit svou zemi. Použití zájmena zdůrazňuje nejen prezidenta či vládu, ale také aktivní účast každého občana v procesech ochrany a budování budoucnosti. Použití zájmena "my" v prezidentových projevech tak integruje význam kolektivní jednoty a síly ukrajinského lidu tváří v tvář obtížným výzvám.

Každá ztráta ruské armády je krokem k vítězství.

Důležitou součástí narativu byly zprávy o vítězstvích ukrajinské armády, výkonech občanů a úsilí země v obtížné situaci. Hlavní důraz byl kladen na ztráty ruské armády, zatímco ztráty ukrajinské armády v námi zvoleném období nebyly téměř zmiňovány. Popis ruské armády v takových větech měl vždy negativní konotaci: nepřítel, vrah.

- *"Vojenské jednotky jsou na svých pozicích. Nepřítel utrpěl ztráty."*⁹⁰
- *"Při pokusu o útok byla zničena technika a asi 50 nepřátel bylo zabito."*⁹¹
- *"Jednotky Ozbrojených sil Ukrajiny zničily 4 ruské tanky na obchvatu u Charkova."*⁹²
- *"Nepřítel ztratil 7 letadel, 4 vrtulníky, více než 10 obrněných vozidel a asi 100 osob. Ukrajinské ozbrojené síly zajaly první ruské vojenské jednotky v oblasti JFO."*⁹³

⁹⁰ Під Харковом знищили 4 російських танки. (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325315/>

⁹¹ Петренко, Р. (2022, лютого 24). "Щастя в наших руках": ЗСУ відбили місто на Луганщині, знищили техніку та росіян. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325285/>

⁹² Під Харковом знищили 4 російських танки. (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325315/>

⁹³ Петренко, Р. (2022, лютого 24). Росія захопила два міста на Херсонщині, хоче відновити воду в Крим – ЦОС. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325442/>

To pomohlo vytvořit ve světě obraz Ukrajiny jako země, která stojí na obraně svých hodnot a vůle ke svobodě.

Narativ o nepřemožitelné Ukrajině aktivně formoval obraz ukrajinského hrdiny – obránce státu a bojovníka. V mediální sféře se tvoří obraz ukrajinské armády, která je zosobněním morálky, profesionality a vlastenectví. V tomto narativu se ukrajinská armáda stává symbolem odvahy a oddanosti zásadám. K slovům a frázím, které se často používají k popisu armády, patří "bojovat", "držet linii", "bránit se", "přijmout boj", "chránit", "spolehlivý" a další. To pomáhá vytvářet pozitivní a silný obraz ukrajinské armády jako klíčového prvku národní bezpečnosti a obrany.

- *"Ozbrojené síly Ukrajiny se řádně brání ozbrojené agresi Ruska..."*.⁹⁴
- *"Pohraničníci se společně s ukrajinskou armádou pustili do boje."*⁹⁵
- *"V Donbasu naše ozbrojené síly působí bezvadně, Charkovský směr spolehlivě drží město."*⁹⁶
- *"Naše vojska svádějí urputné boje na předměstí Chersonu."*⁹⁷

2.6.2. Podpora Západu

Od začátku invaze ukrajinská média aktivně vytvářejí narativ podpory Západu. Tento narativ má několik hlavních směrů. Zaprvé odráží skutečnost, že Ukrajina není proti Rusku bezmocná, neboť má silné západní spojence. Za druhé tento narativ zdůrazňuje, že komunikace Ukrajiny se neomezuje na vnitřní sféru, ale aktivně směřuje na mezinárodní scénu. Za třetí, pokrytí podpory ze strany západních zemí pomáhá posilovat morálku ukrajinského lidu a dává mu pocit pevné jistoty, že jeho boj je v zahraničí chápán a podporován.

Západ vyjadřuje silnou podporu Ukrajině v době války

⁹⁴ Від вторгнення Росії загинуло понад 40 військових ЗСУ - Арестович. (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325348/>

⁹⁵ Романенко, В. (2022, лютого 24). Ворог пішов на прорив кордону на Київщині. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325371/>

⁹⁶ Балачук, І. (2022). Зеленський: Ніхто не змусить українців віддати свободу. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325484/>

⁹⁷ Тамтєж.

Média zaznamenala a analyzovala reakci západních zemí na invazi. Zejména se věnovaly prohlášením a činům politických představitelů a organizací, které vyjádřily Ukrajině podporu. Důraz byl kladen na důležitost sjednocení zemí pro zajištění bezpečnosti a zabránění agresi.

- *"S prohlášením vystoupil také americký prezident, který slíbil, že "svět požene Rusko k odpovědnosti", stejně jako další představitelé."*⁹⁸
- *"Šéfové Evropské rady a Evropské komise Charles Michel a Ursula von der Leyenová vydali ve čtvrtek ráno společné prohlášení na podporu Ukrajiny."*⁹⁹
- *"Prezident Zelenskij zavolal prezidentovi USA Joe Bidenovi, aby s ním projednal další koordinovaný postup v souvislosti s válkou s Ruskem."*¹⁰⁰
- *"Na adresu Ukrajinců Johnson prohlásil: "Jsme s vámi, modlíme se za vás a vaše rodiny."*¹⁰¹

Média informovala o ekonomické podpoře, kterou západní země poskytly na posílení ukrajinské ekonomiky. Pozornost byla věnována také sankcím uvaleným jako nástroj nátlaku na agresora a podpory spravedlnosti.

- *"Dnes se společně s našimi spojenci dohodneme na rozsáhlém balíčku ekonomických sankcí, jejichž cílem je zastavit ruskou ekonomiku," řekl Johnson."*¹⁰²
- *"Očekává se, že ve čtvrtek Biden nastíní soubor sankcí, které mají odradit Rusko od otevřeného útoku na Ukrajinu."*¹⁰³

⁹⁸ Рошніна, О. (2022, лютого 24). "Кремль за це відповідь": заява лідерів ЄС. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325246/>

⁹⁹ Рошніна, О. (2022, лютого 24). "Кремль за це відповідь": заява лідерів ЄС. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325246/>

¹⁰⁰ Байден поговорив із Зеленським та готує зустріч G7 та санкції. (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325247/>

¹⁰¹ "Джонсон: Санкції зупинять російську економіку після варварської атаки Путіна". (2022, лютого 24). Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325444/>

¹⁰² Тамтєж.

¹⁰³ Байден поговорив із Зеленським та готує зустріч G7 та санкції. (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325247/>

- *"Vedoucí představitelé Evropské unie se ve čtvrtek sejdou na mimořádném summitu, aby schválili "pekelné sankce" proti Rusku."*¹⁰⁴
- *"Baliček dalších tvrdých sankcí proti Rusku ze strany EU je na cestě. Všechny podrobnosti jsem projednal s Emmanuelem Macronem..."*¹⁰⁵

Ukrajinská média považují podporu západních zemí za skutečnou solidaritu v těžkém období. Tento narativ definuje události nejen jako ukrajinské, ale i globální, a upozorňuje na důležitost jednoty mezinárodního společenství pro zajištění míru a stability.

2.6.3. Válečné zločiny Ruské federace

Ukrajinská média nezačala aktivně rozvíjet narativ o ruských válečných zločinech od samého počátku války. Jak ukazuje Graf 1, články na toto téma se v mediálním prostoru začaly objevovat až kolem 27. února. Tento narativ zdůrazňuje nezákonné a agresivní akce Ruska na území Ukrajiny a zaměřuje se na důležitost postavení osob odpovědných za tyto akce před mezinárodní soudem pro válečné zločiny.

Jednání Ruska na Ukrajině je hrubým porušováním lidských práv a odpovědné osoby by měly být potrestány.

Média se důkladně zabývají fakty a důkazy o porušování mezinárodního práva ze strany ruských vojsk a speciálních služeb, přičemž se zaměřují zejména na cíle a rozsah porušování. Důležitým prvkem narativu je zároveň informování o utrpení místního obyvatelstva, které bylo svědkem agrese a stalo se obětí nepřátelských akcí.

- *"...plány Ruska na obklíčení a ohrožení ukrajinského hlavního města povedou k masivnímu porušování lidských práv."*¹⁰⁶

¹⁰⁴ "Байден скликав засідання Ради нацбезпеки США." (2022, лютого 24). Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325473/>

¹⁰⁵ "Україна просить Захід запровадити 'безпальотну зону' над Україною." (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325508/>

¹⁰⁶ "Росія планує оточити Київ – Блінкен." (2022, лютого 25). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/25/7325607/>

- *"Ministerstvo zahraničných věcí konstatuje, že události posledních dnů dávají důvod se domnívat, že na území Ukrajiny jsou nadále páčány válečné zločiny, které spadají pod jurisdikci Mezinárodního trestního soudu."*¹⁰⁷
- *"Ruští útočníci záměrně ničí civilní a kritickou infrastrukturu v Mariupolu, aby tam způsobili humanitární katastrofu."*¹⁰⁸
- *"Ruští okupanti obléhají Cherson, čímž vytvářejí humanitární katastrofu..."*¹⁰⁹

Ukrajinská média rovněž zdůrazňují, že ruské vojenské akce porušují základní zásady mezinárodního humanitárního práva, včetně ochrany civilistů, humánního zacházení se zajatci a dalších. Zajímavé jsou i odkazy na mezinárodní právo v článcích.

- *"Ukrajina zároveň nepřerušuje konzulární styky s Ruskem – v souladu s článkem 2 Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích z roku 1963."*¹¹⁰
- *"Ruská vojska se nadále dopouštějí válečných zločinů a porušování Úmluvy o ochraně civilních osob za války."*¹¹¹
- *"...pokud jde o porušování Úmluvy o zabránění a trestání zločinu genocidy ze strany Ruska."*¹¹²

Zdůrazňuje význam zjišťování skutečností a vyšetřování válečných zločinů pro zajištění spravedlnosti a postavení pachatelů před soud.

- *"Ukrajina shromažďuje důkazy o ruských válečných zločinech v ukrajinských městech a předloží je Haagu."*¹¹³

¹⁰⁷ "МЗС чекає створення трибуналу над РФ, як над нацистами." (2022, березня 1). Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/1/7327060/>

¹⁰⁸ "Окупанти хочуть створити у Маріуполі гуманітарну катастрофу – ОДА." (2022, березня 3). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327612/>

¹⁰⁹ "Херсон: росіяни створили гуманітарну катастрофу, влада просить про зелений коридор." (2022, березня 3). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327859/>

¹¹⁰ "Україна розриває дипломатичні відносини з РФ: текст заяви." (2022, лютого 24). Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325374/>

¹¹¹ "МЗС чекає створення трибуналу над РФ, як над нацистами." (2022, березня 1). Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/1/7327060/>

¹¹² "Україна збирає докази про воєнні злочини Росії для передачі до Гааги." (2022, лютого 25). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/25/7325814/>

¹¹³ Тамтєж.

- *"Všechny tyto válečné zločiny dokumentujeme a připravujeme je k projednání u vnitrostátních i mezinárodních soudů."*¹¹⁴
- *"Prezident Volodymyr Zelenskyj tvrdí, že ruské akce proti Ukrajině mají znaky genocidy, a trvá na tom, aby bylo Rusko zbaveno hlasovacích práv v Radě bezpečnosti OSN."*¹¹⁵
- *"Požadujeme, aby bylo Rusko pohnáno k odpovědnosti za překrucování pojmu genocida za účelem ospravedlnění agrese."*¹¹⁶
- *"Hlavní žalobce Mezinárodního trestního soudu (ICC) v Haagu Kareem Khan uvedl, že bylo zahájeno vyšetřování válečných zločinů spáchaných Ruskem na Ukrajině."*¹¹⁷

Děti jako nejzranitelnější kategorie válečných zločinů

Samostatně je třeba vyzdvihnout pozornost, kterou média věnují dětem. Zdůrazňují, že děti jsou bezbrannými oběťmi válečných akcí. Informování o smrti nebo zranění dětí v důsledku války má na diváky a čtenáře silný emocionální dopad, což přispívá k informování o humanitární tragédii.

- *"V Mariupolu v Doněcké oblasti bylo zraněno dítě."*¹¹⁸
- *"V okrese Konotop se pod palbou ocitlo auto, zraněna byla žena a dítě."*¹¹⁹
- *"Při ostřelování byl zabit nezletilý chlapec uvnitř domu."*¹²⁰
- *"Nejméně 13 lidí, z toho dvě děti, zemřelo v důsledku nepřátelských akcí agresora."*¹²¹

¹¹⁴ Мазуренко, А. (2022, лютого 26). *Україна збирає докази для Гааги – фіксуються всі обстріли цивільних об'єктів*. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/26/7326145/>

¹¹⁵ Тищенко, К. (2022, лютого 27). *Зеленський: Дії РФ мають ознаки геноциду і тягнуть на міжнародний трибунал*. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/27/7326422/>

¹¹⁶ Тищенко, К. (2022, лютого 27). *Україна подала позов проти Росії до Гааги – Зеленський*. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/27/7326463/>

¹¹⁷ Кізілова, С. (2022, березня 3). *Війна РФ проти України: трибунал у Гаазі розпочав розслідування*. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327627/>

¹¹⁸ Роціна, О. (2022, лютого 24). *Перші втрати від нападу Росії на Україну: загиблі, поранені, знищений літак*. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325265/>

¹¹⁹ Тамтєж.

¹²⁰ *"Росіяни обстріляли житлові будинки на Харківщині: загинула дитина."* (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325306/>

¹²¹ *"Окупанти готуються пустити воду по Північно-Кримському каналу 25 лютого."* (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325545/>

Ukrajinská média používají tento narativ k utváření globálního povědomí o vážných důsledcích ruské agrese a také k obhajobě práv Ukrajiny na mezinárodní scéně a zajištění podpory mezinárodního společenství.

2.7. Sekundární narativy

2.7.1. Příčiny války

Tento narativ byl v ukrajinských médiích komunikován ze dvou stran. Na jedné straně byl prezentován ruský postoj k příčinám války a na druhé straně účel invaze z ukrajinského pohledu.

Podstata konfliktu: jak Rusko ospravedlňuje invazi.

Ukrajinská média používají techniku uvádění ruského narativu v uvozovkách, aby naznačila, že tato tvrzení pocházejí z ruské strany a jsou předmětem pochybností. Tento přístup odhaluje rozpor ve vnímání událostí a zdůrazňuje rozpor mezi oficiálními stanovisky.

- *"Rozhodl jsem se zahájit speciální vojenskou operaci (na ochranu Donbasu - pozn. red.). Jejím cílem je ochránit lidi, kteří jsou již osm let vystaveni týrání a genocidě ze strany kyjevského režimu."*¹²²
- *"Rusko nedovolí, aby Ukrajina získala jaderné zbraně."*¹²³
- *"Demilitarizace a neutrální status Ukrajiny - tak, aby z jejího území nikdy nehrozila Rusku žádná hrozba" ...*¹²⁴
- *"Cíl operace je otevřeně deklarován: demilitarizace a denacifikace," řekl Lavrov na tiskové konferenci v Moskvě.*¹²⁵

Na druhé straně se ukrajinská média zaměřují na účel invaze, který je viděn z pohledu ukrajinských úřadů, médií a prezidenta. Může jít o zachování územní celistvosti, ochranu

¹²² Глущенко, О. (2022, лютого 24). *Путін почав війну*. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325222/>

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ *"Макрон після розмови з Путіним вважає, що 'найгірше ще попереду'."* (2022, березня 3). Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327836/>

¹²⁵ Тищенко, К. (2022, лютого 25). *У Кремлі заявили, що визнають Зеленського президентом України*. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/25/7325739/>

suverenity a obranu demokratických hodnot. Informace jsou uváděny bez uvozovek, aby byla naznačena autenticita informací z ukrajinského pohledu.

- *"Zdůrazňujeme, že ruská ofenziva je útokem na svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny, hrubým porušením Charty OSN a základních norem a zásad mezinárodního práva."*¹²⁶
- *"Konečným cílem války zahájené Putinem je dobytí Kyjeva, jakož i celé Ukrajiny."*¹²⁷
- *"Zelenskyj se domnívá, že cílem Rusů je srazit na kolena národ, v němž se lidé cítí být rovni."*¹²⁸

Použití uvozovek v citátech z ruské strany a prezentace ukrajinského narativu bez uvozovek vytváří jasný rozdíl mezi oběma postoji. Ukrajinská média tuto strategii používají, aby zdůraznila rozdíl ve výkladu událostí a definovala oficiální postoj Ukrajiny k invazi.

2.7.2. Role Běloruska v konfliktu

Ukrajinská média věnují pozornost roli Běloruska v konfliktu. Narativ vytvářený ukrajinskými médii vychází z představy, že Bělorusko ve skutečnosti hraje roli spojence a podporuje agresivní akce Kremlu. Běloruská strana se také podílela na organizaci prvních jednání mezi ukrajinskou a ruskou stranou, takže v námi zvoleném období média aktivně vysílala prohlášení Alexandra Lukašenka.

Bělorusko: mírotvůrce, nebo spoluviník?

Bělorusko deklaruje svůj postoj nevměšování do konfliktu, ale ukrajinská média poznamenávají, že fakta svědčí o opaku. Prohlášení o nevměšování jsou považována za sofistikovaný prostředek, jak zakrýt podporu Ruska a fungovat jako jakýsi "průchozí koridor" pro ruská vojska.

¹²⁶ "Україна розриває дипломатичні відносини з РФ: текст заяви." (2022, лютого 24). Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325374/>

¹²⁷ "Путін завів в Україну вже 90% зібраних військ, все ще хоче взяти Київ – Білий дім." (2022, березня 3). Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327945/>

¹²⁸ Мазуренко, А. (2022, березня 3). Зеленський – Путіну: "Піди з нашої землі. Сядь зі мною за стіл переговорів." Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327899/>

- *"...Na Ukrajině není ani jeden běloruský voják, ani jedna kulka," řekl.*¹²⁹
- *"Běloruská armáda se neúčastnila a neúčastní žádných bojových akcí."*¹³⁰
- *"Samozvaný běloruský prezident Alexandr Lukašenko prohlásil, že Bělorusko nemá v plánu účastnit se ruské války proti Ukrajině."*¹³¹

Ukrajinská média hovoří o skutečném zapojení Běloruska do konfliktu a uvádějí příklady vojenské koordinace s Ruskem a pohybu vojenských jednotek přes běloruské území. To naznačuje, že navzdory oficiálním prohlášením Bělorusko ve skutečnosti podporuje ruskou agresi.

- *"Běloruské území a podle některých zpráv i jeho ozbrojené síly jsou využívány ve válce s Ukrajinou."*¹³²
- *"Samozvaný prezident Běloruska Alexandr Lukašenko prohlásil, že kdyby ruská vojska nezaútočila na Ukrajinu z území Běloruska, ukrajinské rakety "by dorazily do Homelu a Mozyru"."*¹³³
- *"Současně podle Lukašenka Bělorusko uvedlo do pohotovosti své síly protivzdušné obrany, aby zabránilo "bodnutí" ruských vojsk do zad."*¹³⁴

Ukrajinská média konstruovala narativ o roli Běloruska v konfliktu jako neoficiálního spojence Ruska, přestože oficiálně deklarovalo nevměšování. To odráží snahu zdůraznit skutečnou roli a vliv Běloruska v kontextu invaze a posiluje informační narativ v ukrajinských médiích.

¹²⁹ "Лукашенко пригрозив Україні своєю 'спецоперацією'." (2022, лютого 27). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/27/7326433/>

¹³⁰ Тищенко, К. (2022, березня 1). Лукашенко запевняє, що Білорусь не збирається воювати проти України, але підготував ППО. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/1/7327075/>

¹³¹ Тамтєж.

¹³² Петренко, Р. (2022, березня 3). ЗСУ та ДПСУ вийшли на лінію держкордону на Сумщині. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327731/>

¹³³ Тищенко, К. (2022, березня 1). Лукашенко розповів, як Путін виправдовував атаку на Україну з Білорусі. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/1/7327079/>

¹³⁴ Тищенко, К. (2022, березня 1). Лукашенко запевняє, що Білорусь не збирається воювати проти України, але підготував ППО. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/1/7327075/>

2.7.3. Lidé Ruska – probud'te se

Jen několik dní po zahájení plnohodnotné invaze ruských vojsk na Ukrajinu používala ukrajinská média narativ projevů k lidu Ruska (Graf 2. Rozložení témat v čase bez témat 5 a 7.). Tento narativ se vyznačoval snahou ovlivnit ruskou společnost a vyvolat aktivní reakci ruských občanů proti válce.

Lidé Ruska, je čas podívat se pravdě do očí a převzít odpovědnost za svou zemi

Ukrajinská média se snažila vytvořit obraz jednotného odporu proti válce, kdy Rusové a Ukrajinci společně vystupují proti válečným akcím. Na adresu ruských občanů média vyjadřovala společné cíle míru a bezpečnosti. Zajímavé je, že ukrajinský prezident ve svých projevech přešel při oslovení obyvatel Ruska na ruštinu.

- *"Prezident Ukrajiny Volodymyr Zelenskyj se občanů Ruské federace zeptal, zda chtějí válku, a ujistil je, že lid Ukrajiny chce mír."*¹³⁵
- *"...Zelenskyj: "Ukrajina ve vašich zprávách a Ukrajina v reálném životě jsou dvě zcela odlišné země. A hlavní rozdíl mezi nimi je ten, že ta naše je skutečná..."*¹³⁶
- *"Slyšte nás. Lidé na Ukrajině chtějí mír. Ukrajinská vláda chce mír. Chtějí ho a dělají to. Dělá pro to všechno, co může..."*¹³⁷
- *"...vyzval Rusy, aby protestovali proti invazi a rozhodnutí ruského prezidenta Vladimira Putina."*¹³⁸

Narativ projevů k ruskému lidu v ukrajinských médiích měl za cíl vyprovokovat aktivní postoj a odpor k vojenskému konfliktu.

¹³⁵ Глущенко, О. (2022, лютого 24). *Зеленський звернувся до громадян Росії. Українська правда.* [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325217/>

¹³⁶ Глущенко, О. (2022, лютого 24). *Зеленський звернувся до громадян Росії. Українська правда.* [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325217/>

¹³⁷ Мазуренко, А. (2022, лютого 24). *Зеленський знову звернувся до росіян: Час вийти проти війни з Україною.* Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325343/>

¹³⁸ Tamtéž.

2.7.4. Evropská válka

Média vytvářejí narativ, že válka na území Ukrajiny není jen vnitřním konfliktem, ale výzvou pro celou Evropu. Vyzývá ke sjednocení evropských zemí a občanů proti agresi a zdůrazňuje význam jednoty tváří v tvář ohrožení míru.

Válka, která se týká všech: společná odpovědnost za mír v srdci Evropy.

Ukrajinská média odvysílala, že ukrajinský prezident ve svých projevech k evropskému společenství zdůrazňuje význam společného boje proti agresi a obrany evropských hodnot.

- *"Cílem Ruska není jen Donbas, nejen Ukrajina. Rusko útočí na stabilitu v Evropě a na celý globální mezinárodní řád."*¹³⁹
- *"...ale nyní se rozhoduje nejen o osudu našeho státu, ale také o tom, jaký bude život v Evropě."*¹⁴⁰
- *"Je to vyhlášení války celé Evropě."*¹⁴¹
- *"Kancelář prezidenta se domnívá, že se jedná o "jednu z nejvážnějších hrozeb pro současnou Evropu"."*¹⁴²
- *"Pokud odejdeme, nedej bože, Lotyšsko, Litva, Estonsko budou další na řadě. Pak přijde na řadu Gruzie, Moldavsko, Polsko. Takže půjdou k Berlínské zdi," řekl Zelenskij.*¹⁴³

V rámci narativu, že válka na území Ukrajiny je válkou evropskou, je Ukrajina aktivně upozadována jako stát s evropskými hodnotami. Konfrontace s konfliktem je definována jako obrana nejen územní celistvosti, ale také hodnotového dědictví, které Evropskou unii spojuje.

¹³⁹ "ЄС оприлюднив деталі 'пекельних санкцій', які схвалюватимуть у четвер." (2022, лютого 24).

Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325328/>

¹⁴⁰ "Зеленський: Цивільним громадянам України варто залишатися вдома." (2022, лютого 24).

Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325238/>

¹⁴¹ Балачук, І. (2022, лютого 24). Росія намагається захопити ЧАЕС, це оголошення війни Європі –

Зеленський. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325472/>

¹⁴² Балачук, І. (2022, лютого 24). Ворог захопив ЧАЕС. Українська правда. [Online] Available at:

<https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325518/>

¹⁴³ "Зеленський — Заходу: дайте літаки, інакше Росія буде йти до Берлінської стіни." (2022, березня 3).

Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327888/>

2.8. Analýza ruských narativů

2.8.1. Výsledky kvantitativního výzkumu

Po modelování témat pomocí LDA byla získána následující témata:

Tabulka 5. Výsledky LDA pro ukrajinský text.

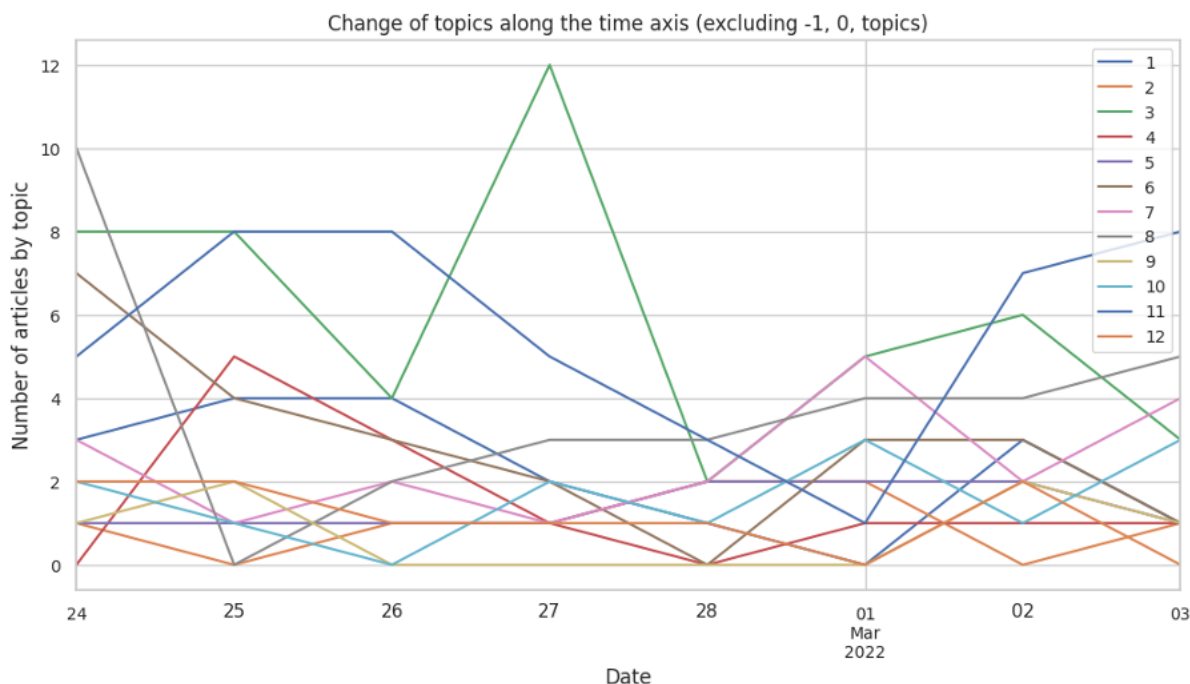
Téma 1	fifa: 3.43, zápas: 2.88, rozhodnutí: 2.47, Mezinárodní_fotbalová_federace_fifa: 1.64, Švédsko: 1.57, Polsko: 1.48, ruský_tým: 1.40, Rusko: 1.22, barážový_zápas: 1.18, baráž: 1.16
Téma 2	dříve_známý: 1.31, vytvořit: 1.15, letecký: 1.09, umožnit: 1.05, zničit: 1.04, Rusko: 1.03, bezpečnost: 1.03, složení: 1.02, ruské_vojenské_síly: 0.96, oznámit_rozpouštění_diplomatických_vztahů: 0.94
Téma 3	oficiální_mluvčí_ruského_ministerstva_obrany: 1.41, říkat_zprávu: 1.15, dříve_prezident_Ruska_Vladimir: 1.11, ukrajinský_nacionalista: 0.91, 30: 0.88, Krym: 0.80, přivést: 0.79, bojový: 0.77, vlnový: 0.74, průběh: 0.71
Téma 4	Ukrajina: 8.00, Rusko: 6.99, prohlásit: 6.47, svůj: 6.09, Kyjev: 5.07, země: 4.73, NATO: 3.93, USA: 3.87, slovo: 3.72, konflikt: 3.62
Téma 5	Zelenský: 2.31, žádost: 2.11, EU: 2.03, zástupce: 1.93, občan: 1.66, the: 1.63, Ukrajina: 1.61, štab: 1.55, rozhovor: 1.51, prohlásit: 1.47
Téma 6	objekt: 1.04, zaznamenat: 0.99, Doněck: 0.96, informace: 0.94, zničit: 0.91, tank: 0.82, sdělit: 0.81, část: 0.80, ukrajinská_armáda: 0.77, soulad: 0.77
Téma 7	oznamovat: 2.28, mírový_obyvatel: 2.12, osídlený_bod: 1.85, Doněcká_lidová_republika: 1.70, zemřít: 1.68, oddíl: 1.65, republika: 1.60, říkat: 1.59, zbroj: 1.54, DNR: 1.44
Téma 8	banka: 2.02, vlajka_hymna_název_: 1.84, pořádání_mezinárodního_zápasu_na_území: 1.81, účinkovat_ve_zápase_pod_záštitou_FIFA: 1.81, 27.únor_FIFA_zakázat: 1.81, prezident_Ruska_Vladimir_Putin: 1.71, ruský_tým_RFU: 1.55, pořádání_barážového_zápasu_mistrovství: 1.55, svět_2022_Rusko_v_důsledku: 1.55, Polsko_Švédsko_Česko_odmítnout: 1.52

Zdroj: Autorka

Poté bylo analyzováno rozložení témat v čase.

Je důležité poznamenat, že bylo nalezeno značné množství článků, které neobsahovaly určitá témata. Proto byly z prezentovaného grafu vyloučeny všechny články spojené s tématy -1 a 0.

Graf 5. Rozložení témat v čase.

Zdroj: Autorka

Při pohledu na tento graf není mezi tématy a daty jasná souvislost. Témata jsou poměrně chaoticky rozptýlena v průběhu celého týdne, s výjimkou jasného vrcholu tématu 3, který nastal 27. února.

Absence korelace mezi daty a tématy článků v ruských médiích může naznačovat používání různých metod propagandy. RT jako státem financovaný zpravodajský zdroj podléhá centralizované kontrole výběru témat článků bez ohledu na průběh událostí.

Tato nahodilost v distribuci témat může být využita k udržení určitého obrazu událostí bez ohledu na skutečný vývoj situace. Také propagandistické techniky mohou zahrnovat řízení vnímání, ignorování faktů nebo strategie odvádění pozornosti, které vytvářejí dojem chaotičnosti a různorodosti témat v člancích. Tyto techniky přispívají k vytváření určitého

obrazu událostí a udržování zájmů předem stanovených v rámci politické nebo ideologické strategie.

2.8.2. Výsledky kvalitativního výzkumu

2.8.2.1. Interpretace témat na základě výsledků kvantitativní analýzy.

Ke každému tématu jsme vytvořili interpretaci pomocí klíčových slov, která dále zajistila vytvoření kódů pro kvalitativní analýzy.

Téma 1 - toto téma se zaměřuje na události ve světě fotbalu. Zvláštní pozornost je věnována mezinárodním fotbalovým soutěžím, jako je mistrovství světa ve fotbale a účast ruské reprezentace.

Téma 2 – toto téma zahrnuje informace o bezpečnosti, rozhodnutích na bezpečnostní úrovni a oznámení o přerušení diplomatických vztahů.

Téma 3 – zde je nastolena problematika oficiálních prohlášení a sdělení představitelů ruského ministerstva obrany. Patrná je také přítomnost témat souvisejících s událostmi na Krymu a vztahy s ukrajinskými nacionalisty.

Téma 4 – v tomto tématu se probírají výroky související s konfliktem, postoje zemí, role NATO a USA a klíčová slova související se samotným konfliktem.

Téma 5 – toto téma se zaměřuje na výroky a činy ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského. Zahrnuje jeho komunikaci s občany a mezinárodními představiteli.

Téma 6 – toto téma se zaměřuje na informace o vojenských operacích, včetně objektů, záběrů z událostí, destrukce v Doněcku a Doněcké oblasti a akcí ukrajinské armády.

Téma 7 – toto téma zahrnuje následky válečných akcí, například zabíjení civilistů, situaci v osadách Doněcké lidové republiky a zprávy o událostech, které se odehrály.

Téma 8 – zde se probírají sankce a odmítnutí účasti na sportovních akcích v souvislosti se situací ve světě. Zmíněn je ruský prezident Vladimir Putin, ovlivňování zápasů a události související s FIFA.

Téma 9 – zaměřuje se na výroky ruského prezidenta Vladimira Putina, otázky související s Donbasem, Kyjevem a současnou situací.

Téma 10 – pojednává o řízení oblastí, vojenských jednotkách, evakuaci a potřebě působení v určitých oblastech a jednotkách v konfliktu. To je označeno klíčovými slovy "oblast", "osu", "oz_Rusko", "evakuace", "ukrajinská_armáda".

Téma 11 – klíčové slovo "humanitární_koridor" toto téma se zabývá vytvářením humanitárních koridorů a záchranou civilistů před "kyjevský_režim".

Téma 12 – důraz v tomto tématu je kladen na válečné zločiny a genocidu, jak nám napovídají klíčová slova "vojenský_zločin", "genocida" a informace z ministerstva obrany.

Téma 13 – v tomto tématu klíčová slova jako "gazprom", "šampionát" a "zápas" poukazují na události související s Gazpromem a sportovními událostmi.

2.8.2.2. Vytvoření systému kódování

Základem pro kódování dat v kvalitativní analýze bylo použití interpretací témat, které jsme odvodili z tematického modelování. Byl vytvořen následující kódovací seznam:

- Sport mimo politiku (téma 1, 8 a 13)
- Kyjevský režim (téma 11, 12 a 5)
- Příčiny speciální vojenské operace (téma 3, 2)
- Sankce (téma 4)
- Vše jde podle plánu (téma 9)
- Vojenské akce (téma 6, 10 a 7)

Podobně jako při studiu ukrajinských mediálních narativů přidáme 3 kódy, na jejichž základě můžeme zkoumat různorodost synonym při popisu ruské armády, ukrajinské armády a termínu válka.

- Jak se nazývá ruská armáda?
- Jak se nazývá ukrajinská armáda?
- Jak se jmenuje válka?

2.8.2.3. Testování systému kódů

Bylo vybráno deset náhodných článků, na jejichž základě bylo provedeno testování kódového systému. Po testování byl ze seznamu kódů vyřazen kód Vojenské akce, protože nespĺňuje cíle našeho výzkumu.

Kódy byly rozděleny do obecnějších tematických kategorií. Každá kategorie představuje hlavní tematické bloky, v jejichž rámci jsou soustředěny příslušné narativy. Ke každému narativu bylo přidáno jedno nebo více hlavních sdělení, označených kurzívou.

- Zdroje konfliktu a vnitřní faktory:
 - Kyjevský režim
 - *Ukrajinský politický režim je nacionalistický a ohrožující, což zdůrazňuje potřebu intervence.*
 - *Ukrajinská armáda se skládá z nacionalistů, žoldáků a propuštěných vězňů.*
 - Příčiny speciální vojenské operace
 - *Účelem speciální vojenské operace je záchrana civilistů v Donbasu.*
 - *Cílem speciální vojenské operace je denacifikace a demilitarizace Ukrajiny, aby se zbavila hrozby nacistických ideologií.*
 - *Cílem zvláštní vojenské operace je zajistit bezpečnost Ruska tím, že se zabrání potenciálním hrozbám v důsledku ukrajinského jaderného potenciálu.*
- Mezinárodní reakce a důsledky:
 - Sankce
 - *Sankce jsou nedílnou součástí mezinárodní nátlakové strategie Západu.*
 - Sport mimo politiku
 - *Navzdory složitosti politických vztahů se sport musí držet mimo politiku.*
 - Rusofobní svět
 - *Západní svět je vůči Rusům nepřátelský.*
- Plánování a řízení vojenských akcí:
 - Vše jde podle plánu
 - *Rusko má jasný plán a kontrolu nad vývojem vojenských akcí.*
- Základní pojmy
 - Jak se nazývá ruská armáda?
 - Jak se nazývá ukrajinská armáda?
 - Jak se jmenuje válka?

2.8.2.4. Kódování dat

Do programu MAXQDA byl importován stejný datový soubor s odkazy na články mediálního portálu RT v časovém období od 25. února 2022 do 3. března 2022. Dataset obsahoval 412 článků.

Slova, slovní spojení nebo věty, které kontextově odpovídají kódu z knihy, jsou zvýrazněny jinou barvou.

Jako příklad uveďme následující úryvek z článku:

*Předseda ruské Státní dumy Vjačeslav Volodin prohlásil, že **ruská speciální operace v Donbasu je jediným způsobem, jak zastavit genocidu ruského národa.**¹⁴⁴*

V tomto úryvku jsou obsaženy tři kódy:

1. Kyjevský režim. - Tmavě modré zvýraznění textu.
2. Příčiny války. - Zelená barva textu.
3. Jak se jmenuje válka? - Růžové zvýraznění textu.

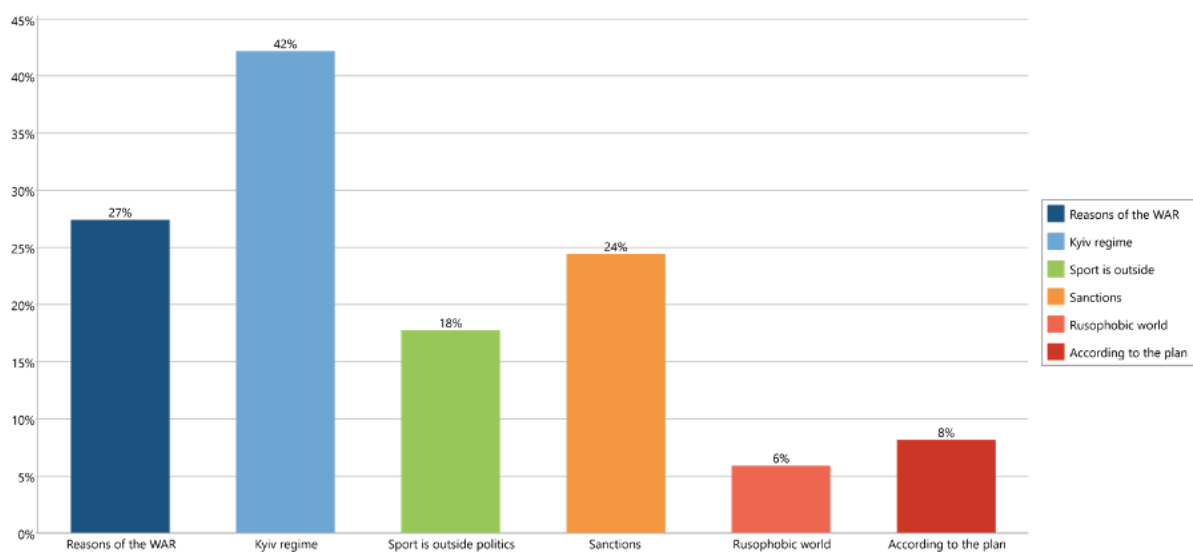
2.8.2.5. Výsledky kódování dat

Ze 412 importovaných článků bylo aktivně kódováno 362 článků s celkem 1078 kódy. 50 článků z celkového počtu neobsahovalo informace, které by odpovídaly alespoň jednomu z našich narativů.

Výsledky kódování článků jsou uvedeny v následujícím grafu.

¹⁴⁴ Володин предложил уволиться деятелям культуры, не поддерживающим спецоперацию на Украине (2022, 3. března). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/news/970706-volodin-uvolnenie-kultura>

Graf 6. Výsledky kódování dat (narativy).

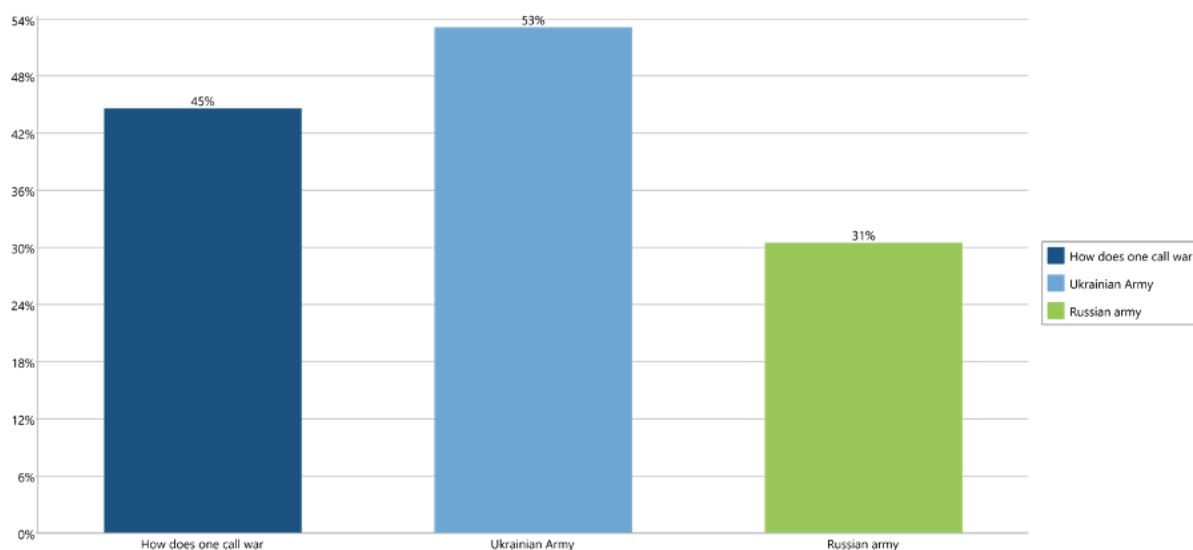
Zdroj: Autorka

Nejpopulárnějším tématem byl Kyjevský režim, který se objevil ve 42 % článků. Ve 173 člancích bylo zakódováno celkem 190 segmentů. Druhým nejoblíbenějším narativem byly Příčiny války, které se objevily ve 27 % článků. Třetím nejčastějším narativem byly Sankce, o nichž se psalo ve 24 % článků. Tyto tři narativy můžeme označit za hlavní narativy.

Jako vedlejší můžeme identifikovat následující tři narativy. Téma Sport mimo politiku se objevilo v 18 % článků. Pátý narativ, Vše jde podle plánu, se objevil pouze v 8 % článků. Poslední námi vyzdvihovaný narativ, Rusofobní svět, se objevil v 6 % článků.

Při zohlednění četnosti a různorodosti synonym byly získány následující výsledky.

Graf 7. Výsledky kódování dat (základní pojmy).

Zdroj: Autorka

Slova popisující ukrajinskou armádu se v článcích objevovala nejčastěji – v 53 % článků. K popisu ukrajinské armády byly použity tyto výrazy: OSU, nacionalisté, nacisté, banderovci apod.

Následující tabulka shrnuje výsledky nejčastěji se vyskytujících slov. V tomto případě jsme nenastavili minimální práh četnosti na 2, protože program MAXQDA nepodporuje ruštinu a není schopen seskupovat slova v různých pádech.

V ruských médiích může používání výrazů "nacionalisté", "nacisti" a "banderovci" pro označení ukrajinské armády sloužit jako strategická informační taktika zaměřená na vytváření negativního obrazu nepřítele během vojenského konfliktu. Tyto výrazy spojené s historickými obdobími a ideologiemi vyvolávají negativní asociace, což přispívá k diskreditaci a demonizaci ukrajinské armády v očích ruského publika. Cílem této lexikální volby je rovněž vytvoření nepřátelského obrazu a politická manipulace s využitím těchto termínů může ovlivnit vnitřní mobilizaci a podporu vojenského úsilí.

Tabulka 6. Frekvence výskytu slov popisujících ukrajinskou armádu.

Word	Frequency	%	Documents	Documents %
OSU	154	54,80	70	74,47
nacionalisté	58	20,64	29	30,85
ukrajinské	20	7,12	15	15,96

nacisté	18	6,41	12	12,77
banderovci	9	3,20	8	8,51
armádní	1	0,36	1	1,06
ozbrojené	1	0,36	1	1,06
neonacisté	1	0,36	1	1,06
ustupující	1	0,36	1	1,06
nepřítel	1	0,36	1	1,06
ukrajinský	1	0,36	1	1,06

Zdroj: Autorka

Slova popisující válku se objevila ve 45 % článků. Používají se tato slovní spojení: speciální operace, operace na obranu Donbasu, krize na Ukrajině, operace Z.

Následující tabulka ukazuje výsledky nejčastěji se vyskytujících slov v člancích, které popisují válku. Jedná se o slova neutrálního charakteru. Použití méně konfrontačního výrazu může být snahou zmírnit vnímání vojenské akce veřejností. Tento jazykový obrat může umožnit prezentovat události v kontrolovanějším a příznivějším světle.

Tabulka 7. Frekvence výskytu slov popisujících válku.

Word	Frequency	%	Documents	Documents %
operace	89	31,12	66	83,54
speciální	89	31,12	66	83,54
vojenské	78	27,27	60	75,95
Ukrajina	14	4,90	12	15,19
specoperace	5	1,75	5	6,33
Donbas	4	1,40	4	5,06
obrana	4	1,40	4	5,06
z	1	0,35	1	1,27
krize	1	0,35	1	1,27

Zdroj: Autorka

Slova popisující ruskou armádu se vyskytovala v 31 % článků. Byla použita tato synonyma: ruská armáda, armáda, hrdinové, naši, vojáci.

Následující tabulka ukazuje nejčastěji se vyskytující slova. Slova mají neutrální nebo pozitivní zabarvení. Nejčastěji se vyskytují oficiální názvy ruské armády.

Tabulka 8. Frekvence výskytu slov popisujících ruskou armádu.

Word	Frequency	%	Rank	Documents	Documents %
ruský	30	5,42	1	22	40,74
vojenský	25	4,52	2	18	33,33
armáda	15	2,71	3	13	24,07
voják	15	2,71	3	11	20,37
důstojníci	11	1,99	6	7	12,96
hrdinové	10	1,81	8	6	11,11
naše	3	0,54	25	3	5,56
jednotky	3	0,54	25	3	5,56
vlasti	3	0,54	25	3	5,56
ruská	3	0,54	25	2	3,70
RF	3	0,54	25	2	3,70
síly	3	0,54	25	2	3,70
vojáci	2	0,36	40	2	3,70
armáda	2	0,36	40	1	1,85

Zdroj: Autorka

2.9. Hlavní narativy

2.9.1. Příčiny speciální vojenské operace

Vyhlášení zvláštní vojenské operace na území Ukrajiny předcházela skutečnost, že 21. února ruský prezident Vladimir Putin podepsal dekrety o uznání nezávislosti LNR a DNR ze strany Ruska. Po zahájení plnohodnotné invaze ruská média ve snaze ospravedlnit kroky státu propagovala narativ o důvodech speciální vojenské operace. Obecný narativ o důvodech vojenské akce měl několik sdělení.

Účelem speciální vojenské operace je záchrana civilistů v Donbasu.

V počáteční fázi invaze ruská média předkládala jako hlavní cíl operace ochranu obyvatelstva Donbasu. Území DNR a LNR by Ukrajina nikdy neuznala jako nezávislá a

vojenské akce ze strany Ukrajiny po dobu 8 let byly zaměřeny na zneužívání civilního obyvatelstva. Tento aspekt dává ruské operaci charakter "záchrany" a ochrany obyvatelstva, které podle ruských médií trpělo systematickým porušováním lidských práv.

Dalším zdůvodněním invaze je výzva šéfů DNR a LNR k Rusku o pomoc při potlačení agrese ze strany Ukrajiny. Ta je prezentována jako legitimní odpověď na výzvu obyvatelstva Donbasu a jeho představitelů o ochranu před hrozbou přicházející z Kyjeva. V kontextu ruské propagandy je tak invaze charakterizována jako reakce na humanitární krizi a nutnost ochrany určitých skupin obyvatelstva.

- *"Ruský vůdce uvedl, že účelem operace je ochránit lidi, kteří jsou "osm let šikanováni ukrajinským režimem", a postavit před soud ty, kteří se dopustili krvavých zločinů proti civilistům."*¹⁴⁵
- *"Občané Donbasu požádali o uznání suverenity a rozhodli se budovat si život sami, bez Kyjeva."*¹⁴⁶
- *"Vysvětlil, že toto rozhodnutí bylo přijato v souvislosti s tím, že dříve hlavy Doněcké a Luhanské lidové republiky Denys Pušilin a Leonid Pasečnik požádali Rusko o pomoc při odražení agrese ukrajinských ozbrojených sil."*¹⁴⁷
- *"Účelem této zvláštní operace je ochrana lidí, kteří jsou již osm let vystaveni týrání a genocidě ze strany kyjevského režimu."*¹⁴⁸

Ruská média rovněž zdůrazňují boj proti nacismu na Ukrajině. Tento aspekt se stává klíčovým prvkem při ospravedlňování vojenské akce a vytváření obrazu Ruska jako strany bojující za osvobození od nacistických elementů v ukrajinské společnosti.

Cílem speciální vojenské operace je denacifikace a demilitarizace Ukrajiny, aby se zbavila hrozby nacistických ideologií.

¹⁴⁵ Путин объявил о проведении военной спецоперации в Донбассе. (2022, 24. února). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/video/967030-putin-donbass-voennaya-specoperaciya>

¹⁴⁶ Спикер Госдумы Володин: Зеленский может потерять Украину. (2022, 27. února). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/968637-volodin-zelenskii-ukraina>

¹⁴⁷ Путин принял решение о проведении спецоперации по защите Донбасса. (2022, 24. února). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/news/966971-putin-specoperaciya-donbass>

¹⁴⁸ Постпред при ООН Небензя: Россия не собирается оккупировать Украину. (2022, 28. února). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/world/news/969405-nebenzya-rossiya-specoperaciya-ukraina>

Ruské zdroje upozorňují, že ukrajinská vláda a některé nacionalistické skupiny v zemi podporují ideologii spojenou s nacismem, která představuje hrozbu nejen pro ruskojazyčné obyvatelstvo, ale i pro celý svět. S odkazem na historické události a skutečné případy extremistické činnosti na Ukrajině vytvářejí ruská média obraz nacistické hrozby, proti níž se Rusko údajně staví.

Tento narativ vytváří nejen scénář vojenské operace zaměřené na "denacifikaci" Ukrajiny, ale tvoří také základ pro prezentaci Ruska jako zachránce před ideologií, která je spojována s temnými obdobími dějin. Boj proti nacismu se tak stává důležitým bodem ruské propagandistické strategie, která zdůrazňuje, že speciální vojenská operace je nejen nezbytná, ale také morálně ospravedlnitelná.

- *"Peskov navíc vysvětlil, že cílem operace je demilitarizovat a denacifikovat Ukrajinu, protože představuje hrozbu pro ruskou stranu."*¹⁴⁹
- *"Denacifikace. Stejně jako bylo takovému postupu podrobena nacistické Německo."*¹⁵⁰
- *"Cílem operace je podle Kremle vyčistit a osvobodit Ukrajinu od "pronacistických lidí a ideologie"*¹⁵¹
- *"Zachránit civilisty před genocidou a zajistit demilitarizaci a denacifikaci ukrajinského státu."*¹⁵²

Používání termínů jako "šikana a genocida ze strany kyjevského režimu" vytváří obraz Ukrajiny jako země, která umožňuje závažné porušování lidských práv, což ospravedlňuje ruskou intervenci.

¹⁴⁹ Володин предложил уволиться деятелям культуры, не поддерживающим спецоперацию на Украине (2022, 3. března). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/news/970706-volodin-uvolnenie-kultura>

¹⁵⁰ Володин предложил уволиться деятелям культуры, не поддерживающим спецоперацию на Украине. (2022, 3. března). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/news/970706-volodin-uvolnenie-kultura>

¹⁵¹ «Прекрасная Россия бу-бу-бу»: российская военная операция на Украине | удары по военным объектам | реакция Запада. (2022, 24. února). Russian RT., [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/article/967350-rossiya-bu-bu-bu-specoperaciya-ukraina-reakciya>

¹⁵² Путин подробно проинформировал лидера Китая о ситуации вокруг Украины. (2022, 25. února). Russian RT., [Online] Available at: <https://chat.openai.com/c/b067946c-4e58-4d01-81a8-1be53320dee4>

Cílem speciální vojenské operace je zajistit bezpečnost Ruska tím, že se zabrání potenciálním hrozbám v důsledku ukrajinského jaderného potenciálu.

Dalším poselstvím prosazovaným ruskými médii v počáteční fázi války bylo zajištění neutrálního statusu Ukrajiny. Ruská média zdůrazňovala, že Ukrajina stále disponuje jaderným potenciálem, který by mohl být v budoucnu použit proti Rusku. Aby se zabránilo potenciální hrozbě a zajistila se dlouhodobá bezpečnost Ruska, bylo cílem operace zajistit Ukrajině neutrální jaderný status.

- *"Podle ruského ministerstva obrany si Ukrajina zachovala technickou schopnost vyrábět jaderné zbraně a tato schopnost je mnohem větší než schopnost Íránu nebo Severní Koreje."*¹⁵³
- *"Jediným způsobem, jak toho dosáhnout, je demilitarizace, denacifikace a neutrální status Ukrajiny, uvedl."*¹⁵⁴
- *"Znovu opakujeme: speciální operace ruských ozbrojených sil není zaměřena na okupaci Ukrajiny nebo poškozování místního obyvatelstva. Demilitarizace země napěchované zbraněmi NATO má za cíl ochránit dlouho trpící obyvatele Donbasu a Ukrajiny..."*¹⁵⁵

Ruská média a oficiální prohlášení se při popisu událostí na ukrajinském území aktivně uchylují k používání terminologie "speciální vojenská operace". Tento výběr slov není náhodný a slouží několika strategickým účelům. Především je zaměřen na legalizaci vojenské akce v očích mezinárodního společenství. Zdůrazňuje se, že akce Ruska jsou podnikány v rámci určitých, údajně oprávněných úkolů a nejedná se o konvenční válku.

Druhým aspektem je vyhnutí se formálnímu uznání vojenského statusu konfliktu. Používání termínu "zvláštní vojenská operace" poskytuje možnost vyhnout se otevřenému

¹⁵³ Таран, И., & Комарова, Е. (2022, 28 февраля). "Угроза остаётся вполне реальной": почему Киев отказался гарантировать ядерную безопасность на Чернобыльской АЭС. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/article/968592-yadernaya-bezopasnost-chernobylskaya-aes>

¹⁵⁴ Глава СВР. Россия не может допустить превращения Украины в «занесённый над ней кинжал США». (2022, 25 февраля). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/967762-rossiya-ukraina-kinzhal-vashingtona>

¹⁵⁵ Постпред при ООН Небензя: Россия не собирается оккупировать Украину. (2022, 28. února). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/world/news/969405-nebenzya-rossiya-specoperaciya-ukraina>

uznání vojenské agrese, což může zmírnit mezinárodní reakce a obvinění. Takový krok rovněž umožňuje Rusku tvrdit, že účelem operace není okupace Ukrajiny, ale plnění konkrétních úkolů.

Třetím aspektem je manipulace s veřejným míněním uvnitř země. Pomocí nové terminologie mohou ruské orgány vytvářet obraz operace zaměřené na řešení konkrétních problémů, jako je ochrana obyvatelstva Donbasu a zabránění údajné hrozbě z Ukrajiny. Termín "speciální vojenská operace" tak slouží jako důležitý nástroj pro řízení vnímání událostí a zmírnění negativních reakcí jak na domácí, tak na světové scéně.

2.9.2. Kyjevský režim

Tento narativ úzce souvisí s předchozím. K posílení myšlenky o nutnosti denacifikace Ukrajiny ruská média propagovala narativ o obrazu kyjevského režimu.

Ukrajinský politický režim je nacionalistický a ohrožující, což zdůrazňuje potřebu intervence.

V tomto narativu je obraz kyjevského režimu vykreslen spíše v negativních barvách. Kyjevský režim je popisován jako nacionalisticky orientovaný, jehož ideologie představuje hrozbu pro stabilitu regionu. Tato charakteristika vychází z tvrzení, že kyjevské úřady podporují a povzbuzují nacionalistické skupiny, které se dopouštějí násilných a teroristických činů. Důraz je kladen na hrubé porušování lidských práv, genocidu a provokace. Tento narativ se snaží vytvořit obraz ukrajinských nacionalistů jako hlavních provokatérů a zdrojů násilí v regionu a zdůrazňuje, že je nutné se těmto žvlům postavit, aby byla zajištěna bezpečnost obyvatelstva.

- *"Jak poznamenal ruský prezident Vladimir Putin, zprávy naznačují, že banderovci a neonacisté na Ukrajině údajně vystavují těžké zbraně, včetně několika raketometů, přímo v centrálních čtvrtích velkých měst, včetně Kyjeva a Charkova, aby vyprovokovali odvetnou palbu na tato místa."¹⁵⁶*

¹⁵⁶ Шойгу заявил об использовании украинской стороной мирных людей в качестве живого щита. (2022, 1 марта). Russia Today. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/969687-ukraina-mirnye-zhivoi-schit>

- *"Ruský prezident zdůraznil, že ruské ozbrojené síly neohrožují civilisty ani neútočí na civilní objekty. Hrozba přichází od ukrajinských nacionalistů, kteří využívají civilisty jako živé štíty, záměrně umisťují úderné zbraňové systémy v obytných čtvrtích a zintenzivnili ostřelování donbaských měst."*¹⁵⁷

Ukrajinská armáda se skládá z nacionalistů, žoldáků a propuštěných vězňů.

Důležitý je také obraz ukrajinské armády, který tento narativ pro čtenáře utváří. Ukrajinská armáda je podle tohoto narativu tvořena třemi složkami.

První z nich jsou nacionalistické skupiny. Tento narativ zdůrazňuje, že tito nacionalisté, podporovaní ukrajinskými úřady, jsou zdrojem násilí a hrozbou pro civilisty i samotnou ukrajinskou armádu. Podle ruských médií není ukrajinská armáda ani tak obrannou silou, jako spíše nástrojem kyjevského režimu pro agresivní vojenské operace.

- *"Na záběrech je vidět zničený rekreační komplex a hákové kříže namalované na budovách."*¹⁵⁸
- *"...ukrajínští nacisté, kteří se na zneužití podíleli, a představitelé kyjevského režimu, kteří ke zneužití ruské armády vyzývali, budou nalezeni a přísně pohnáni k odpovědnosti."*¹⁵⁹
- *"Mnoho lidí se nechalo oklamat nacistickou a nacionalistickou propagandou a někteří samozřejmě vědomě následovali cestu banderovců a dalších nacistických přísluhovačů, kteří za Velké vlastenecké války bojovali na Hitlerově straně."*¹⁶⁰

¹⁵⁷ Королёва, Е. (2022, 2 марта). "Голос как из подземелья": россиянам поступают звонки с сообщениями от Владимира Зеленского. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/article/970405-feiki-ukraina-rossiya>

¹⁵⁸ Бывшая база батальона «Азов» в Широкине освобождена от контроля Киева — видео. (2022, 1 марта). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/video/969900-azov-batalon-shirokino-baza-ukraina>

¹⁵⁹ Минобороны России: 498 российских военных погибли при проведении операции на Украине. (2022, 2 марта). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/970484-minoborony-rossii-poteri-sredi-rossiiskih-voennyh>

¹⁶⁰ Путин: никогда не откажусь от убеждения, что русские и украинцы — это один народ. (2022, 3 марта). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/970996-putin-russkie-ukraincy-odin-narod>

Druhou složkou jsou zahraniční žoldnéři, které Západ vyslal na Ukrajinu jako podporu kyjevského režimu. Podle tohoto narativu západní země prostřednictvím soukromých vojenských společností vysílají na Ukrajinu zahraniční žoldáky na podporu kyjevského režimu. Tento prvek narativu zdůrazňuje roli Západu v podpoře ukrajinské vlády navzdory údajnému porušování lidských práv a kriminálním činům.

- *"...ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj podepsal dekret zavádějící bezvízový režim pro zahraniční žoldáky na Ukrajině. Dokument pro ty, kteří se chtějí připojit k "Mezinárodní obranné legii Ukrajiny", bude platit "po dobu válečného stavu" v zemi."¹⁶¹.*
- *"Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj oznámil příjezd prvních z 16 000 zahraničních žoldnéřů na Ukrajinu."¹⁶²*
- *"Západní země zintenzivnily vysílání žoldnéřů ze soukromých vojenských společností do oblastí bojových operací na Ukrajině..."¹⁶³*

Třetí složkou ukrajinské armády jsou propuštění vězni s vojenskou minulostí. Tento aspekt je brán jako důkaz, že ukrajinská armáda se podle nich neskládá ze statečných vojáků připravených bránit svou vlast, jak je prezentováno v ruském narativu.

Tento aspekt dává ukrajinské armádě negativní konotaci a vykresluje ji jako neschopnou samostatné služby z vlasteneckých důvodů, ale spíše jako skupinu lidí, které lze motivovat k propuštění účasti v bojových akcích.

- *"Kyjevské úřady začaly propouštět z vězení zadržené osoby s vojenskou minulostí."¹⁶⁴*
- *"Podle odborníků, s nimiž hovořila RT, mají kyjevské úřady v úmyslu propustit nejodpornější postavy nacionalistických skupin a militantů, kteří bojovali v Donbasu v*

¹⁶¹ 20minutes: в Париже задержана группа «украинских военных из Иностранного легиона». (2022, 2 марта). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/world/news/970450-parizh-zaderzhanie-gruppa-voennyh>

¹⁶² Кошаченков предупредил, что наемники на Украине не имеют права на статус военнопленного. (3 марта 2022). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/970883-nayomniki-status-voennoplennogo>

¹⁶³ Тамtéž.

¹⁶⁴ Зақвасин, А., & Комарова, Е. (28 февраля 2022). "Отвязные и неуправляемые": зачем Киев отпускает на волю уголовников с военным прошлым. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/article/968772-radikaly-tyurma-osvobozhdenie-ukraina>

*řadách tzv. dobrovolnických praporů. Proti mnoha z nich byla zahájena trestní řízení za trestné činy proti civilnímu obyvatelstvu v zóně ATO a na ostatním území Ukrajiny.*¹⁶⁵

To vytváří obraz ukrajinské armády, který není v souladu s ruskou vojenskou etikou a vlastenectvím, což je zdůrazňováno v rámci konfrontace mezi oběma zeměmi.

2.9.3. Sankce

Ruská média v reakci na sankce uvalené na Rusko v souvislosti s plnohodnotnou invazí na Ukrajinu rozvíjejí určitý narativ, jehož cílem je ospravedlnit jednání Ruska a minimalizovat negativní dopady sankcí. V této souvislosti vyniká několik klíčových prvků.

Sankce jsou nedílnou součástí mezinárodní nátlakové strategie Západu.

Ruská média aktivně zdůrazňují, že sankce přijaté proti Rusku jsou nespravedlivé a jednostranné kroky iniciované Západem. Tento aspekt narativu pomáhá soustředit pozornost na skutečnost, že Rusko se stalo spíše objektem politického nátlaku než iniciátorem konfliktu.

- *"Vedoucí Centra britských studií při Institutu Evropy Ruské akademie věd Jelena Ananyeva se zase domnívá, že současné západní sankce, včetně britských, nebudou pro Rusko pravděpodobně fatální."*¹⁶⁶
- *"Ruská strana mezitím uvedla, že již připravila odvetné sankce proti zemím, které na Moskvu uvalily omezení."*¹⁶⁷
- *"Nepředvídatelné sankce způsobí dlouhodobé narušení obchodních vztahů s Ruskem, které je pro Německo důležitým obchodním partnerem."*¹⁶⁸

¹⁶⁵ Заквасин, А., & Комарова, Е. (28 февраля 2022). *"Отвязные и неуправляемые": зачем Киев отпускает на волю уголовников с военным прошлым*. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/article/968772-radikaly-tyurma-osvobozhdenie-ukraina>

¹⁶⁶ Духанова, П., & Медведева, А. (26 февраля 2022). *«Мы не успокоимся»: как Великобритания намерена добиваться «деградации российской экономики»*. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/world/article/967843-velikobritaniya-rossiya-sankcii-ekonomika>

¹⁶⁷ Тамtéž.

¹⁶⁸ Пенькова, В. (3 марта 2022, 05:30). *В бундестаге заявили об ошибочности санкций ЕС против России и предсказали долгосрочные сбои в торговле*. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/world/news/970138-rossiya-es-sankcii>

- *"Vladimir Putin během jednání o ekonomických otázkách označil západní společenství za "říši lží" a nabídl, že o sankcích uvalených na Rusko bude jednat."*¹⁶⁹

Ruský narativ o sankcích tak poukazuje, že tato opatření mají nejen negativní dopad na ekonomiku, ale přispívají také ke konsolidaci ruské společnosti kolem představy vnějšího nepřítel, což posiluje obraz Ruska vystaveného nepřátelským akcím ze strany Západu.

2.10. Sekundární narativy

2.10.1. Sport je mimo politiku

Navzdory složitosti politických vztahů se sport musí držet mimo politiku.

V průběhu invaze se ruské zpravodajské portály mohou snažit odvést pozornost od negativnějších událostí. V této souvislosti se účinným nástrojem stává sportovní zpravodajství. Většina zpráv se týkala ruských sportovců, kteří během války čelili řadě omezení, rušení zápasů a museli soutěžit ve fakticky neutrálním postavení.

- *"Mezinárodní fotbalová federace (FIFA) oznámila, že Rusko bylo zbaveno práva pořádat na svém území mezinárodní zápasy."*¹⁷⁰
- *"Kromě toho bude Rusko nyní hrát zápasy pod záštitou FIFA bez vlajky a hymny."*¹⁷¹
- *"Předchozí večer vydaly FIFA a UEFA společné prohlášení, v němž oznámily pozastavení účasti ruských klubů a národních týmů v soutěžích pod jejich záštitou "až do odvolání"."*¹⁷²

Omezení, kterým čelí ruští sportovci v souvislosti s vojenským konfliktem, mohou mít značný dopad na jednotu lidu v Rusku. Zrušení zápasů, vystoupení bez národních symbolů a neutrální status vytvářejí ve společnosti emocionální náboj. Může vzniknout vlastenecké

¹⁶⁹ Путин назвал западное сообщество империей лжи. Russian RT. (2022, февраль 28). [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/news/969245-putin-zapadnoe-soobschestvo>

¹⁷⁰ ФИФА запретила проведение международных матчей на территории России. (2022, февраль 27). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/968905-fifa-zapret-matchi-rossiya>

¹⁷¹ Россия будет выступать в матчах под эгидой ФИФА без флага и гимна. (2022, февраль 27). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/968902-rossiya-fifa-flag-gimn>

¹⁷² Головин, Б. (2022, март 1). "Решение носит дискриминационный характер": ФИФА и УЕФА отстранили российские клубы и сборные от участия в турнирах. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/article/969495-fifa-uefa-rossiya-zapret>

pobouření, neboť tato omezení mohou být vnímána jako akt nátlaku a nespravedlnosti vůči zemi, což může vyvolat lidovou jednotu v reakci na vnímanou hrozbu.

Zároveň, pokud jsou omezení vnímána veřejností jako nespravedlivá a motivovaná politicky, může to být důvodem k protestům a jednotě veřejnosti v reakci na vnímanou nespravedlnost. Národní omezení v oblasti sportu se mohou stát také základem pro budování obrazu Ruska jako země odolné vůči vnějším výzvám a zachovávající si svou národní identitu.

- *"Gadžijev: Rozhodnutí FIFA ukazují, že fotbal je zpolitizovaný."*¹⁷³
- *"Obecně bych nyní napsal protest proti takovému rozhodnutí FIFA, protože se vždy uvádí, že sport je mimo politiku."*¹⁷⁴
- *"Je to absurdní, vypadá to jako nějaké strašení ze strany FIFA pod tlakem Evropské unie a evropských fotbalových federací."*¹⁷⁵
- *"Jeho kolega Boris Ignatjev rovněž souhlasil s tím, že verdikt FIFA je zcela zpolitizovaný, ale zdůraznil, že za daných okolností jej lze považovat za uspokojivý."*¹⁷⁶

Omezení uvalená na ruské sportovce tak mohou mít nejrůznější dopady na společenskou dynamiku a utužovat jednotu lidu prostřednictvím různých emocionálních a vlasteneckých reakcí na tato opatření.

2.10.2. Vše jde podle plánu

Rusko má jasný plán a kontrolu nad vývojem vojenských akcí.

Ruský mediální narativ obsažený ve výroku "Vše probíhá podle plánu" je strategií informačního ovlivňování, jejímž cílem je utvářet určité vnímání událostí během plnohodnotné války. Tento narativ je zaměřen především na domácí publikum s cílem vybudovat podporu a

¹⁷³ Гаdъжиев, Решения ФИФА говорят о том, что футбол политизированный. (2022, февраль 28). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/969016-gadzhiev-sbornaya-rossii-fifa>

¹⁷⁴ Тарпищев: Решение ФИФА — дискриминация футбола. (2022, февраль 28). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/969089-tarpischev-fifa-reshenie-sbornaya-rossii-futbol>

¹⁷⁵ Теселько, О. (2022, февраль 28). "Здесь дело не в футболе": как в России отреагировали на запрет ФИФА выступать под своим флагом и гимном. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/article/969114-fifa-sbornaya-rossii-reshenie>

¹⁷⁶ Теселько, О. (2022, февраль 28). "Здесь дело не в футболе": как в России отреагировали на запрет ФИФА выступать под своим флагом и гимном. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/article/969114-fifa-sbornaya-rossii-reshenie>

loajalitu veřejnosti tváří v tvář plnohodnotné invazi. Zdůrazňování strategické přípravy a efektivity vojenských operací má za cíl vytvořit dojem jasného a úspěšného vedení země ve vojenském konfliktu.

Tento narativ má udržet důvěru ve vedení země tím, že vytváří dojem, že úřady mají během vojenských operací kontrolu a strategickou vizi. Důležitým prvkem je také udržení vysoké morálky veřejnosti tím, že se válka prezentuje jako fáze, v níž země účinně dosahuje svých cílů. Tento narativ může sloužit také jako prostředek mobilizace společnosti a povzbudit každého občana k aktivní účasti na společném úsilí.

- *"Vladimir Putin prohlásil, že speciální vojenská operace na Ukrajině probíhá přesně podle plánu a že všechny stanovené úkoly jsou úspěšně plněny."*¹⁷⁷
- *"Ofenzíva v Doněcké oblasti probíhá podle plánu, nedochází k žádným poruchám harmonogramu, uvedl oficiální představitel Lidové milice Doněcké lidové republiky Eduard Basurin."*¹⁷⁸
- *"Vážení soudruzi, chci říci, že speciální vojenská operace probíhá přesně podle harmonogramu, podle plánu..."*¹⁷⁹

Navíc vyprávění ospravedlňuje politická rozhodnutí a vojenské akce, což je důležité v kontextu mezinárodní pozornosti a možných vnějších tlaků. Všechny tyto prvky mají za cíl udržet jednotu a loajalitu lidu uvnitř země a vytvořit obraz Ruska jako země, která úspěšně reaguje na výzvy ve vojenském konfliktu.

2.10.3. Rusofobní svět

Západní svět je vůči Rusům nepřátelský.

Narativ Rusofobní svět, který ruská média aktivně používají od začátku války, se snaží vytvořit obraz nepřátelského prostředí, které obklopuje Rusko na světové scéně. Tento narativ

¹⁷⁷ Гусаров, С. (2022, март 3). "Все поставленные задачи успешно решаются": Путин рассказал о ходе спецоперации на Украине. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/article/970643-gosduma-sankcii-zakon-kredit-kanikuly>

¹⁷⁸ Боевики заявили, що наступ відбувається за планом. (2022). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/967260-dnr-nastuplenie-miliciya>

¹⁷⁹ Путин: специальная военная операция идет четко по плану. (2022, март 3). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/971006-putin-specialnaya-voennaya-operaciya>

představuje vnější světové společenství jako kolektivního nepřítele podporujícího protiruské nálady. Cílem tohoto přístupu je nejen formovat vnitřní vnímání hrozeb, ale také posílit národní jednotu vytvořením společného nepřítele, kolem kterého lze mobilizovat společnost.

- *"Černyšenko označil rozhodnutí MOV a IPC proti ruskému sportu za diskriminační."*¹⁸⁰
- *"...cílem MOV a IPC je vyvolat v lidech na celém světě nenávist vůči Rusku a Rusům..."*¹⁸¹
- *"Již dříve ruská ombudsmanka pro lidská práva Tatjana Moskalkovová uvedla, že podle ní Rusové žijící v zahraničí čelí kvůli událostem na Ukrajině obtěžování a útokům ze strany cizích občanů."*¹⁸²
- *"Stan Collymore, bývalý fotbalista Liverpoolu a Anglie a moderátor RT na mistrovství světa ve fotbale 2018, se vyjádřil k obtěžování Rusů ve Velké Británii."*¹⁸³
- *"Zároveň mají výše uvedené materiály ve většině případů výrazně protiruský charakter..."*¹⁸⁴

Důležitým prvkem tohoto narativu je mobilizace podpory veřejnosti a vytvoření jednotné fronty vůči možným vnějším výzvám. Zdůrazňováním vnímaného nepřátelství v globálním měřítku se ruská média snaží vytvořit obraz země, která se tváří v tvář nepřátelskému vnějšímu prostředí brání, což může následně posílit vnitřní stabilitu a podporu politických rozhodnutí v době nepřátelství.

¹⁸⁰ Чернышенко назвал дискриминационными решения МОК по МПК касающиеся российского спорта. (2022, март 3). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/970829-chernyshenko-mok-rossiya-mpk>

¹⁸¹ Светов, П. (2022, 2 марта). «Россиян фактически расчеловечивают»: чем опасны фейки о спецоперации на Украине и как их распознать. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/article/969758-feiki-specoperaciya-ukraina>

¹⁸² Экс-футболист «Ливерпуля» Стэн Коллимор высказался об ущемлении россиян в Великобритании. (2022, 1 марта). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/969655-eks-futbolist-liverpulya-kollimor>

¹⁸³ Тамтѣж.

¹⁸⁴ ФИФА запретила проведение международных матчей на территории России. Russian RT. (2022, 27 февраля). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/968905-fifa-zapret-matchi-rossiya>

Závěr

Koncept informační války v rusko-ukrajinském konfliktu zdůrazňuje vývoj dynamiky konfliktu v digitálním věku. Hybridní válka, která zahrnuje kombinaci tradičních a netradičních strategií, se stala charakteristickým rysem moderního geopolitického boje. Informační válka jako podtyp hybridní války zahrnuje strategické využití informačních a komunikačních kanálů k ovlivnění vnímání, postojů a chování. Teoretický rámec studie v této souvislosti poskytuje vhled do takových klíčových složek, jako jsou propaganda, dezinformace a manipulace s veřejným vědomím. Poskytuje rámec pro pochopení toho, jak jsou narativy strategicky vytvářeny, tak, aby sloužily zájmům zúčastněných stran. Úloha strategické komunikace, zejména využívání strategických narativů, je považována za klíčový aspekt, který slouží jako nástroj pro utváření narativního prostředí a ovlivňování veřejného mínění na domácí i mezinárodní úrovni.

1. Jaké taktiky a strategie používají Rusko a Ukrajina v informační válce?

Studium taktik a strategií používaných Ruskem a Ukrajinou v informační válce ukazuje komplexní a mnohostranný přístup. Za hlavní nástroje v arzenálu informační války jsou označeny propaganda, dezinformace a diverzifikace veřejného vědomí. Strategická komunikace jako metodologický přístup zahrnuje řadu strategií zaměřených na utváření narativního prostředí.

Obě země tyto nástroje využívají k vytváření a šíření narativů, které odpovídají jejich cílům. Rusko například používá narativy zaměřené na "kyjevský režim" a "důvody pro speciální vojenskou operaci", aby ospravedlnilo svou intervenci, zatímco Ukrajina kontruje narativy jako "neporazitelná Ukrajina" a "podpora Západu", aby demonstrovala svou odolnost a získala mezinárodní podporu.

V době války je určujícím rysem strategické komunikace dvojitý zaměření šíření informací, které zahrnuje jak interní komunikaci cílenou na domácí publikum, tak externí komunikaci zaměřenou na mezinárodní společenství. Stojí za povšimnutí, že narativy vybrané k analýze zdůrazňují ostrý kontrast v přístupech ke strategické komunikaci přijatých v Rusku a na Ukrajině. Rusko zaměřuje své komunikační úsilí především na domácí publikum a utváří

narativy, které posilují domácí perspektivy a ospravedlňují jeho vojenské akce. Ukrajina naproti tomu zaujímá komplexnější přístup, který zahrnuje jak vnitřní, tak vnější komunikační strategie. Tato dichotomie naznačuje, že Rusko upřednostňuje utváření narativu pro domácí publikum, čímž se potenciálně snaží udržet domácí podporu a kontrolovat narativ v rámci svých hranic. Naproti tomu Ukrajina si uvědomuje důležitost ovlivňování domácího i mezinárodního vnímání a strategicky využívá narativy k získání podpory na globální scéně. Rozdílné přístupy odrážejí nejen odlišné komunikační strategie, ale také rozdílné geopolitické cíle, což podtrhuje důležitou roli strategické komunikace při utváření narativního prostředí během konfliktu.

Analýza distribuce narativů během prvního týdne války poukazuje na rozdílné taktiky informační války používané Ukrajinou a Ruskem. Na Ukrajině je prioritou popis průběhu událostí, zejména důraz na začátek konfliktu a vojenské ztráty, ukazuje na strategickou snahu zprostředkovat kritická fakta a důsledky bojů. Následný pokles popularity těchto témat odráží reakci na dynamický zpravodajský cyklus s přesunem důrazu na relevantnější a proměnlivější aspekty, jako je politický vývoj, humanitární otázky a mezinárodní reakce. Tato taktická flexibilita v důrazu na narativ je v souladu s dynamickým přístupem k informační válce, který zahrnuje přizpůsobování se měnícím se okolnostem s cílem udržet zájem veřejnosti a médií.

Naopak nedostatek korelace mezi údaji a tématy článků v ruských médiích, zejména ve státních zdrojích, jako je RT, naznačuje odlišný soubor taktik informační války. Zdánlivě náhodné rozložení témat pod vlivem centralizované kontroly vyvolává otázky o záměrném vytváření určitého narativu bez ohledu na skutečný průběh událostí. Do popředí vystupují propagandistické techniky, jako je řízení vnímání, selektivní šíření informací a strategie odvádění pozornosti, které vytvářejí dojem různorodého a chaotického zpravodajství. Tato zjištění podtrhují strategickou a cílenou povahu informační války, kdy volba narativu slouží celkovým zájmům politických nebo ideologických strategií, a zdůrazňují nuance a dynamiku moderní komunikace v konfliktech.

Vytváření obrazu nepřítele je mocnou metodou propagandy a jedním z typů strategických narativů, které byly popsány v teoretické části práce. Obě země používají techniku formování obrazu nepřítele v informační válce. Stojí za povšimnutí, že v jejich přístupech k vykreslování protivníka existuje zřetelný kontrast. Ukrajina volí jediné zaměření a ve svých narativech vykresluje Rusko jako jediného protivníka. Tento jednorozměrný portrét

slouží k upevnění národní jednoty a sjednocení nálad veřejnosti proti konkrétní vnímané hrozbě. Rusko naopak využívá mnohostrannou strategii, kdy Ukrajinu vykresluje nejen jako geopolitického nepřítele, ale také jako zemi pod vlivem nacistů a stoupenců kyjevského režimu. Přesahující rámec bezprostředního konfliktu, Rusko rozšiřuje svůj narativ tak, aby zahrnoval celý západní svět jako protivníka. Tento rozšířený obraz zahrnuje západní sankce, bojkot sportovců a vnímané nepřátelství vůči ruskému lidu v zahraničí. Rozdílné přístupy vrhají světlo na nuance používání propagandy, kdy Ukrajina strategicky zjednodušuje narativ, aby vyvolala jednotnou frontu, zatímco Rusko používá složitější narativ, aby ospravedlnilo své kroky a získalo podporu vykreslením více nepřátel, a to jak vnitřních, tak vnějších. Tyto obrazy nepřátel jsou klíčovými prvky při formování veřejného mínění a získávání podpory pro jejich narativy na světové scéně.

2. Jaké hlavní narativy používají Rusko a Ukrajina při popisu vybraných událostí?

Byly identifikovány následující hlavní narativy ukrajinské strany: Neporazitelná Ukrajina, Podpora Západu a Válečné zločiny Ruské federace.

Byly identifikovány následující vedlejší narativy ukrajinské strany: Evropská válka, Příčiny války, Role Běloruska v konfliktu, Lidé Ruska – probud'te se.

Pečlivá analýza mediálních narativů na Ukrajině a v Rusku odhaluje složitou síť narativních technik, z nichž každá je přizpůsobena k dosažení konkrétních strategických cílů. Ukrajina strategicky využívá "misionářské a vizionářské narativy", jako jsou Neporazitelná Ukrajina a Podpora Západu, nejen k budování soudržné národní identity, ale také k posílení mezinárodní solidarity. Současně jsou narativy jako Válečné zločiny Ruské federace využívány k vykreslení Ruska jako agresora, který porušuje mezinárodní normy a vyvolává globální odsouzení. Sekundární narativy, jako je Evropská válka a Lidé Ruska – probud'te se, diverzifikují narativní spektrum a snaží se najít odezvu jak na Ukrajině, tak v zahraničí, a ovlivňují tak vnímání v širším geopolitickém měřítku.

Byly identifikovány následující hlavní narativy ruské strany: Důvody pro zvláštní vojenskou operaci, Kyjevský režim, Sankce.

Byly identifikovány následující vedlejší narativy ruské strany: Sport je mimo politiku, Vše jde podle plánu, Rusofobní svět.

Naproti tomu ruská narativní strategie se do značné míry opírá o typ, jako *konspirační narativy* a prezentuje Kyjevský režim jako nacionalistickou hrozbu, která ospravedlňuje jeho vojenskou intervenci. Další konspirační narativy, jako jsou Sankce a Rusofobní svět, jsou strategicky nasazovány proti mezinárodnímu odporu tím, že vykreslují Rusko jako oběť vnější agrese. Narativ Vše jde podle plánu a Příčiny speciální vojenské operace, můžeme označit za narativy typu *vítězné osobnosti* zdůrazňuje kontrolu nad vojenskými operacemi a vytváří obraz síly a strategické bystrosti. Analýza poukazuje na instrumentální roli těchto vytvořených narativů šířených prostřednictvím strategické komunikace při formování domácího veřejného mínění během složité geopolitické konfrontace.

Analýza mediálních narativů potvrzuje první hypotézu, podle níž existují rozdíly ve vnímání stejných událostí na Ukrajině a v Rusku. Ukrajinská média se zaměřují na vytváření pozitivního obrazu své země, zdůrazňují sílu ducha a odpor a odsuzují jednání Ruska jako invazi. Ruská média se naopak snaží změnit vnímání konfliktu tím, že jej prezentují jako zvláštní operaci a používají určité termíny, které mají neutralizovat negativní dojem.

Druhou hypotézu, týkající se používání termínů a témat v mediálních narativech, výsledky analýzy rovněž podporují. Ukrajina a Rusko volí pro označení svých armád a vojenských operací různé termíny, zdůrazňují pozitivní aspekty své strany a snaží se změnit vnímání globálního publika. To zdůrazňuje, že volba jazyka nejen odráží, ale také utváří určitý obraz konfliktu a jeho účastníků.

Obě hypotézy poukazují na význam mediálních strategií při určování vnímání událostí a ovlivňování veřejného mínění během hybridního konfliktu. Zdůrazňují také potřebu kritického myšlení a objektivní analýzy informací v globálním informačním prostoru.

Informační válka mezi Ruskem a Ukrajinou přesahuje tradiční bojiště a projevuje se na narativním bojišti. Tato studie poukazuje na složitou souhru strategické komunikace a ukazuje, jak jsou mediální narativy využívány jako mocná zbraň. Jak tyto narativy splétají kontrastní příběhy, přispívají k formování veřejného mínění na národní i mezinárodní úrovni, což posiluje kritickou roli informační války v současných geopolitických konfliktech. Pochopení této

dynamiky je klíčové pro tvůrce politik, analytiku a veřejnost, kteří se pohybují ve složité síti narativů, jež formují vnímání během konfliktu. Dalším výsledkem tohoto článku je formulace účinné metodiky pro detekci narativů, která kombinuje tematické modelování LDA a tematickou analýzu článků. Tento přístup přispívá nejen k diferencovanému pochopení mediálních narativů v kontextu rusko-ukrajinského konfliktu, ale poskytuje také cenný základ pro širší výzkum v oblasti informační války.

Zvolená metodika kombinace kvantitativní a kvalitativní analýzy s využitím tematického modelování LDA a tematické analýzy článků se ukázala jako poměrně efektivní při řešení úkolů a zkoumání hypotéz. Použití tematického modelování LDA nám umožnilo identifikovat hlavní témata a narativy přítomné v mediálních materiálech, čímž jsme získali kvantitativní data pro další analýzu.

Tematická analýza článků zase umožnila hloubkovou kvalitativní úvahu nad vybranými tématy a vyjádření jemných interpretací, které není vždy možné odhalit pomocí automatizovaných metod.

Je však třeba upozornit na některá omezení. Množství dat použitých pro tematické modelování bylo poměrně malé. Malé množství dat může ovlivnit schopnost modelu adekvátně odrazet celou škálu témat přítomných v mediálních materiálech. I přes toto omezení však analýza poskytuje obecnou představu o hlavních narativech a trendech, avšak další data by mohla pomoci poskytnout úplnější a reprezentativnější obraz.

Použití většího počtu dat by kvalitativní analýzu článků učinilo časově náročnější. Je důležité vyvážit množství dat s možnostmi analýzy v rámci dostupných zdrojů a časových omezení. Někdy je důležité zvolit takový objem dat, který umožní dosáhnout cílů výzkumu, aniž by došlo k přetížení analytického procesu.

Summary

The concept of information warfare in the Russian-Ukrainian war highlights the evolution of conflict dynamics in the digital age. Hybrid warfare, which involves a combination of traditional and non-traditional strategies, has become a characteristic feature of modern geopolitical warfare. Information warfare, as a subtype of hybrid warfare, involves the strategic use of information and communication channels to influence perceptions, attitudes, and behaviors. In this context, the theoretical framework of the study provides insights into such key components as propaganda, disinformation and manipulation of public consciousness. It provides a framework for understanding how narratives are strategically constructed to serve the interests of stakeholders. The role of strategic communication, particularly the use of strategic narratives, is seen as a key aspect that serves as a tool for shaping the narrative environment and influencing public opinion both domestically and internationally.

1. What tactics and strategies are Russia and Ukraine using in the information war?

The study of tactics and strategies used by Russia and Ukraine in the information war shows a complex and multifaceted approach. Propaganda, disinformation and diversification of public consciousness are identified as the main tools in the arsenal of information warfare. Strategic communication as a methodological approach includes a number of strategies aimed at shaping the narrative environment.

Both countries use these tools to create and disseminate narratives that match their objectives. Russia, for example, uses narratives focused on the 'Kiev regime' and 'reasons for special military operations' to justify its intervention, while Ukraine counters with narratives such as 'invincible Ukraine' and 'Western support' to demonstrate its resilience and gain international support.

In times of war, a defining feature of strategic communication is the dual focus of information dissemination, which includes both internal communications aimed at domestic audiences and external communication aimed at the international community. It is worth noting that the narratives selected for analysis highlight the stark contrast in approaches to strategic communication adopted in Russia and Ukraine. Russia focuses its communication efforts primarily on domestic audiences and shapes narratives that reinforce domestic perspectives and justify its military actions. Ukraine, on the other hand, takes a more comprehensive approach that includes both internal and external communication strategies. This dichotomy suggests that Russia prioritizes shaping narratives for domestic audiences, potentially seeking to maintain domestic support and control the narrative within its borders. In contrast, Ukraine recognizes the importance of influencing domestic and international perceptions and strategically uses narratives to gain support on the global stage. The different approaches reflect not only different communication strategies but also different geopolitical objectives, underscoring the important role of strategic communication in shaping the narrative environment during conflict.

An analysis of narrative distribution during the first week of the war highlights the different information warfare tactics used by Ukraine and Russia. In Ukraine, the priority given to describing the course of events, particularly the emphasis on the beginning of the conflict and military casualties, indicates a strategic effort to convey critical facts and the consequences of the fighting. The subsequent decline in the popularity of these topics reflects a reaction to the dynamic news cycle, with a shift in emphasis to more relevant and fluid aspects such as political developments, humanitarian issues and international responses. This tactical flexibility in narrative emphasis is consistent with a dynamic approach to information warfare that involves adapting to changing circumstances in order to maintain public and media interest.

Conversely, the lack of correlation between data and article topics in Russian media, particularly in state sources such as RT, suggests a different set of information

warfare tactics. The seemingly random distribution of topics under the influence of centralized control raises questions about the deliberate creation of a particular narrative regardless of the actual course of events. Propaganda techniques such as perception management, selective dissemination of information, and diversionary strategies come to the fore, creating the impression of diverse and chaotic reporting. These findings underscore the strategic and targeted nature of information warfare, where the choice of narrative serves the overall interests of political or ideological strategies and highlight the nuances and dynamics of modern conflict communication.

The creation of an image of the enemy is a powerful method of propaganda and one of the types of strategic narratives discussed in the theoretical part of the thesis. Both countries use the technique of enemy image formation in information warfare. It is worth noting that there is a distinct contrast in their approaches to portraying the adversary. Ukraine chooses a single focus and portrays Russia as the only adversary in its narratives. This one-dimensional portrayal serves to cement national unity and unify public sentiment against a particular perceived threat. Russia, on the other hand, employs a multifaceted strategy, portraying Ukraine not only as a geopolitical enemy but also as a country under the influence of the Nazis and supporters of the Kiev regime. Moving beyond the immediate conflict, Russia is expanding its narrative to include the entire Western world as an adversary. This expanded image includes Western sanctions, boycotts of athletes, and perceived hostility toward the Russian people abroad. The different approaches shed light on the nuances of propaganda use, with Ukraine strategically simplifying the narrative to elicit a united front, while Russia uses a more complex narrative to justify its actions and gain support by portraying multiple enemies, both internal and external. These images of enemies are key elements in shaping public opinion and garnering support for their narratives on the world stage.

2. What are the main narratives used by Russia and Ukraine in describing selected events?

The following main narratives of the Ukrainian side have been identified: Invincible Ukraine, Western Support, and Russian Federation War Crimes.

The following minor narratives of the Ukrainian side were identified: European war, Causes of war, Belarus' role in the conflict, People of Russia – wake up.

A careful analysis of media narratives in Ukraine and Russia reveals a complex web of narrative techniques, each tailored to achieve specific strategic goals. Ukraine strategically uses *missionary and visionary narratives* such as Invincible Ukraine and Support the West not only to build a cohesive national identity but also to strengthen international solidarity. At the same time, narratives like the Russian Federation's War Crimes are used to portray Russia as an aggressor that violates international norms and provokes global condemnation. Secondary narratives such as the European War and People of Russia – wake up diversify the narrative spectrum and seek to find resonance both in Ukraine and abroad, influencing perceptions on a broader geopolitical scale.

The following main Russian narratives have been identified: the reasons for the special military operation, the Kiev regime, Sanctions.

The following minor narratives of the Russian side were identified: Sport is out of politics, Everything is going according to plan, Russophobic world.

In contrast, the Russian narrative strategy relies heavily on type, such as *conspiracy narratives*, and presents the Kiev regime as a nationalist threat that justifies its military intervention. Other conspiracy narratives, such as Sanctions and Russophobic World, are strategically deployed against international resistance by portraying Russia as a victim of external aggression. The narrative Everything Goes According to Plan and Causes of Special Military Operations can be described as *victorious personality* type narratives emphasizing control over military operations and creating an image of strength and strategic acumen. The analysis highlights the

instrumental role of these constructed narratives disseminated through strategic communication in shaping domestic public opinion during complex geopolitical confrontations.

The analysis of media narratives confirms the first hypothesis that there are differences in the perception of the same events in Ukraine and Russia. Ukrainian media focus on creating a positive image of their country, emphasizing strength of spirit and resistance, and condemning Russia's actions as an invasion. Russian media, on the other hand, try to change the perception of the conflict by presenting it as a special operation and using certain terms to neutralise the negative impression.

The second hypothesis, concerning the use of terms and themes in media narratives, is also supported by the results of the analysis. Ukraine and Russia choose different terms to describe their armies and military operations, emphasising the positive aspects of their side and trying to change the perception of the global audience. This highlights that the choice of language not only reflects but also shapes a certain image of the conflict and its participants.

Both hypotheses point to the importance of media strategies in determining the perception of events and influencing public opinion during a hybrid conflict. They also stress the need for critical thinking and objective analysis of information in the global information space.

The information war between Russia and Ukraine goes beyond the traditional battlefield and manifests itself on the narrative battlefield. This study highlights the complex interplay of strategic communication and shows how media narratives are used as a powerful weapon. How these narratives weave contrasting narratives contribute to shaping public opinion at the national and international levels, reinforcing the critical role of information warfare in contemporary geopolitical conflicts. Understanding these dynamics is crucial for policymakers, analysts, and the public as they navigate the complex web of narratives that shape perceptions during

conflict. A further result of this paper is the formulation of an effective methodology for narrative detection that combines LDA thematic modeling and thematic article analysis. This approach not only contributes to a nuanced understanding of media narratives in the context of the Russian-Ukrainian conflict, but also provides a valuable foundation for broader information warfare research.

The chosen methodology of combining quantitative and qualitative analysis using LDA thematic modeling and thematic analysis of articles proved to be quite effective in solving the tasks and exploring hypotheses. The use of LDA thematic modelling allowed us to identify the main themes and narratives present in the media materials, thus providing quantitative data for further analysis.

Thematic analysis of the articles, in turn, enabled in-depth qualitative reflection on the selected themes and the expression of subtle interpretations that are not always possible to detect using automated methods.

However, some limitations should be noted. The amount of data used for thematic modelling was relatively small. The small amount of data may affect the ability of the model to adequately reflect the full range of themes present in the media materials. Despite this limitation, the analysis does provide a general idea of the main narratives and trends, but additional data could help provide a more complete and representative picture.

Using more data would make qualitative analysis of articles more time consuming. It is important to balance the amount of data with the opportunities for analysis within available resources and time constraints. Sometimes it is important to choose a volume of data that allows the research objectives to be achieved without overloading the analytical process.

3. Seznam použité literatury

1. Allenby, B., & Garreau, J. (Eds.). (2017). *Weaponized Narrative: The New Battlespace*. Washington, DC: Center of the Future of War.
2. Brooks, R. (2012). *Confessions of a Strategic Communicator. Tales from Inside the Pentagon's Message Machine*. Foreign Policy.
3. Cornish, P., Lindley-French, J., & Yorke, C. (2011). *Strategic Communications and National Strategy*. Chatham House Report.
4. Denning D. E. R. (1999). *Information warfare and security*. ACM Press ; Addison-Wesley.
5. Fallis, D. (2015). What is disinformation? *Library trends*, 63(3), 401–426.
6. Fridman, O., Kabernik, V., & Pearce, J. C. (Eds.). (2019). *Hybrid Conflicts and Information Warfare: New Labels, Old Politics*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.
7. Hallahan, K., Holtzhausen, D., Ruler, B., Verčič, D., & Sriramesh, K. (2007). Defining Strategic Communication. *International Journal of Strategic Communication*, 1, 3-35.
8. Harwood, T. G., & Garry, T. (2003). An Overview of Content Analysis. *The Marketing Review*, 3(4), 479-498. Westburn Publishers Ltd.
9. Herrmann, J. (2017). *Nine Links in the Chain : The Weaponized Narrative , Sun Tzu , and the Essence of War*.
10. Hoffman, F. G. (2007). *Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars*. Arlington: Potomac Institute for Policy Studies.
11. Hoffman, M., & Rojansky, M. (2015). A Closer Look at Russia's 'Hybrid War'. Kennan Cable.
12. Hunter, J. D. (2007). Matplotlib: A 2D Graphics Environment. *Computing in Science & Engineering*, 9(3), 90-95.
13. Jelodar, H., Wang, Y., Yuan, C., et al. (2019). Latent Dirichlet allocation (LDA) and topic modeling: models, applications, a survey. *Multimedia Tools and Applications*, 78, 15169–15211
14. Jowett, G. S., & O'Donnell, V. (2012). *Propaganda and Persuasion (5th ed.)*. London: Sage.
15. Kuckartz, U., & Rädiker, S. (2019). *Analyzing Qualitative Data with MAXQDA*.
16. Labov, W. (1972). The Transformation of Experience in Narrative Syntax. In *Language in the Inner City: Studies in the Black English Vernacular*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

17. Lasswell, H. (2013). Propaganda technique in the world war. Martino Publishing.
18. Lasswell, H. D. (1958). Communications as an Emerging Discipline. *Audio Visual Communication Review*, 6(4), 245–254.
19. Maier, D., Waldherr, A., Miltner, P., Wiedemann, G., Niekler, A., Keinert, A., Pfetsch, B., Heyer, G., Reber, U., Häussler, T., et al. (2021). Applying LDA Topic Modeling in Communication Research: Toward a Valid and Reliable Methodology. In *Computational Methods for Communication Science* (1st ed., pp. 26). Routledge.
20. Miskimmon, A., & O'Loughlin, B. (2017). Understanding International Order and Power Transition: A Strategic Narrative Approach. In A. Miskimmon, B. O'Loughlin, & L. Roselle (Eds.), *Forging the World: Strategic Narratives and International Relations* (pp. 276-310). University of Michigan Press.
21. Murray, W., & Mansoor, P. R. (Eds.). (2012). *Hybrid Warfare: Fighting Complex Opponents from the Ancient World to the Present*. Cambridge University Press.
22. Pedregosa, F., Varoquaux, G., Gramfort, A., Michel, V., Thirion, B., Grisel, O., ... & Duchesnay, É. (2011). Scikit-learn: Machine Learning in Python. *Journal of Machine Learning Research*, 12, 2825-2830.
23. Qi, P., Zhang, Y., Zhang, Y., Bolton, J., & Manning, C. D. (2020). Stanza: A Python Natural Language Processing Toolkit for Many Human Languages. In *Association for Computational Linguistics (ACL) System Demonstrations*.
24. Shultz, R. H., & Godson, R. (1984). *Dezinformatsia: Active Measures in Soviet Strategy*. Pergamon-Brassey's, str. 37–38.
25. Sidak, V. (2013). Diversification Of Social Consciousness As A Threat To Information And Economic Security Of A State. *International Journal of Economics and Law*, 3(8), Fakultet za poslovne studije i pravo.
26. Stein J.B. (1984). *From H-bomb to star wars: the politics of strategic decision making*. Lexington Books., str. 12.
27. Szafranski, R. (1995). *Theory of Information Warfare*. Airpower Journal.
28. Veebel, V. (2015). *Russian Propaganda, Disinformation and Estonia's Experience*. Tallinn: Foreign Policy Research Institute.
29. Vuorinen M. (2012). *Enemy images in war propaganda*. Cambridge Scholars Publishing.
30. Бадер, А. В. (2016). Засоби та методи формування інформаційної складової збройного насилля. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*.

31. Бедрицкий, А. В. (2003). Эволюция американской концепции информационной войны. Аналитические обзоры РИСИ, 3, 3-26.
32. Зражевська, Н. (2014). Метаповіді та медійний образ політика в мас-медіа. Наукові записки Інституту журналістики, 56, 78–82.
33. Кобзева, О. (2008). Структура та функції політичного нарративу "вибори президента". Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 38, 161–165.
34. Ожеван, М. (2016). Глобальна війна стратегічних нарративів: виклики та ризики для України. Стратегічні пріоритети, серія "Політика", 4, 30–40.
35. Петрик, В. (2009). Сутність інформаційної безпеки держави, суспільства та особи. Юстініан, 122-135.
36. Почепцов, Г. Г. (2000). Психологические войны. Москва: Рефл-бук; Київ: Ваклер.
37. Смола, Л. Є. (2016). Аспекти ведення інформаційної та гібридної війни в контексті застосування комунікаційних технологій. S.P.A.C.E.

4. Seznam elektronických zdrojů

1. "Байден скликав засідання Ради нацбезпеки США." (2022, лютого 24).
Європейська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325473/>
2. "Джонсон: Санкції зупинять російську економіку після варварської атаки
Путіна". (2022, лютого 24). Європейська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325444/>
3. "ЄС оприлюднив деталі 'пекельних санкцій', які схвалюватимуть у четвер."
(2022, лютого 24). Європейська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325328/>
4. "Зеленський — Заходу: дайте літаки, інакше Росія буде йти до Берлінської
стіни." (2022, березня 3). Європейська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327888/>
5. "Зеленський: Цивільним громадянам України варто залишатися вдома." (2022,
лютого 24). Українська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325238/>
6. "Лукашенко пригрозив Україні своєю 'спецоперацією'." (2022, лютого 27).
Українська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/27/7326433/>
7. "Макрон після розмови з Путіним вважає, що 'найгірше ще попереду'." (2022,
березня 3). Європейська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327836/>
8. "МЗС чекає створення трибуналу над РФ, як над нацистами." (2022, березня 1).
Європейська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/1/7327060/>
9. "Окупанти готуються пустити воду по Північно-Кримському каналу 25 лютого."
(2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325545/>
10. "Окупанти хочуть створити у Маріуполі гуманітарну катастрофу – ОДА." (2022,
березня 3). Українська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327612/>

11. "Путін завів в Україну вже 90% зібраних військ, все ще хоче взяти Київ – Білий дім." (2022, березня 3). Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327945/>
12. "Росія планує оточити Київ – Блінкен." (2022, лютого 25). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/25/7325607/>
13. "Росіяни обстріляли житлові будинки на Харківщині: загинула дитина." (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325306/>
14. "Україна збирає докази про воєнні злочини Росії для передачі до Гааги." (2022, лютого 25). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/25/7325814/>
15. "Україна просить Захід запровадити 'безпольотну зону' над Україною." (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325508/>
16. "Україна розриває дипломатичні відносини з РФ: текст заяви." (2022, лютого 24). Європейська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325374/>
17. "Херсон: росіяни створили гуманітарну катастрофу, влада просить про зелений коридор." (2022, березня 3). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327859/>
18. «Прекрасная Россия бу-бу-бу»: российская военная операция на Украине | удары по военным объектам | реакция Запада. (2022, 24 февраля). Russian RT., [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/article/967350-rossiya-bu-bu-bu-spescoperaciya-ukraina-reakciya>
19. 20minutes: в Париже задержана группа «украинских военных из Иностранного легиона». (2022, 2 марта). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/world/news/970450-parizh-zaderzhanie-gruppa-voennyh>
20. Feiner, L. (2022). Ukraine is winning the information war against Russia. CNBC. [Online] Available at: <https://www.cnbc.com/2022/03/01/ukraine-is-winning-the-information-war-against-russia.html>
21. Goldman E. Strategic Communication: A Tool for Asymmetric Warfare. [Online] Available at: <https://smallwarsjournal.com/blog/strategic-communication-a-tool-for-asymmetric-warfare>.

22. Mueller, A. (n.d.). word_cloud. [Online] Available at:
<https://pypi.org/project/wordcloud/>
23. Pandas. (n.d.). Powerful Python data analysis toolkit. [Online] Available at:
<https://pypi.org/project/pandas/>
24. Pankaj. (2022). Python String Module. DigitalOcean. [Online] Available at:
<https://www.digitalocean.com/community/tutorials/python-string-module>
25. Radim Rehurek. (2009-2023). Gensim (Version 4.3.2) [Software]. GNU Lesser General Public License, version 2.1. [Online] Available at:
<https://pypi.org/project/gensim/>
26. RIA Novosti. ZnanieRussia. (2019). [Online] Available at:
https://znanierussia.ru/articles/РИА_Новости
27. Richardson L., (2022). BeautifulSoup4. Version 4.12.2. [Online] Available at:
<https://pypi.org/project/beautifulsoup4/>
28. Skupriienko. (2021). Add more than 300 Ukrainian stopwords [commit 187c14a]. GitHub. [Online] Available at: <https://github.com/skupriienko/Ukrainian-Stopwords/commit/187c14a>
29. Thurman, N. (2018). Mixed methods communication research: Combining qualitative and quantitative approaches in the study of online journalism. SAGE Research Methods Cases.
30. Who is Georgiy Gongadze and why is freedom of speech in Ukraine inextricably linked to his life story? (2023). Visit Ukraine. [Online] Available at:
<https://visitukraine.today/blog/2844/who-is-georgiy-gongadze-and-why-is-freedom-of-speech-in-ukraine-inextricably-linked-to-his-life-story>
31. Байден поговорив із Зеленським та готує зустріч G7 та санкції. (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325247/>
32. Балачук, І. (2022, лютого 24). Ворог захопив ЧАЕС. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325518/>
33. Балачук, І. (2022, лютого 24). Росія намагається захопити ЧАЕС, це оголошення війни Європі – Зеленський. Українська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325472/>
34. Балачук, І. (2022). Зеленський: Ніхто не змусить українців віддати свободу. Українська правда. [Online] Available at:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325484/>

35. Боевики заявили, що наступ відбувається за планом. (2022). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/967260-dnr-nastuplenie-miliciya>
36. Бывшая база батальона «Азов» в Широкине освобождена от контроля Киева — видео. (2022, 1 марта). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/video/969900-azov-batalon-shirokino-baza-ukraina>
37. В Академії СБУ презентували монографію про стратегічні комунікації в умовах гібридної війни. Укрінформ. (2021). [Online] Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-antifake/3337964-v-akademii-sbu-prezentuvali-monografiu-pro-strategichni-komunikacii-v-umovah-gibridnoi-vijni.html>
38. Від вторгнення Росії загинуло понад 40 військових ЗСУ - Арестович. (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325348/>
39. Володин предложил уволиться деятелям культуры, не поддерживающим спецоперацию на Украине. (2022, 3 березня). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/news/970706-volodin-uvolnenie-kultura>
40. Гаджиев, Решения ФИФА говорят о том, что футбол политизированный. (2022, февраль 28). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/969016-gadzhiev-sbornaya-rossii-fifa>
41. Глава СВР. Россия не может допустить превращения Украины в «занесённый над ней кинжал США». (2022, 25 февраля). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/967762-rossiya-ukraina-kinzhal-vashingtona>
42. Глущенко, О. (2022, лютого 24). Зеленський звернувся до громадян Росії. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325217/>
43. Глущенко, О. (2022, лютого 24). Путін почав війну. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325222/>
44. Головин, Б. (2022, март 1). "Решение носит дискриминационный характер": ФИФА и УЕФА отстранили российские клубы и сборные от участия в турнирах. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/article/969495-fifa-uefa-rossiya-zapret>
45. Гусаров, С. (2022, март 3). "Все поставленные задачи успешно решаются": Путин рассказал о ходе спецоперации на Украине. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/article/970643-gosduma-sankcii-zakon-kreditkanikuly>

46. Духанова, П., & Медведева, А. (26 февраля 2022). «Мы не успокоимся»: как Великобритания намерена добиваться «деградации российской экономики». Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/world/article/967843-velikobritaniya-rossiya-sankcii-ekonomika>
47. Заквасин, А., & Комарова, Е. (28 февраля 2022). "Отвязные и неуправляемые": зачем Киев отпускает на волю уголовников с военным прошлым. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/article/968772-radikaly-tyurma-osvobozhdenie-ukraina>
48. Кізілова, С. (2022, березня 3). Війна РФ проти України: трибунал у Гаазі розпочав розслідування. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327627/>
49. Кізілова, С. (2022, березня 3). Зеленський – росіянам про їхніх солдатів: Заберіть цих розгублених дітей додому, інакше знищимо. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327622/>
50. Конашенков предупредил, что наемники на Украине не имеют права на статус военнопленного. (3 марта 2022). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/970883-nayomniki-status-voennoplennogo>
51. Королёва, Е. (2022, 2 марта). "Голос как из подземелья": россиянам поступают звонки с сообщениями от Владимира Зеленского. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/article/970405-feiki-ukraina-rossiya>
52. Корсунський, С. (2022). Інформаційна складова війни: як Росія намагається послабити підтримку Заходу. Радіо Свобода. [Online] Available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/in-formatsiy-na-viyna-rosiyskyu-plyv/31811302.html>
53. Мазуренко, А. (2022, березня 3). Зеленський – Путіну: "Піди з нашої землі. Сядь зі мною за стіл переговорів." Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327899/>
54. Мазуренко, А. (2022, лютого 24). Зеленський знову звернувся до росіян: Час вийти проти війни з Україною. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325343/>
55. Мазуренко, А. (2022, лютого 26). Україна збирає докази для Гааги – фіксуються всі обстріли цивільних об'єктів. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/26/7326145/>
56. Минобороны России: 498 российских военных погибли при проведении операции на Украине. (2022, 2 марта). Russian RT. [Online] Available at:

- <https://russian.rt.com/ussr/news/970484-minoborony-rossii-poteri-sredi-rossiiskih-voennyh>
57. Моніторинг ІМІ визначив дев'ять найякісніших онлайн-медіа України. (2023). Detector Media. [Online] Available at: <https://detector.media/infospace/article/209605/2023-03-31-monitoryng-imi-vuznachyv-devyat-nayyakisnishykh-onlayn-media-ukrainy/інфопростір>
58. Пенькова, В. (3 марта 2022, 05:30). В бундестаге заявили об ошибочности санкций ЕС против России и предсказали долгосрочные сбои в торговле. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/world/news/970138-rossiya-es-sankcii>
59. Петренко, Р. (2022, березня 3). ЗСУ та ДПСУ вийшли на лінію держкордону на Сумщині. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327731/>
60. Петренко, Р. (2022, лютого 24). "Щастя в наших руках": ЗСУ відбили місто на Луганщині, знищили техніку та росіян. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325285/>
61. Петренко, Р. (2022, лютого 24). Росія захопила два міста на Херсонщині, хоче відновити воду в Крим – ЦОС. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325442/>
62. Під Харковом знищили 4 російських танки. (2022, лютого 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325315/>
63. Постпред при ООН Небензя: Россия не собирается оккупировать Украину. (2022, 28. února). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/world/news/969405-nebenzya-rossiya-specoperaciya-ukraina>
64. Путин назвал западное сообщество империей лжи. Russian RT. (2022, февраль 28). [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/news/969245-putin-zapadnoe-soobschestvo>
65. Путин объявил о проведении военной спецоперации в Донбассе. (2022, 24. února). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/video/967030-putin-donbass-voennaya-specoperaciya>
66. Путин подробно проинформировал лидера Китая о ситуации вокруг Украины. (2022, 25 февраля). Russian RT., [Online] Available at: <https://chat.openai.com/c/b067946c-4e58-4d01-81a8-1be53320dee4>

67. Путин принял решение о проведении спецоперации по защите Донбасса. (2022, 24. února). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/news/966971-putin-specoperaciya-donbass>
68. Путин: никогда не откажусь от убеждения, что русские и украинцы — это один народ. (2022, 3 марта). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/970996-putin-russkie-ukraincy-odin-narod>
69. Путин: специальная военная операция идет четко по плану. (2022, март 3). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/971006-putin-specialnaya-voennaya-operaciya>
70. Романенко, В. (2022, лютого 24). Ворог пішов на прорив кордону на Київщині. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325371/>
71. Россия будет выступать в матчах под эгидой ФИФА без флага и гимна. (2022, февраль 27). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/968902-rossiya-fifa-flag-gimn>
72. Роціна, О. (2022, березня 3). Зеленський: Якщо Путін думає, що ми здамося, — він нічого не знає про Україну. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/3/7327728/>
73. Роціна, О. (2022, лютого 24). "Кремль за це відповідь": заява лідерів ЄС. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325246/>
74. Роціна, О. (2022, лютого 24). Перші втрати від нападу Росії на Україну: загинули, поранені, знищений літак. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325265/>
75. Светов, П. (2022, 2 марта). «Россиян фактически расчеловечивают»: чем опасны фейки о спецоперации на Украине и как их распознать. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/russia/article/969758-feiki-specoperaciya-ukraina>
76. Спикер Госдумы Володин: Зеленский может потерять Украину. (2022, 27. února). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/news/968637-volodin-zelenskii-ukraina>
77. Таран, И., & Комарова, Е. (2022, 28 февраля). "Угроза остаётся вполне реальной": почему Киев отказался гарантировать ядерную безопасность на Чернобыльской АЭС. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/ussr/article/968592-yadernaya-bezopasnost-chernobylskaya-aes>

78. Тарпищев: Решение ФИФА — дискриминация футбола. (2022, февраль 28). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/969089-tarpischev-fifa-reshenie-sbornaya-rossii-futbol>
79. Теселько, О. (2022, февраль 28). "Здесь дело не в футболе": как в России отреагировали на запрет ФИФА выступать под своим флагом и гимном. Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/article/969114-fifa-sbornaya-rossii-reshenie>
80. Тищенко, К. (2022, березня 1). Лукашенко запевняє, що Білорусь не збирається воювати проти України, але підготував ППО. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/1/7327075/>
81. Тищенко, К. (2022, березня 1). Лукашенко розповів, як Путін виправдовував атаку на Україну з Білорусі. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/1/7327079/>
82. Тищенко, К. (2022, лютого 25). У Кремлі заявили, що визнають Зеленського президентом України. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/25/7325739/>
83. Тищенко, К. (2022, лютого 27). Зеленський: Дії РФ мають ознаки геноциду і тягнуть на міжнародний трибунал. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/27/7326422/>
84. Тищенко, К. (2022, лютого 27). Україна подала позов проти Росії до Гааги – Зеленський. Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/27/7326463/>
85. Українська правда» відзначає 20 років. (2020). Detector Media. [Online] Available at: <https://detector.media/community/article/176419/2020-04-16-ukrainska-pravda-vidznachaie-20-rokiv/>
86. Федеральные СМИ: ноябрь 2023. (2023). Медиалогия. [Online] Available at: <https://www.mlg.ru/ratings/media/federal/11733/>
87. ФИФА запретила проведение международных матчей на территории России. (2022, февраль 27). Russian RT. [Online] Available at: <https://russian.rt.com/sport/news/968905-fifa-zapret-matchi-rossiya>
88. Цивільним громадянам України варто залишатися вдома. (2022, February 24). Українська правда. [Online] Available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/02/24/7325238/>

89. ЧЕРЕЗ ВІЙНУ ТРАФІК ДЕЯКИХ УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА ЗБІЛЬШИВСЯ НА 300% – ІМІ. (2022, April 27). [Online] Available at:
<https://imi.org.ua/monitorings/cherez-vijnu-trafik-deyakyh-ukrayinskyh-media-zbilshyvsvya-na-300-imi-i45225>
90. Чернишенко назвал дискриминационными решения МОК по МПК касающиеся российского спорта. (2022, март 3). Russian RT. [Online] Available at:
<https://russian.rt.com/sport/news/970829-chernyshenko-mok-rossiya-mpk>
91. Шойгу заявил об использовании украинской стороной мирных людей в качестве живого щита. (2022, 1 марта). Russia Today. [Online] Available at:
<https://russian.rt.com/ussr/news/969687-ukraina-mirnye-zhivoi-schit>
92. Экс-футболист «Ливерпуля» Стэн Коллимор высказался об ущемлении россиян в Великобритании. (2022, 1 марта). Russian RT. [Online] Available at:
<https://russian.rt.com/sport/news/969655-eks-futbolist-liverpulya-kollimor>

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Yelyzaveta Storchak	Razítko podatelny: <table border="1"><tr><td colspan="2">Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd</td></tr><tr><td>Došlo dne:</td><td>13 -09- 2022 -1-</td></tr><tr><td>Čj: 203</td><td>Příloh:</td></tr><tr><td>Přiděleno:</td><td></td></tr></table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	13 -09- 2022 -1-	Čj: 203	Příloh:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		13 -09- 2022 -1-							
Čj: 203		Příloh:							
Přiděleno:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2020									
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 97962930@fsv.cuni.cz									
Studijní program/forma studia: Strategická komunikace, prezenční									
Název práce v češtině: Strategické komunikace v podmínkách informační války mezi Ruskem a Ukrajinou.									
Název práce v angličtině: Strategic communications in the conditions of information warfare between Russia and Ukraine.									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat <u>nejdříve</u> šest měsíců od schválení tezí) LS 2022/2023									
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Ve XXI století pojem "válka" nutně neznamená vojenskou akci. Klasické typy ozbrojených konfliktů jsou nahrazovány novými formami konfrontace mezi státy. V souvislosti s nimi se nejčastěji používá definice "války" v expanzivním smyslu. Jsou to války hospodářské, energetické, obchodní, diplomatické, psychologické a informační. Nejčastěji jsou informační války zásadní pro získání výhody nebo demoralizaci protivníka, pro legitimizaci agrese a ospravedlnění vítězství v ozbrojeném konfliktu tím, že nepřítel diskreditují. Jednou z metod, jak tomuto typu války čelit, je efektivně vybudovaná komunikační strategie státu. Strategická komunikace je nejen trendem v oblasti bezpečnosti států i globalizovaného světa, ale také výzvou. Zavádění komunikačních strategií, vnímání pozice druhého a odpovídající koordinace společných akcí, potírání destruktivních vlivů a vytváření pozitivních významů - to vše se musí naučit odborníci ve veřejných a státních institucích, a to jak vedoucí pracovníci, tak úředníci. Tato práce se bude zabývat konceptem informační války na základě aktuálních událostí, které se odehrávají na území Ukrajiny od začátku rozsáhlé invaze. Válka na Ukrajině nepochybně trvá již od roku 2014, ale námi zvolené zkrácené časové období umožní podrobnější analýzu narativů obou států. V této fázi probíhá informační válka s Ruskou federací na čtyřech frontách: na mezinárodní scéně, na území Ukrajiny pod kontrolou Kyjeva, na území Ruska a na okupovaných územích. Tyto lokality budou použity jako hlavní kritéria pro analýzu a srovnání narativů obou zemí.									
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Byli stanovené následující cíle práce:									

- Cíl 1: Odhalit podstatu informační války mezi Ukrajinou a Ruskem. Představit strategickou komunikaci jako účinnou metodu boje proti informační válce.
- Cíl 2: Představit hlavní narativy o Ukrajině a Rusku, které státy sdělují na vnitropolitické a zahraničněpolitické úrovni.

Při stanovení určitých cílů byly stanoveny následující hypotézy:

- Hypotéza 1: Narativy obou zemí se liší podle cílové skupiny, které jsou určeny.
- Hypotéza 2: Strategická komunikace Ruska porušuje mezinárodní právo

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Teoretická část. Identifikace klíčových pojmů.
 - a. informační válka
 - b. Strategická komunikace
 - i. Stupeň rozvoje metody strategické komunikace jako metody boje proti informační válce na Ukrajině a v Rusku
 1. Jak se strategická komunikace prezentuje na Ukrajině
 2. Jak se strategická komunikace prezentuje v Rusku
2. Analýza hlavní komunikační strategie Ukrajiny
 - a. Hlavní narativy na území Ukrajiny pod kontrolou Ukrajiny
 - b. Hlavní komunikační narativy v zahraniční politice
3. Analýza hlavní komunikační strategie Ruska
 - a. Hlavní narativy na území Ruska
 - b. Hlavní komunikační narativy v zahraniční politice
 - c. hlavní narativy o Ruskem okupovaných územích.
4. Srovnání komunikační strategie obou zemí.
5. **ZÁVĚR**

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Analýza bude rozdělena do tří fází:

- Listopad 2021 (příprava na invazi v plném rozsahu)
- Začátek invaze v plném rozsahu (únor-březen 2022)
- Šest měsíců od začátku invaze (srpen 2022)

Metody (techniky) zpracování materiálu:

K realizaci cílů budou použity následující výzkumné metody:

- Komplexní - nastínit pojmy informační válka a strategická komunikace jako účinná metoda vedení války;
- Analytický - rozbor základních komunikačních metod obou států.
- Srovnávací - metoda spočívá v hledání podobností a rozdílů v komunikaci států s různými přidělenými skupinami v různých obdobích.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

1. Balonas, S., Ruão, T., & Carrillo, M. -V. (Eds.). (2021). *Strategic Communication in Context: Theoretical Debates and Applied Research*. Braga: UMinho Editora. — Tato práce shromažďuje několik studií a esejů renomovaných autorů, kteří zkoumají téma Strategické komunikace z různých úhlů pohledu různých myšlenkových směrů a geografických oblastí.
2. Mankoff, J. (2022). Russia's War in Ukraine Identity, History, and Conflict, 1-12.. Retrieved from https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/220422_Mankoff_RussiaWar_Ukraine.pdf?tGhbfT.eyo9DdEsYZPaTWbTZUtGz9o2 — Zpráva nás seznamuje se základními informacemi o začátku totální ruské invaze na Ukrajinu. Zpráva si klade za cíl vysvětlit původ současného konfliktu
3. Kompantseva, L., Zaruba, O., Cherevaty, S., & Akulshin, O. (2022). *Strategická komunikace pro bezpečnostní a vládní instituce: praktický průvodce*. Kyjiv: Vistka. — Průvodce navazuje na sérii publikací vědecké školy Národní akademie Bezpečnostní služby Ukrajiny o strategických komunikacích. Publikace je zaměřena na školení pracovníků bezpečnostních a státních institucí na taktické a operační úrovni, kteří se starají o problematiku strategické komunikace, zejména public relations, informační a psychologické operace, civilně-vojenskou spolupráci.
4. Sopilko, I., Svintsytskyi, A., Krasovska, Y., Padalka, A., & Lyseiuk, A. (2022). Information wars

as a threat to the information security of Ukraine. *Conflict Resolution Quarterly*, 39(3), 333–347. <https://doi.org/10.1002/crq.21331> — Studie uvádí definice informační války (informační války). Autor se dále zamýšlí nad rysy strategické informační války vedené Ruskou federací proti Ukrajině, etapami vývoje informační války a klasifikací jejích typů a metod.

5. Courter, I. J. (2022). *Russian Preinvasion Influence Activities in the War with Ukraine*. MILITARY REVIEW ONLINE.. Retrieved August 21, 2022, from <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/military-review/Archives/English/Online-Exclusive/2022/Courter/Courter-508A.pdf> — Tento článek podrobně analyzuje nepřímé pokusy ovlivnit Rusko před začátkem války v roce 2022.
6. Ventre, D. (2016). *Information Warfare*. — Text popisuje různé koncepce informační války spolu s tím, jak fungují ve vojenském, diplomatickém, politickém a ekonomickém kontextu. Jsou analyzovány nedávné významné kybernetické útoky, jsou vyjmenovány problémy, kterým čelí země, které svůj kybernetický prostor nezabezpečují (Japonsko, USA atd.).

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Datum / Podpis studenta/ky

13.09.2022

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

.....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTIŠKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.

5. Seznam vložených souboru

Graf 1. Rozložení témat v čase.	51
Graf 2. Rozložení témat v čase bez témat 5 a 7.	52
Graf 3. Výsledky kódování dat (narativy)	56
Graf 4. Výsledky kódování dat (základní pojmy).....	57
Graf 5. Rozložení témat v čase.	75
Graf 6. Výsledky kódování dat (narativy).	80
Graf 7. Výsledky kódování dat (základní pojmy).....	81
Obrázek 1. Odkazy na články za vybrané časové období.....	31
Obrázek 2. Fragment vygenerovaného datového souboru.....	34
Obrázek 3. Matice TF-IDF.	40
Obrázek 4. Soubor dat.....	42
Obrázek 5. Grafické znázornění četnosti slov v ukrajinštině.	50
Obrázek 6. Grafické znázornění četnosti slov v angličtině.....	50
Obrázek 7. Grafické znázornění četnosti slov v ruštině.	74
Obrázek 8. Grafické znázornění četnosti slov v angličtině.....	74
Tabulka 1. Výsledky LDA pro ukrajinský text.....	49
Tabulka 2. Frekvence výskytu slov popisujících ruskou armádu.	58
Tabulka 3. Frekvence výskytu slov popisujících válku.	59
Tabulka 4. Frekvence výskytu slov popisujících ukrajinskou armádu.	60
Tabulka 5. Výsledky LDA pro ukrajinský text.....	73
Tabulka 6. Frekvence výskytu slov popisujících ukrajinskou armádu.	81
Tabulka 7. Frekvence výskytu slov popisujících válku.	82
Tabulka 8. Frekvence výskytu slov popisujících ruskou armádu.	83
Kód 1. Sběr dat z ukrajinské webové stránky.....	32
Kód 2. Sběr dat z ruské webové stránky.....	33
Kód 3. Odstranění interpunkčních znamének.	36
Kód 4. Lemmatizace textu.	36
Kód 5. Bigramy a trigramy.	38

Kód 6. Metoda TF-IDF.	39
Kód 7. Tematické modelování LDA.....	40
Kód 8. Přiřazení témat do jednotlivých článků.....	41
Kód 9. Stanovení práhu pravděpodobnosti.	41
Kód 10. Nastavení pravidla pro prahovou hodnotu.	42
Kód 11. Aktualizace datového souboru.	42
Kód 12. Stažení příslušných knihoven.....	43
Kód 13. Spojení všech textů do jediného řetězce.	43
Kód 14. Objekt WordCloud.....	43
Kód 15. Grafické znázornění četnosti slov.	43
Kód 16. Převod slov do textového formátu.	44
Kód 17. Vytvoření slovníku.....	44
Kód 18. Nahrazení každého slovo v ukrajinštině nebo ruštině anglickým slovem.	44
Kód 19. Převod sloupce Datum do formátu data.	44
Kód 20. Seskupení data a tématu.....	45
Kód 21. Rozložení témat v čase.....	45

6. Seznam příloh

Příloha 1. Sběr dat z Ukrajinské pravdy	124
Příloha 2. Sběr dat z RT.....	124
Příloha 3. Tematické modelování LDA pro ukrajinský text.....	124
Příloha 4. Tematické modelování LDA pro ruský text.....	125

7. Přílohy

Příloha 1. Sběr dat z Ukrajinské pravdy

Přístupné z: <https://colab.research.google.com/drive/17XCLu5baQY1Yeq3BsniYHoPEjY-w-ZJD?usp=sharing>

Příloha 2. Sběr dat z RT

Přístupné z:

https://colab.research.google.com/drive/1aW_C4OTzMEhYXYltdpk9LkZl7_PYcNFU?usp=sharing

Příloha 3. Tematické modelování LDA pro ukrajinský text.

Přístupné z: <https://colab.research.google.com/drive/1N1LrapF5Q5-qvGsfclvxCLo9yb9g7sSH?usp=sharing>

Příloha 4. Tematické modelování LDA pro ruský text.

Přístupné z:

https://colab.research.google.com/drive/18OmQvMK5NuuRSkZNKK5NMB2_gqti-wyH?usp=sharing

